HRVATSKA RIJEČ

SUBOTICA, 17. STUDENOGA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 196

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

SATI HRVATSKOGA JEZIKA I U SOMBORU

INTERVJU

IVAN VINKOV

Protiv djelovanja zloga

Skup obitelji koja broji stotinu članova

Branko Ivanković
Novi trener Dinama

klasje
naših ravni

9-10.
2006.
ISSN 1451-2521
9 771451 252003

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prćić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR I
V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:
Zvonimir Perušić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:
Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prćić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),

TEHNIČKI UREDNIK:
Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

ADMINISTRACIJA:
Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za informiranje Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.
List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Ogledalo života

Potomci obitelji Grge, Kate i Etele Kujundžić, koja broji stotinu članova, okupili su se prošle nedjelje u Maloj Bosni, naselju u okolici Subotice, u svom zavičajnom mjestu, gdje su nekada živjeli na salašu. Nakon svete mise posjetili su grob pokojnih roditelja, a onda su otišli na zajednički obiteljski ručak. Okupljanja velikih obitelji uvijek su događaji vrijedni pažnje u ovim našim vremenima kada su mnogi ljudi okrenuti sebi i zatvoreni u sebe, bez želje da se okrenu i bližnjima.

Obitelj je najsnažniji čimbenik oblikovanja osobnosti. Iako obitelj najjače djeluje u predškolsko i mlađe školsko doba, njezin je utjecaj bitan i dalje, jer je obitelj prirodna sredina u kojoj čovjek živi, a ljubav roditelja prema djeci i djece prema roditeljima je ono što čvrsto povezuje obitelj. Pedagozi govore da dijete gleda na život kroz prizmu obiteljskog života i da mu je obitelj ogledalo života. I kako to piše obiteljski savjetnik i književnica Dorothy Law Nolte, ako obitelj odgoji dijete koje je »samopouzdano, koje ima dobru sliku o sebi, dijete koje zna razumjeti tuđe osjećaje i potrebe, zna se prilagoditi, ali tako da ne ugrozi sebe« – ono je sretno dijete koje odrasta u zdravu osobu.

Sve nam to govori da je čovjek biće u nastajanju i da se ostvaruje cijeloga života, a podsjetimo se sada i što je rekao papa Ivan Pavao II. u posljednjem govoru diplomatskom zboru u siječnju 2005. godine: »Životni je izazov u njegovu najsvetijem dijelu – u obitelji. Na nju se danas vrše razni pritisci iz kulture i društva, narušavajući joj stabilnost. U nekim je zemljama ugrožava i zakonodavstvo, napadajući, ponekad i izravno, njezinu prirodnu strukturu koja može biti i jest isključivo zajedništvo muškarca i žene utemeljeno na braku. Neka se ne dopusti da zakoni uskog i neprirodnog shvaćanja čovjeka ruše obitelj, prvotni i nezamjenjivi izvor supružničke sreće, odgoja djece i društvenog blagostanja. Neka sve to nadvlada pravedna, uzvišena i čista ljudska ljubav koja se temeljno i na najbolji način očituje upravo u obitelji.«

U obitelji se stječe kultura ponašanja, ali ne zaboravimo kako u mnogim obiteljima, nažalost, vlada stanje kaosa. Za skladni život obitelji potrebni su veliki osobni i zajednički napori, jer nije lako mijenjati loše navike, riječi i ponašanje, mijenjati sebe za druge. Tema života jedne obitelji mnogo je puta zastupljena i u literaturi, sjetimo se romana Thomasa Manna »Buddenbrooks«, Sue Kaufman »Dnevnik bijesne domaćice« ili poznatih romana J. D. Salingera.

A kada već razmišljamo i o literaturi, pred čitateljima je novi broj časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni«. Velika je vrijednost objavljivanja časopisa na hrvatskome jeziku, jer je pisana riječ itekako važna i u ovo naše vrijeme kada kultura života pomalo uzmiče pred kulturom smrti.

I za kraj, naravno, jedna dobra vijest. Od ove školske godine i somborski osnovnoškolci mogu pohađati sate hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture kao fakultativni predmet.

Z. S.

Kujundžići na sv. misi u Maloj Bosni: velika obitelj uzor i potreba današnjice

ČETVRTAK, 9.11.

Usvojene ostavke

Skupština Srbije usvojila je na početku sjednice ostavke potpredsjednice Vlade Srbije Ivane Dulić Marković, te ministara iz G17 Plus, ministra financija Mlađana Dinkića, poljoprivrede Gorana Živkova i zdravstva Tomice Milosavljevića. Ostavke koje su članovi Vlade iz G17 Plus podnijeli 31. rujna, zbog izostanka nastavka pregovora Srbije i Europske unije, usvojene su tek u četvrtak na zahtjev ministra Dinkića, koji je tražio da ih parlament prihvati nakon provođenja referenduma o Ustavu Srbije, koji je održan 28. i 29. listopada.

PETAK, 10.11.

Ustavni zakon

Poslanici Narodne skupštine Srbije su rano jutros, na Drugoj posebnoj sjednici, usvojili Zakon za provođenje Ustava Srbije, koji nalaže održavanje parlamentarnih izbora u roku od 60 do 120 dana. Zakon je usvojen dvotrećinskom većinom, nakon sedmosatne rasprave, i stupa na snagu odmah po usvajanju. Za ustavni zakon od 235 prisutnih poslanika glasalo je 210, a protiv su bila 22 poslanika.

Raspisani parlamentarni izbori

Predsjednik Srbije Boris Tadić je nešto poslije 10.30 sati raspisao parlamentarne izbore za 21. siječnja 2007. godine. To je bio prvi potez predsjednika Republike na osnovu ovlaštenja koja mu daje novousvojeni Ustav. Na pitanje novinara je li dogovoreni datum bio kompromis ili ustupak SRS, Tadić je odgovorio kako je to »naravno bio kompromis i da je svatko makar malo morao odustati od svojih početnih zahtjeva. Zbog toga je potrebno da imamo novi parlament i novi raspored glasova. I donošenje Ustava i Zakona za njegovo provođenje bili su kompromis, jer je u parlamentu bila potrebna određena većina, a nijedna stranka samo svojima glasovima ne može izglasovati bilo koju odluku«.

Na parlamentarnim izborima Tadić očekuje pobjedu demokratskih snaga i politike koja je definirana ciljevima: članstvo u EU i poboljšanje života građana.

Odluku o raspisivanju izbora Tadić je donio temeljem članka 3. stav 1 Ustavnog zakona, koji je usvojila Narodna skupština.

SUBOTA, 11.11.

Čanak o SRS

Vođa Lige socijaldemokrata Vojvodine (LSV) Nenad Čanak pozdravio je u subotu presudu pripadnicima neonacističke organizacije »Nacionalni stroj« i ocijenio da ta presuda otvara mogućnost za zabranu Srpske radikalne stranke (SRS).

»Ako je ovo početak, onda je dobro, a ako je kraj, onda Srbija ima veliki problem«, naveo je predsjednik stranke koja se godinama zauzima za zabranu rada SRS-a zbog njihova djelovanja. Čanak je ocijenio da bi se demokratske snage trebale okupiti oko inicijative o zabrani SRS-a, jer »nije pravedno da članovi Nacionalnog stroja trunu u zatvoru dok je SRS dozvoljen«.

»Nije pravno dosljedno da mladi fašist dobije godinu dana zatvora, a stari fašisti s druge strane dobiju doživotnu apanažu u Srpskoj akademiji znanosti i umjetnosti«, naveo je Čanak.

Dan Županije

Svečanom sjednicom Županijske skupštine, na kojoj je bio i predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks, u Vinkovcima je proslavljen Dan Vukovarsko-srijemske
županije i blagdan njezina zaštitnika Sv. Martina.

NEDJELJA, 12.11.

Martinje

U akciji Policijske uprave karlovačke u povodu Martinja, na prometnicama Karlovačke županije protekle dvije noći na alkohol je testirano 995 vozača, a kod šezdeset i dvoje je ustanovljena prisutnost alkohola. Pod najvećim utjecajem alkohola vozili su jedan 39- godišnjak iz Ogulina (2,61 promila) i 51-godišnjak iz Draganića (2,75 promila), priopćeno je iz PU karlovačke.

Analiza statističkih podataka u Karlovačkoj županiji za prošlu i ovu godinu pokazuje da je od ukupnog broja vozača, koji su sudjelovali u prometnim nesrećama, njih 14,8 posto bilo pod utjecajem alkohola, navodi policija.

Papa protiv gladi

Papa Benedikt XVI. pozvao je, tijekom nedjeljnog angelusa sa svoga prozora na Trgu svetog Petra, na borbu protiv gladi i preraspodjelu bogatstva u svijetu.

Dramatična glad u svijetu može se, prema Papinu mišljenju, otkloniti ako se izmijene »strukturalni razlozi koji proistječu iz sustava vladanja svjetskom ekonomijom koji najveći dio bogatstva planeta daje manjini stanovništva«.

Papa također upozorava i na pitanje održivog razvoja. »Potrebno je preobraziti model globalnog razvitka. To je potrebno učiniti ne samo zbog skandalozne gladi u svijetu, već i zbog problema zaštite okoliša i energetskog pitanja«, rekao je Papa.

»Svaka osoba može i mora učiniti nešto za ublažavanje gladi usvajanjem načina života i potrošnje koji će biti kompatibilan sa zaštitom stvorenoga«, rekao je Papa naglasivši kako su »proizvodi zemlje Božji dar za cijelu ljudsku obitelj«.

PONEDJELJAK, 13.11.

Prosvjed zbog himne

Bosanska stranka (BOSS), čiji je predsjednik Mirnes Ajanović na nedavnim izborima za bošnjačkog člana Predsjedništva BiH osvojio treće mjesto iza pobjednika Harisa Silajdžića i drugoplasiranog Sulejmana Tihića, pozvala je u ponedjeljak Tužiteljstvo BiH da sudski progoni i kazni dužnosnike Republike Srpske (RS) zbog intoniranja himne »Bože pravde« na osnivačkoj sjednici Narodne skupštine RS, jer je to himna Srbije.

»Tužiteljstvo BiH ne smije ignorirati grubo nepoštivanje izvršne odluke Ustavnog suda BiH koji je zabranio da se u BiH intonira himna Bože pravde jer je to himna druge države«, rekao je Ajanović. Po njegovu mišljenju odgovornost za intoniranje te himne snose novoizabrani predsjednik RS Milan Jelić i njegov prethodnik na toj dužnosti Dragan Čavić, te predsjednik skupštine Igor Radojičić koji je tu dužnost obnašao i u starom sazivu parlamenta tog entiteta.

Suđenje

Pred Sudom za ratne zločine u Beogradu u ponedjeljak je počelo suđenje optuženima za ubojstvo trojice braće Bitiqi, američkih državljana albanskog podrijetla, na Kosovu 1999. godine, a optuženi odgovornost

za zločin prebacuju na tadašnjeg načelnika Resora državne sigurnosti MUP-a Srbije Vlastimira Đorđevića, danas haškog optuženika koji se navodno skriva u Rusiji. Tijela braće Bitiqi pronađena su 2001. godine, ruku vezanih žicom i s povezima preko glave, a u odjeći su pronađena i rješenja o prekršajnoj kazni.

UTORAK, 14.11.

Kulturna baština Kosova

Predstavnici srpske vlade, s ministrom kulture Draganom Kojadinovićem na čelu, i predstavnici privremene vlade Kosova, sastali su se u Parizu, na skupu posvećenom obnovi kulturnog naslijeđa Kosova i Metohije, da bi neposredno razgovarali o zaštiti kulturne baštine u južnoj srpskoj pokrajini. Skup u Parizu je završnica trodnevne ,»radionice« koju je od subote, u sjevernoj francuskoj regiji Normandiji, organizirala, »Europa nostra« – europsko udruženje organizacija za zaštitu kulturne baštine.

Kvadrat mira

Razminiranjem prvoga četvornog metra okućnice u Ulici Vijeća Europe 1a u Vukovaru je počela najveća dobrotvorna akcija razminiranja u Hrvatskoj »Kvadrat mira« koju zajednički provode grad Zagreb, HTV, T-HT, EPH i Digitel-komunikacije.

Cilj akcije je darovnicama pravnih subjekata i telefonskim pozivima građana na broj 060 9006 prikupiti 20 milijuna kuna za razminiranje 200 četvornih kilometara minsko-sumnjiva prostora u Hrvatskoj, objasnio je inicijator akcije zagrebački gradonačelnik Milan Bandić.

SRIJEDA, 15.11.

Zagađenje

Sirene za kemijsku opasnost, kojima su u utorak nešto prije ponoći građani Pančeva upozoreni da ostanu kod kuće, objavile su prestanak opasnosti u 2.20 sati.

Predsjednik Srbije Boris Tadić posjetio je prethodne noći Pančevo nakon što je u gradu došlo do ozbiljnog zagađenja zraka. Jednosatnom sastanku s lokalnim dužnosnicima i predstavnicima tvornica Rafinerije nafte i Petrohemije prisustvovao je i predsjednik vojvođanske vlade Bojan Pajtić.

Predsjednik Srbije zatražio je, na sastanku sa Općinskim vijećem i rukovodstvom tvornica, da svi tvornički pogoni koji su potencijalni zagađivači hitno obustave rad.

Predsjednik Srbije je zahtijevao i da svaki put kada dođe do sličnih situacija »tvornice trenutno reagiraju smanjenjem rada i da ne pokazuju nikakvu aroganciju prema građanima i medijima«.

SADRŽAJ

Predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić
Reformirati strukturu HNV-a 8

Hrvatski jezik i u somborskoj osnovnoj školi
Materinji jezik kao dodatna nastava 12,13

U Vinkovcima održana manifestacija »Šokačka rič«
Očuvanje i promicanje šokačkoga govora 19

U Subotici predstavljen peti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca«
Ulijevanje rukavaca u leksikografsku maticu 37

Marija Sivić
Tavankutska čipka 53

Dujizmi

- *Policija uvijek kasni za korak. Ne smije prekoračiti ovlaštenja!*
- *Muškarci vole loviti, a najčešće su plijen.*
- *Samo heroji su spremni umrijeti, ali ne umiriti se.*

Duje Runje

Održan seminar o antidiskriminacijskoj legislativi i mehanizmima

Srbija još uvijek nema zakon protiv diskriminacije

Prema postojećoj legislativi, svaka osoba koja smatra da je diskriminirana mora sama pokrenuti postupak na sudu uz plaćanje odgovarajućih taksi, a sam postupak često traje dugo

»Neposredna diskriminacija postoji ako se osoba ili grupa, u istoj ili sličnoj situaciji, bilo kojim aktom ili radnjom stavljaju ili su stavljeni u nepovoljniji položaj, ili bi mogli biti stavljeni u nepovoljniji položaj, zbog nekog ličnog svojstva, kao što je spol, dob, nacionalna ili vjerska pripadnost, invaliditet i slično« kazala je predsjednica Ženskog centra za demokraciju i ljudska prava *mr. Mirjana Dokmanović* na seminaru posvećenom antidiskriminacijskoj legislativi.

Stevan Nikolić, Dušan Torbica, Jasmina Knežević i mr. Mirjana Dokmanović

Seminar, koji je održan 14. studenoga u Subotici organizirali su Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Subotica i subotički Ženski centar za demokraciju i ljudska prava u suradnji s Komisijom za ravnopravnost spolova SO Subotica.

REGIONALNI PROJEKT: Cilj ovog seminara, na kojem su se sudionici upoznali s potrebom i mogućnostima unapređivanja antidiskriminacijske legislative i mehanizama u Srbiji na osnovu legislative Europske unije i pozitivnih iskustava zemalja u okruženju, je da se doprinese ubrzanom donošenju sveobuhvatne i efikasne antidiskriminacijske legislative i mehanizama kako bi država efektivnije djelovala na eliminaciji diskriminacije i zaštiti ranjivih grupa.

Seminar je organiziran u sklopu šireg, regionalnog, projekta »Unapređenja antidiskriminacijskih mehanizama na lokalnoj razini« kojeg provodi Bugarska fondacija za rodna istraživanja u suradnji s Helsinškim komitetom za ljudska prava iz Makedonije i Ženskim centrom za demokraciju i ljudska prava iz Subotice. Ovaj projekt obuhvaća tri države i sedam općina, po tri iz Makedonije, iz Bugarske i Općinu Subotica u Srbiji.

Potreba za ovakvim seminarom proizlazi iz činjenice da, premda se u Ustavu i pojedinim zakonima jemči jednakost svih građana i zabranjuje diskriminacija, Srbija još uvijek nema opći Zakon protiv diskriminacije, istaknula je pravnica iz Ženskog centra *Milka Gabrić*. Tako, na primjer nedavno usvojen Ustav jemči pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije no nedostaje definicija diskriminacije odnosno zabrana diksriminacije po bilo kom ličnom svojstvu. »Nacrt zakona protiv diskriminacije, koji ima za predmet da uredi zaštitu načela svih, zabranu diskriminacije i utvrdi oblike posebne zaštite, izrađen je 2003. godine u Srbiji i upućen je na javnu raspravu ali do danas nije usvojen niti je ušao u skupštinsku proceduru« kazala je Milka Gabrić. Pri tome je pojasnila kako se posebne pogodnosti, odnosno mjere, za određene grupe kao što su nacionalne i vjerske manjine, djeca, invalidi, stari, ne smatraju diskriminacijom.

LEGISLATIVA I PRAKSA: Predsjednik komisije za ravnopravnost spolova *Aleksandar Kerekeš* je iznio rezultate ankete među vijećnicima subotičke Skupštine koja je pokazala da se kao diskriminirane grupe percipiraju na prvom mjestu nacioanlne manjine, zatim žene, mladi, djeca, izbjegla i prognana lica i Romi.

Članica Ženskog centra *Otilija Češljar* Kiš je govorila o antidiskriminacijskoj legislativi i praksi u Bugarskoj, gdje je na dr-

Zaštita od diskriminacije: mr. Mirjana Dokmanović i Stevan Arambašić

žavnoj razini temeljem Zakona o sprječavanju diskriminacije formirana Komisija za zaštitu protiv diskriminacije kao neovisno tijelo koje radi na prevenciji, utvrđivanju i sankcioniranju slučajeva diskriminacije.

Vijećnica SO Subotica *Marica Stankić* govorila je o ulozi lokalne samouprave u zaštiti diskriminiranih grupa, ističući da je

Milka Gabrić

Subotica, osim Beograda, jedini grad u Srbiji koji provodi inkluzivnu nastavu i radi na antidiskriminacijskoj edukaciji i informiranju ali je istaknula kako i dalje postoji problem neravnopravnog položaja Roma.

Zamjenik pokrajinskog ombudsmana Stevan Arambašić i građanski branitelj SO Subotica *Zlatko Marosiuk* govorili su o ulozi ombudsmana u zaštiti diskriminiranih grupa u pokrajini odnosno na lokalnoj

Kakva je domaća, a kakva EU antidiskriminacijska legislativa i politika?

razini. Arambašić je govorio o slučajevima kršenja prava na život bez nasilja i diskriminaciju u oblasti zapošljavanja koja posebno pogađa žene, dok je Marosiuk, koji vrši ovu dužnost tek četiri mjeseca, istaknuo kako mu se obratilo već 400 građana s raznim problemima.

Specijalista poslovne psihologije iz subotičke filijale NSZ *Jasmina Knežević* predstavila je način na koji Služba zapošljavanja, u suradnji sa Švedskom državnom agencijom za zapošljavanje, uvodi koncept rodne ravnopravnosti u okvire svoga rada počevši od 2002. godine.

Kao posebna slabost u oblasti zaštite od bilo kojeg oblika diskriminacije u Srbiji, članice Ženskog centra, koje su tijekom ove godine radile u Savjetovalištu za zaštitu od diskriminacije pri ŽC, su istaknule da, prema postojećoj legislativi, svaka osoba koja smatra da je diskriminirana mora sama pokrenuti postupak pred sudom uz plaćanje odgovarajućih taksi, te da postupak često traje dugo. U tom pogledu Dokmanović je istaknula zemlje članice Europske unije otišle su dalje, prepoznale su problem diskriminacije te osmislili antidiskriminacijsku politiku i uveli potpuno novi pristup u antidiskriminacijskoj legislativi. Kao zemlja koja želi pristupiti Europskoj uniji i Srbiji je potreban novi pristup u zaštiti od diskriminacije i upravo je i ovaj seminar imao za cilj senzibiliziranje javnosti za novi pristup u antidiskriminacijskoj politici i legislativi.

J. Dulić

Aleksandar Kerekeš i Edit Molnár Pintér i mr. Mirjana Dokmanović

Subotički ombudsman: Zlatko Marosiuk

Predsjednica Izvršnog odbora HNV-a Slavica Peić

Reformirati strukturu HNV-a

S ovako glomaznom strukturom ne možemo biti operativni i dinamično odgovarati na aktualnu problematiku * U tom smislu zalagat ću se i za profesionalizaciju rada u Vijeću, kaže Slavica Peić

Na sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća, koja je održana 21. listopada u Subotici, *Slavica Peić* je izabrana za predsjednicu Izvršnog odbora HNV-a, dok su na sljedećoj sjednici Vijeća, 4. studenoga također u Subotici, za članove Izvršnog odbora HNV-a izabrani *Mato Groznica*, *Antonija Čota* i *Joza Kolar*.

Prijedlog za izbor *Duje Runje* u novi Izvršni odbor Vijeća, koji je trebao biti zadužen za obrazovanje, nije dobio dovoljan broj glasova vijećnika, ali je na prijedlog Slavice Peić zbog važnosti oblasti obrazovanja, predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* imenovao Duju Runje za člana Izvršnog odbora Vijeća kao vršitelja dužnosti, do izbora redovitog člana na to mjesto u Izvršnom odboru.

PLANIRANJE PROJEKATA: »Proteklo je kratko razdoblje od mog izbora za predsjednicu Izvršnog odbora Vijeća, kao i od izbora novih članova Izvršnog odbora. U tom razdoblju intenzivno smo prikupljali informacije koje su potrebne za rad Izvršnog odbora i snimili stanje u Uredu HNV-a. Prvo smo uradili snimanje inventara i financijskih sredstava u vidu bilance stanja i uspjeha, što nam je omogućilo uvid u resurse kojima raspolažemo do kraja godine. Član Izvršnog odbora Mato Groznica, zadužen za oblast informiranja i službene uporabe jezika, radi na završetku projekata koji su u tijeku, kao i na planiranju novih projekata. Mato Groznica je napravio ambiciozan plan za suradnju s medijima u Republici Srbiji i Republici Hrvatskoj, kao i plan za proširenje novih medija na hrvatskom jeziku u Srbiji, prije svega radijskih emisija«, kaže Slavica Peić, napominjući kako i članica Izvršnog odbora Antonija Čota, zadužena za oblast kulture, priprema plan rada u oblasti za koju je zadužena.

»Trenutačno je naš akcent rada usmjeren prema obrazovanju, a zbog važnosti te oblasti, Dujo Runje je imenovan za člana Izvršnog odbora kao vršitelj dužnosti. Ta oblast ne trpi odlaganja. Primjerice, ovoga vikenda održava se seminar za učitelje, nastavnike i profesore koji organizira Pedagoški zavod Vojvodine u Novom Sadu i na tom seminaru će sudjelovati i učiteljice i učitelji koji predaju u hrvatskim odjelima.«

Član Izvršnog odbora Joza Kolar, zadužen za oblast gospodarstva, bio je član i prethodnog Izvršnog odbora. U Beogradu je 14. studenoga Hrvatski poslovni klub organizirao sastanak gospodarstvenika, a na tom je sastanku bio nazočan i Joza Kolar, a na regionalnoj konferenciji Afirmacija multikulturalizma, tolerancije i lokalne politike u multietničkim zajednicama, koja će se održati 17. i 18. studenoga, sudjelovat će *Tomislav Žigmanov,* koji je imenovan za predstavnika HNV-a.

Rad Izvršnog odbora HNV-a trba biti transparentan: predsjednica IO Slavica Peić

PROFESIONALIZACIJA RADA: Slavica Peić ističe kako je zaključeno nakon uvida u dosadašnji rad Izvršnog odbora da zbog poboljšanja kvalitete rada treba izvršiti promjene Poslovnika i reformirati strukturu HNV-a.

»S ovako glomaznom strukturom ne možemo biti operativni i dinamično odgovarati na aktualnu problematiku. U tom smislu zalagat ću se i za profesionalizaciju rada u Vijeću. HNV bi trebao imati stalno zaposlenog tajnika, pravnika po struci, koji bi bio zadužen za praćenje zakonitosti u oblastima koja su vezana za rad Vijeća. Također, trebao bi biti stalno zaposlen projekt-menadžer koji bi se profesionalno bavio konkuriranjem na raspisane natječaje, a za potrebe Vijeća i hrvatskih udruga. Bliži se kraj godine i treba napraviti pregled godišnjeg poslovanja HNV-a i ujedno početi raditi Plan rada HNV-a za 2007. godinu. Trudit ću se da rad Izvršnog odbora bude transparentan i da svaki vijećnik ima potpuni uvid u naš rad«, kaže Slavica Peić, napominjući kako smatra da u radu Vijeća nije dovoljno korišten potencijal Hrvatskog akademskog društva i drugih hrvatskih udruga.

»Sve njih pozivam da se aktivno uključe u rad HNV-a s prijedlozima, kritikama i mišljenjima, a ovaj novi Izvršni odbor će se prvom prilikom i na terenu upoznati s aktualnim problemima i potrebama hrvatskih udruga«.

Z. Sarić

Reagiranje na Izjavu o stanju u HNV-u i mogućnostima za prevladavanje krize

Atak na hrvatske institucije

U prošlom broju »Hrvatske riječi« objavljena je »Izjava o stanju u HNV-u i mogućnostima za prevladavanje krize«. Na početku Izjave piše da je skupina od 15 vijećnika Hrvatskog

nacionalnog vijeća potpisala tu izjavu uoči posljednje sjednice HNV-a a na kraju Izjave stoji da je u potpisu skupina od 20 vijećnika!?

Već ova činjenica govori o vjerodostojnosti i ozbiljnosti tekstopisca »Izjave«. Takav se dokument do početka sjednice nije pojavio u uredu HNV-a, a da je i postojao, toliki broj vijećnika je mogao odlučiti da se uvrsti u dnevni red Vijeća.

Navodne dobre namjere i sugestije za poboljšanje rada Vijeća, očigledno su samo krinka za prijedlog za smjenu predsjednika HNV-a i to mjesec dana prije isteka mandata HNV-a.

Spominje se kriza u HNV-u i ako nikakve krize nema. Nedavno je izabran novi Izvršni odbor, koji normalno funkcionira i koji prihvaća sve dobronamjerne sugestije u radu.

Očigledno da imamo jednu marginalnu grupicu vijećnika i pripadnika hrvatske zajednice koji nisu dobronamjerni kad su u pitanju interesi hrvatske zajednice u Srbiji.

Svjedoci smo višekratnih napada na Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, tijekom ove godine. Koncept tih napada bazira na tezi da DSHV treba rasturiti a članstvu prepustiti da se učlani u tzv. »građanske stranke« sa sjedištem u Beogradu.

Vidjeli smo što su uradili hrvatski intelektualci koji su članovi tih stranaka već nekoliko godina. Ni jedanput se javno nisu oglasili po pitanju hrvatskih interesa niti u zemlji niti u inozemstvu.

Sada kada je hrvatska zajednica u Srbiji na povijesnoj prekretnici, kada glede novoga Ustava, ustavnih zakona i izbora koji slijede, treba da osigura visoku razinu prava za dug period, javljaju se pojedinci i unose smutnju isključivo radi svojih osobnih interesa.

Kako nisu uspjeli uzdrmati DSHV, sada je pokušaj napada na HNV. Pitam se tko stoji iza tih ljudi? I kome bi bio interes rasturanje dviju najznačajnijih institucija Hrvata u Srbiji?

Josip Z. Pekanović
predsjednik HNV-a

Ispravak

U prošlom broju »Hrvatske riječi« na stranici 9, u tekstu pod naslovom »Korak po korak do stabilnosti« potkrala se nenamjerna tiskarska pogreška, za koju je odgovorno uredništvo »Hrvatske riječi«. Na početku teksta točno piše da je Izjavu o stanju u HNV-u i mogućnostima za prevladavanje krize potpisalo 15 vijećnika HNV-a, a u posljednjoj rečenici netočno piše da je potpisnika 20. Naime, uredništvu »Hrvatske riječi« stavljen je na uvid original Izjave, na kojoj je bilo 15 potpisa vijećnika HNV-a, od kojih ih je na sjednici HNV-a bilo nazočno 12.

Ispričavamo se čitateljima.

Uredništvo

Predizborni pregovori DSHV-a

Opcije su još uvijek otvorene

Pregovara se sa SVM-om, DS-om i »Listom za toleranciju« a razmatra se i mogućnost samostalnog izlaska na izbore

U okviru dogovora oko predizbornih koalicija za parlamentarne izbore, koje je predsjednik *Boris Tadić* raspisao za 21. siječnja, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini pregovarao je s nekoliko potencijalnih partnera. »Zaključno sa srijedom obavili smo razgovore s *Józsefom Kaszom,* predsjednikom našeg koalicijskog partnera Saveza vojvođanskih Mađara, čelnikom Liste za toleranciju *Rasimom Ljajićem* i predstavnikom Demokratske stranke *Bojanom Pajtićem*. O eventualnom izlasku na izbore DSHV-a na ovim izbornim listama razgovarat će se na sjednici Predsjedništva stranke koja se održava u petak, 1. prosinca. Očekujemo da SVM u okviru mađarskih stranaka završi razgovore pa će se odrediti imamo li interes da idemo s tom listom, za sada je i pitanje nastupa na Listi za toleranciju otvoreno kao i na listi DS-a«, kaže predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

Međutim, dodaje Kuntić, ukoliko se usvoji da za predaju manjinske liste bude, umjesto dosadašnjih 10000 potpisa ovjerenih na sudu, potrebno 3000 potpisa DSHV će na svojoj sjednici u petak najozbiljnije razmatrati i ovu mogućnost. »U slučaju samostalnog izlaska na izbore DSHV-u bi bilo potrebno osvojiti oko 15.000 glasova za jedno zastupničko mjesto u parlamentu, što će biti vrlo teško, ali smatramo da bi samostalni izlazak na izbore poslije 15 godina imao pozitivni utjecaj na dalje aktivnosti stranke i izbore na pokrajinskoj i lokalnoj razini«, ocjenjuje Kuntić, te dodaje da ukoliko se bude išlo u koaliciji, odnosno na listi većih stranaka, interes te stranke je da se jasno formuliraju pravila igre i međusobne obveze stranaka.

Prema najavama u medijima jedina stranka s kojom će Demokratska stranka možda formirati koaliciju jest koalicija Lista za toleranciju koju predvodi Sandžačka demokratska partija Rasima Ljajića i koja ima ambiciju ujediniti predstavnike manjih nacionalnih zajednica.

J. D.

Obitelj Grge, Kate i Etele Kujundžić broji stotinu članova

Neprocjenjivo blago

Obitelj Grge, Kate i Etele Kujundžić ima petnaestero djece * »Sada je već jako teško da se susretnemo na rođendanima ili imendanima u kući« * Rodila se ideja da se svi okupimo, da se djeca međusobno upoznaju, da razgovaramo, da budemo zajedno, a nedavno se rodio i stoti član obitelji, praunuk David

U današnje vrijeme mali je broj velikih tradicionalnih obitelji, koje su brojčano velike, a koje odišu slogom i ljubavlju. Nažalost, današnje obitelji broje jedno ili možda dvoje djece, rjeđe po troje ili više. Roditelji su rastrzani na sve strane, a djeca prepuštena sama sebi.

No, ipak nije sve tako strašno. Ima još obitelji kojima je stalo do pravog značenja riječi obitelj, do zajedništva i ljubavi, do odgoja svoje djece. Jedna od takvih je zasigurno i obitelj *Grge*, *Kate* i *Etele* Kujundžić koja broji stotinu članova.

Organizatori obiteljskog skupa s malim Davidom

OBITELJSKI SKUP: Ova obitelj, okupila se u nedjelju, 12. studenoga u zavičajnom mjestu, u Maloj Bosni, gdje su nekada živjeli na salašu. Svetu misu u mjesnoj crkvi Presvetog Trojstva, u kojoj su sva djeca kršteni, predvodio je član ove obitelji, sin Grge i Etele vlč. *Josip Kujundžić*, dok su svi skupa aktivno sudjelovali na sv. misi a djeca i mladi su predvodili čitanja i pjevanje. Nakon zahvale Bogu, posjetili su grob pokojnih roditelja, pomolili se za njihove duše i položili cvijeće, te otišli na zajednički obiteljski ručak u restoran »Népkor«.

Organizatori ovoga susretu bila su braća, *Grgo* i *Gabrijel Kujundžić*, kako je rekao Grgo Kujundžić »Zbog bolesti, obveza i udaljenosti odsustvovalo je pet članova naše obitelji, tako da nas je u nedjelju na skupu bilo 95, a djeca su nam bila najljepši ukras toga dana. Svi se međusobno slažemo i razgovaramo, svakako da neki puta ima nesuglasica, ali je zato potrebna tolerancija i razumijevanja, to je jedini način da opstanemo, da se slažemo i održimo u zajedništvu. Sada je već jako teško da se susretnemo na rođendanima ili imendanima u kući, te se rodila ideja da se svi okupimo, da se djeca međusobno upoznaju, da razgovaramo, da budemo zajedno, a nedavno nam se rodio i stoti član obitelji, mali David, pa je to još jedan

Najstariji i najmlađi član obitelji

Unučad Grge, Kate i Etele Kujundžić

razlog za ovaj susret. Najstariji živi član obitelji je sestra *Janja Kujundžić* (70 godina), a najmlađi sin, pokojnih roditelja, je *Tomislav Kujundžić* (40 godina). Najmlađi član ove obitelji, je ustvari praunuk našim roditeljima, mali *David Šarčević*, koji je star mjesec i pol dana«.

ČLANOVI OBITELJI: Obitelj Grge, Kate i Etele Kujundžić ima petnaestero djece koja su živa. Grgo i Kata su skupa imali sedmero djece, no četvero je živo. Nakon Katine prerane smrti, (umrla je s 29 godina), Grgo se vjenčao s Etelom i oni su skupa imali petnaestero djece od kojih je živih jedanaest. Najstarija kćerka je Janja (nije se udavala), zatim *Liza* i *Marko Kujundžić* imaje troje djece i deset unučadi, *Dominika* i *Grgo* Piuković imaju četvero djece i pet unučadi, Grgo i *Kata Kujundžić* imaju dvoje djece i jedno unuče, *Krešimir* i *Giza Kujundžić* imaju dvoje djece i dvoje unučadi, *Anica* i *Stipan Kujundžić* imaju dvoje djece i pet unučadi, *Stipan* i *Rozika Kujundžić* imaju dvoje djece, *Đula* i *Stipan Ostogonac* imaju dvoje djece i dvoje unučadi, *Antun* i *Marija Kujundžić* imaju troje djece, *Marija* i *Antun Lukač* imaju dvoje djece, Josip Kujundžić je svećenik, *Gabriel* i *Snežana Kujundžić* imaju četvero djece, *Lojzija* i *Marija Kujundžić* imaju troje djece, *Slavica* i *Franjo Skenderović* imaju četvero djece i *Tomislav* i *Sandra Kujundžić* imaju troje djece.

Na ovome skupu sudjelovali su svi do trećeg koljena, iako ne nose svi prezime Kujundžić, jer se tu računaju i snaje i zetovi, unučad sa supružnicima i praunučad, svi imaju krvno srodstvo s Grgom, Katom ili Etelom Kujundžić. Rijetko se može vidjeti jedna ovako velika obitelj na okupu, te vjerujem kako će se mnogi sjećati ovoga susreta, koji zavrijeđuje pozornost i pohvalu.

Željka Vukov

FOTO: Julijana

Praunučad Grge, Kate i Etele Kujundžić

Hrvatski jezik i u somborskoj osnovnoj školi

Materinji jezik kao dodatna nastava

Od ove školske godine i somborski osnovoškolci mogu izabrati Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kao fakultativni predmet * Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture predaje Monika Vekonj, nastavnica razredne nastave s šestogodišnjim radnim iskustvom

Sati hrvatskoga jezika održavaju se u OŠ "Bratstvo-jedinstvo"

Od ove školske godine i somborski osnovoškolci mogu izabrati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kao fakultativni. Istina formirano je tek jedno odjeljenje u osnovnoj školi koja nosi naziv iz nekih prošlih vremena OŠ »Bratstvo-jedinstvo« s tek pet đaka.

Članica Odjela za obrazovanje Hrvatskog nacionalnog vijeća i nekadašnja učiteljica u ovoj školi *Marija Šeremešić* je međutim presretna i kaže kako je to rezultat trogodišnjeg nastojanja da se i u ovome gradu, gdje živi preko osam tisuća Hrvata, konačno omogući učenje materinjeg jezika u školi. Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture za sada kao fakultativni predmet predaje *Monika Vekonj,* inače nastavnica razredne nastave u ovoj školi sa šestogodišnjim radnim iskustvom.

TROGODIŠNJA NASTOJANJA: »Već prošle godine postojala je mogućnost da se ovaj predmet uvede u nastavu ali se niti jedno dijete nije opredijelilo. Početkom ove školske godine roditelji su ponovno informirani putem listića o mogućnosti da njihova djeca uče hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, prijavilo se petero djece i tako se krenulo«, kaže Monika. Ovaj predmet međutim ne ulazi u fond sati učenika a za sada niti u redoviti fond sati nastavnika već se tretira kao vid dodatne nastave. Monika inače predaje engleski jezik učenicima od prvog do petog razreda a za predavanje ovog predmeta pripremala se na seminarima održavanim za nastavnike hrvatskih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Marija Šeremešić tri godine je koordinirala nastojanja da se hrvatski jezik uvede u nastavu u somborskim školama. »Pokušavali smo okupiti roditelje i ranije i objasniti im zakonska prava i mogućnosti

Marija Šeremešić

koje postoje za učenje materinjeg, hrvatskog, jezika u školama. No, mnogim roditeljima smeta što se hrvatski jezik uči kao dodatni, fakultativni a ne redoviti predmet, jer misle da se djeca tako, s jedne strane izdvajaju a s druge dodatno opterećuju« kaže Šeremešić, čija je unuka jedna od učenica u ovome malenom odjeljenju.

Emina Firanj, učenica III. razreda

Učimo uz igru

Emina Firanj učenica III. razreda kaže kako od svih predmeta najviše voli hrvatski i vjeronauk. »Uz igru učimo, puno crtamo i razgovaramo i to mi se najviše sviđa«, kaže Emina, koja je osim što je odlična učenica aktivna u raznim sekcijama te je već osvojila i nagradno putovanje u Osijek i knjige na proteklim natjecanjima recitatora na hrvatskom jeziku u Subotici.

MALI ODAZIV: U Somboru inače ima šest gradskih škola, a ova je škola izabrana jer u njoj već postoji nastava na mađarskom jeziku a s druge strane jer najveći broj Hrvata gravitira ovoj školi. Tako, prema riječima Šeremešićeve u prva četiri razreda ove škole nastavu pohađa oko pedeset Hrvata. »U pokretanje nastave hrvatskog jezika u ovoj školi bio je uključen i član Izvršnog odbora zadužen za obrazovanje *Ivica Stipić* koji je osobno dolazio u Sombor kako bi pružio primjer Subotice, gdje nastava na hrvatskom funkcionira već petu godinu, što je mnogo pomoglo«, kaže Šeremešić i dodaje kako su se prethodnih godina pripremali u kadrovskom smislu te je tako osim Monike, seminare za izvođenje nastave pohađao i *Kristijan Vekonj*, također nastavnik u ovoj školi.

Prema riječima psihologinje u ovoj školi *Tatjane Janičić* roditelji se ne opredjeljuju za ovaj predmet jer smatraju da se time uvećava fond sati budući se hrvatski jezik s elementima nacioanlne kulture ne nudi kao izborni predmet poput vjeronauka ili građanskog odgoja, te predmeta Narodna tradicija, Ruke u testu, Od igračke do računala, Čuvari prirode, Lijepo pisanje. Za strah roditelja ona kaže nema mjesta, jer je ova škola, kao jedina dvojezična gradska škola vrlo otvorena za sve različitosti i svaki vid suradnje s lokalnom zajednicom te je tako i za svoj Dan škole izabrala Međunarodni dan tolerancije koji se obilježava 16. studenoga.

Ipak Šeremešić ocjenjuje da postoje i neki drugi razlozi koji doprinose tomu da je tako mali odaziv djece na sate hrvatskog jezika. »To je rezultat prije svega utjecaja sredine, odnosno negativnog ozračja koje je u ovome gradu trajalo proteklog desetljeća kada je bilo vrlo nepopularno izjasniti se Hrvatom«, kaže te ističe kako se i danas događaju incidenti poput razbijenih prozora ili ploče s nazivom na Domu Hrvatskog

Monika Vekonj

kulturno-prosvjetnog društva »Vladimir Nazor« pa i zbog toga mnogi roditelji osjećaju kako »još nije vrijeme« da se opredijele za hrvatski jezik kao dodatni predmet u školi.

U Srbiji za sada hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture mogu učiti djeca u Subotici, Sonti, Bačkom Monoštoru i Bačkom Bregu, a jedino u Subotici postoji redovita nastava na hrvatskom jeziku.

Jasminka Dulić

Somborski prvašići na satu hrvatskoga jezika

Ivan Vinkov, svećenik egzorcist

Protiv djelovanja zloga

Egzorcizam je metoda oslobađanja čovjeka od demona koji je zaposjeo njegovo tijelo * Egzorcist može biti samo svećenik koji je dobio izričitu dozvolu od Ordinarija, to jest od mjesnoga biskupa

Razgovor vodio: Zlatko Gorjanac

Da će biti svećenik, Ivan Vinkov (Bački Breg, 1962.) mislio je još od pete godine kada je ministrirao u crkvi. Kasnije ga je, kako kaže, život odveo na drugu stranu, pogotovo u srednjoj školi. Inače, osnovnu je školu završio u rodnom mjestu, a srednju u Somboru. Kao srednjoškolac okušao se u borilačkim vještinama i tražio smisao u istočnjačkim filozofijama. Kasnije je upisao Fakultet strojarstva u Novom Sadu, ali se nakon dvije godine studija zapošljava u Kikindi, gdje ostaje oko tri godine. Upravo je u to vrijeme ponovno osjetio duhovni poziv nalik onom iz dječaštva, kojega je uz konzultacije s kikindskim župnikom pošao ostvariti.

Godine 1988. ulazi u novicijat Družbe Isusove u Splitu. Završava filozofski studij kod isusovaca u Zagrebu, a zatim i diplomira teologiju radom koji se bavi opsjednutošću i egzorcizmom. Za svećenika je zaređen 1998. godine. Već kao đakon asistirao je u egzorcizmima a kao svećenik obavljao ih je i sam uz dozvolu Ordinarija. Godine 2001. nastavlja poslijediplomski studij duhovnosti na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu, gdje je izradio magisterij: »Opsjednutost i egzorcizam«, kao dopunu svoga diplomskog rada. Objavio je nekoliko članaka i kratkih filozofskih rasprava u dnevnim listovima i tjednicima te dao par intervjua na temu opsjednuća i egzorcizma. Sudjelovao je na međunarodnim i europskim kongresima egzorcista i suradnika u službi oslobađanja u Collevalenzi (Italija) i Hochaltingenu (Njemačka) koje organizira Međunarodna udruga za službu oslobađanja-(International Association for Deliverance-IAD) i njezin europski ogranak (European Conference of IAD).

Trenutno radi kao župni vikar u isusovačkoj crkvi sv. Petra u Beogradu i kao re-

ferent za duhovnost pri Beogradskoj Nadbiskupiji.

HR: Što vas je privuklo svećeničkom pozivu, točnije isusovačkom redu?

Govori se da su u Beregu svi jedni drugima nekakvi rođaci, pa je tako rođak moje bake pater *Marin Kovačev* bio isusovac-misionar u Boliviji. On je dolazio kod nas kući i kao mali sam ga upoznao. To je bila moja prva veza s isusovcima. No kako je mamin ujak bio župnik u Bačkom Bregu, vidio sam i kako dijecezanski ljudi žive, mislio sam ili ću biti to, ili ću pokušati biti isusovac što sam i ostvario.

HR: Vi ste svećenik egzorcist. Kažite nam u nekoliko riječi što je to egzorcizam?

Da ne bih previše duljio i ulazio u etimologiju i tako dalje, zadržimo se na onom što je već opće poznato. Egzorcizam je metoda oslobađanja čovjeka od demona koji je zaposjeo njegovo tijelo. To je danas malo prošireno. Novi obrednik egzorcizma ima deprikativni i imperativni način za razliku od starog obrednika. Deprikativan način je sličan onome što mi zovemo molitve otklinjanja, dok je imperativni način ono što bi u starom obredniku bilo direktno naređivanje zloduhu u smislu egzorcizma da napusti čovjekovo tijelo.

HR: Prema katoličkoj nauci egzorcizam može vršiti samo svećenik koji je dobio posebno odobrenje od mjesnog biskupa, a ima za cilj osloboditi opsjednutoga. Koliko je danas egzorcizam potreban i ima li katolička crkva dovoljno egzorcista?

Egzorcist može biti samo svećenik koji je dobio izričitu dozvolu od Ordinarija, to jest od mjesnoga biskupa, dok svaki svećenik može moliti molitve otklinjanja. Mogao bi svećenik moliti i bez dozvole, a onda je on sam nasuprot demona i onda je slab. Biskupi su nasljednici apostola i glavari mjesne Crkve, dakle kada dobiješ odobrenje od biskupa, onda što ti kažeš ustvari kaže Crkva, a Crkva je mistično tijelo Kristovo i onda je demon slab naspram toga. Dakle, u poslanju što ti kažeš- kaže Crkva, a kad ne bi imao poslanje onda ono što kažeš-kažeš sam.

HR: A što su privatni egzorcizmi?

Privatni egzorcizmi su molitve, odnosno prošnje da nas gospodin oslobodi od zloga. I Očenaš je u krajnjoj liniji jedan mali egzorcizam.

HR: Kada dolazi do teških slučajeva sotonskog djelovanja kao što je opsjednuće?

Ne dobiva se to tako lako jer Bog ne dopušta sotoni da nas razara, ukoliko ne damo povoda tome ili ukoliko ne damo pristanak na to. Pristanak se može dati potpuno svjesno; to čine oni koji čak i sklapaju ugovore sa sotonom, ili manje svjesno kada ljudi idu ispitivati svoju budućnost kod »maga« ili vračara, ili onih koji ulaze u područja nepoznatih energija pa misle da je sve energija i onda u tom pogledu stradaju.

HR: Danas mnogi niječu postojanje đavla, te se vjera i uvjerenje da on postoji pripisuje ili bolesnoj mašti ili mitološkom shvaćanju svijeta i života. Biblija nam na mnogo mjesta govori o postojanju sotone, a znamo da je Isus izgonio đavle i taj dar prenio na svoje učenike. Zašto ipak mnogi vjernici pa čak i svećenici ne mogu prihvatiti istinu o postojanju sotone?

Razvojem znanosti, pogotovo psihijatrije, psihologije i psihoterapije, mislilo se da će se ti problemi riješiti i da to spada u domenu znanosti. Međutim, još 1583. godine je održana sinoda u Rajmsu gdje se kaže da određena sumnjiva đavolska opsjednuća mogu jednostavno biti duševne bolesti, a ta psihijatrija još nije bila niti rođena. Crkva je bila prvi ekspert koja je primijetila razliku između pravog opsjednuća i nekakvih psihičkih bolesti. Pomalo i začuđuje da svećenici nisu na tome i dalje gradili, već se išlo samo za znanošću. Danas znanost prilično pomaže razvoju rasvjetljavanja što se događa sa ljudima koji su opsjednuti. Tako je 2000. godine na Međunarodnom kongresu egzorcista u Collevalenzi bilo i oko stotinjak psihijatara koji su sudjelovali u egzorcizmi-

ma. Oni su jasno iznijeli određene razlike između opsjednutosti i psihičkih oboljenja.

HR: Kako kod opsjednute osobe otkrivate da njen problem nije psihičke, već dijaboličke naravi?

Postoje velike razlika između epilepsije i opsjednuća, histerije i opsjednuća i mnogih drugih bolesti, ali u krajnjoj liniji sve se svodi na to da je osoba u svojim aktivnostima jako usmjerena protiv Boga. Tu treba vidjeti veliku razliku. Možda je neko u mladosti bio represivno vjernički odgajan i onda se u njemu javila neka reakcija protiv Boga. Takvi ljudi imaju krive slike Boga, dok sotona nikada nema krivu sliku Boga. On jako dobro zna tko je Bog i suvislo govori o njemu, samo ga mrzi. Svakako treba s čovjekom popričati i nikad nije dobro reći osobi da se nad njom moli egzorcizam, jer ta osoba može prevesti sebe kao siguran znak da je opsjednuta i onda joj više nitko neće moći pomoći.

HR: Najpoznatiji slučaj egzorcizma poznat javnosti se zbio sedamdesetih godina prošlog stoljeća nad Anneliese Michel, djevojkom iz grada Klingenberga na Majni u Njemačkoj. Egzorcizam nije uspio, djevojka je preminula, a svećenici-egzorcisti i roditelji su optuženi i osuđeni. Što se zbilo kod ovog slučaja?

Nad njom je izvršeno šezdesetak egzorcizama, ali ona nije umrla od egzorcizma već od izgladnjelosti, to jest neuhranjenosti kako je i u presudi bilo rečeno. Same detalje tog slučaja ne znam, ali znam da oni nisu bili osuđeni zbog egzorcizma već zbog smrti iz nehaja. Kod ovog slučaja se svakako trebalo konsultirati sa liječnicima što novi obrednik naglašava. Prvo liječnici moraju donijeti svoj sud, a onda se pristupa egzorcizmu ako je potrebno.

HR: Poznato je da postoje crne mise ili ritualni sastanci na kojima se zaziva i obožava sotona. Kako ovi sastanci izgledaju i ima li ih i u našim sredinama?

Sotona se ne zaziva samo na crnim misama. Kod zazivanja duhova u nekoj spiritističkoj grupi ne javljaju se neki dobri duhovi, to jest anđeli, jer to Bog ne dopušta. Nama ustvari nije dopušteno kročiti u taj svijet. Ali tada se javlja onaj svijet koji se pobunio protiv Boga. Nikad se tu ne javljaju pokojnici kao što se obično smatra, nego oni duhovi koji jako dobro imitiraju pokojnike i znaju sve o njihovim lošim stranama, jer đavo zna sva svoja djela i puno zna o tim pokojnicima. A što se samih crnih misa tiče, to su grozote gdje se pogrđuje katolička euharistija. To je slično katoličkom obredu, s tim što se molitve čitaju unazad, a na oltaru je uglavnom neka naga žena preko koje se obeščašćuje euharistija. Sigurno da sotonizma i sotonista ima i u našim sredinama, jer se vide njihovi učinci. Naime, sotonu treba umilostiviti ne bi li im učinio neke ustupke, nešto što oni traže. Onda se razbijaju groblja, križevi, obeščašćuje se euharistija, prave se razna svetogrđa ne bi li se on udostojao napraviti njima ono što traže, a to se vidi i primjećuje.

HR: Mnogi se holivudski filmovi bave problemom opsjednuća. Spomenimo film »Egzorcist« ili »Egzorcizam Emily Rose«. Koliko u

njima ima realnosti, ili su možda samo plod filmske mašte?

Ima u njima realnosti, pogotovo u prvom dijelu filma »Egzorcist« ili »Istjerivač đavola« kako je kod nas prevedeno. U stvarnosti se radilo o jednom dječaku za razliku od filma gdje je prikazana djevojčica. Dakle film ima jedan konkretan slučaj oslobađanja od demona. Osim par filmskih efekata, film je išao po onome kako se taj obred odvijao, konačno u tom filmu su suradnici bili svećenici, tako da je *William Friedkin* napravio prilično dobar film.

HR: Popularni pjevači i rock skupine često koriste kršćanske simbole kao scenografiju na svojim koncertima. Takav je slučaj i sa Madonnom koja pjeva »raspeta na križu«. Koliko je štetna rock glazba i drugi oblici glazbe koju mladi slušaju?

Rock glazba nije ništa više ili manje štetnija od klasične glazbe, sve zavisi u koju se svrhu ona izvodi. Imaju i klasici djela gdje se veliča sotona, đavo, isto to je moguće i u rocku. Međutim kako je rock nekako impulzivan on ne dolazi iz nekog mira, smirenja, ali o tome mogu više reći psihijatri. Očito je da postoji jedan trend obožavanja sotone kroz muziku. Koliko je to istina a koliko nije; pročitao sam da je pjevačica Madonna svojevremeno bila strogo kršćanski odgajana, pa je čak htjela biti i časna sestra ali je sve to napustila i skroz se okrenula. Ona stalno ima nešto protiv kršćanstva a nikako da se toga riješi. Dakle, to su njeni unutarnji problemi koje ona nije uspjela riješiti. Ona je to stavila u nekakav svoj imidž, svoj stil i možda se i drugi povode za tim. Ali puno su opasnije one direktne satanske grupe kao što su Black Sabbath ili King Diamond koji se u intervjuima priznaje sljedbenikom sotone. Oni i mnogi drugi nastoje svojom glazbom obožavati sotonu.

HR: Godine 2004. »Pokret krunice za obraćenje i mir« iz Zagreba je izdao vašu knjigu »Opsjednutost i egzorcizam«. Kako je ona nastala i možemo li očekivati još koje djelo iz vašeg pera?

Knjiga je nastala slučajno jer sam pisao magistarski rad o toj temi. Nastojali smo na kongresu egzorcista pokazati da i mi sa ovih prostora nešto radimo, pa smo taj moj magistarski rad naprosto malo preobličili i izostavili one dijelove koje se direktno odnose na ljude koji su u knjizi opisani, dakle na njihovu osobnu dokumentaciju. Što se tiče daljnjeg rada, mislim da će nešto biti ali ne ove godine jer sada je već prekasno, možda iduće godine. Provincijal mi je dao poticaje za rad, da napišem ono što u prvoj knjizi nisam mogao reći jer je bila formom uobličena. Na neki način će slijedeća knjiga biti nastavak prethodne.

HR: Koje su teme obično zastupljene na vašim seminarima i duhovnim vježbama?

To su različite stvari. Mi držimo čisto Ignacijanske duhovne vježbe, seminari uključuju u sebi molitve oslobađanja, ukoliko se ukaže potreba za molitvom egzorcizma mora se dobiti dozvola od dotičnog biskupa. Ja u Hrvatskoj nemam pismenu dozvolu osim u jednoj biskupiji gdje sam dobio usmenu dozvolu. Ali ovdje, na ovim prostorima, ukoliko se ukaže potreba za molitvom otklinjanja ili nekim jačim molitvama onda to mogu uraditi. Seminari dakle uključuju u sebi molitve oslobađanja koje mogu biti raznih tipova. One se uglavnom odnose na period našeg života od začeća pa do sad. To rade i mnogi drugi, tako da to nije izvan onoga redovitog što neki seminari za unutarnje oslobađanje sadrže, a na predavanja me obično zovu zbog teme egzorcizma i opsjednuća.

HR: Kao mladić bavili ste se slikarstvom i glazbom. Imate li i danas vremena za ove umjetnosti?

Imam jako malo slobodnog vremena. Volim i danas slikanje i glazbu. Nastojimo nekako sklopiti orgulje u crkvi sv. Petra u Beogradu, a u međuvremenu tu i tamo propratim po neku misu na harmoniju. Što se tiče slikanja i crtanja, to već dugo nisam radio ali me je pater Smiljan zamolio za ilustracije krunice svjetla, pa ćemo vidjeti što će od toga biti.

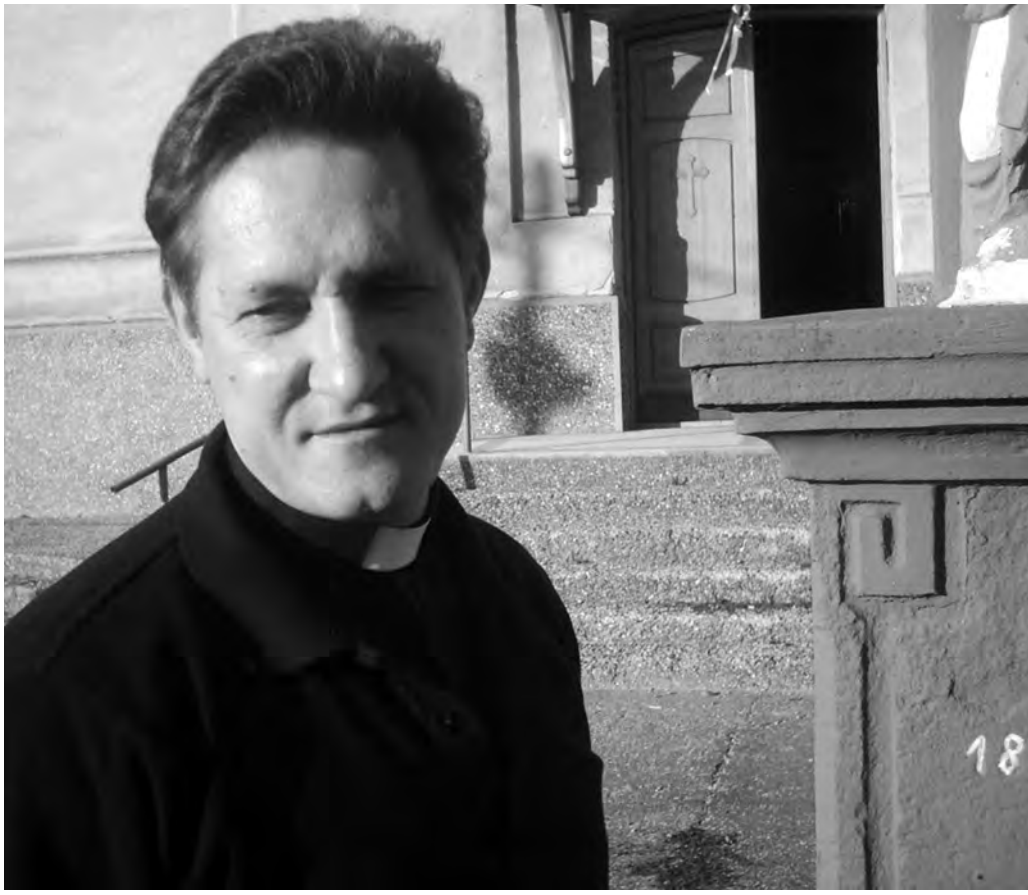

HR: Što za vas znači Bereg i koliko često dolazite u svoje rodno mjesto?

Svakako da mi je drago doći u svoje rodno mjesto, ali naprosto nemam vremena za to. Čini se da ću se priključiti pučkim misijama koje isusovci vode, dosta se radi tako da ne mogu često dolaziti. Ali kada me netko pozove kao što me je nedavno pozvao bereški župnik, onda se rado odazovem. ■

Knjiga jednoga Subotičanina koja je uzburkala javnost u Švedskoj

Kako je rasipan državni novac

Paul Katančić Džopa u svojemu je Dnevniku opisao kako je razvlačen novac promašenog projekta za useljenike u Švedsku

Paul Katačić – Džopa (Subotica, 1937.) davne je 1962. godine, nakon što jer prethodno odrobijao tri i pol godine strogog zatvora u zloglasnoj požarevačkoj robijašnici »Zabela« pobjegao iz tadašnjeg jugoslavenskog »raja na zemlji«

i idiličnog »bratstva i jedinstva«. Nakon kraćeg boravka u Austriji, gdje je dobio status političkog izbjeglice, 1963. odlazi u Njemačku, a 1966. u Švedsku, gdje i sada živi. Deset godina je, od 1975. do 1985., živio i radio u Južnoafričkoj Republici.

Godine 2005. u vlastitoj nakladi objavio je u Švedskoj i to na švedskom jeziku knjigu pod naslovom Dagbok (što u prijevodu znači Dnevnik). U toj knjizi na 346 stranica Paul Katančić je, otkrivajući brojne pojedinosti, progovorio o promašajima u trošenju novca poreskih obveznika namijenjenih provođenju projekta za useljenike.

Ta, za političke odnose u Švedskoj, provokativna knjiga koju je osobito dobro prihvatila oporba prodana je već u 3500 primjeraka. Na knjigu je upozoreno i u tisku.

Tako *Lars Klint* u jednom od najtiražnijih listova u Švedskoj Kvälls Posten, Malmö, 10. siječnja 2006. objavljuje dva puta prikaz te knjige pod naslovom: Avslöjar hela miljonfiaskot i sin dagbok, prvi put u jutarnjem izdanju u rubrici Kultura, a drugi put u poslijepodnevnom izdanju.

U listu SkÍnskan, Malmö-Lund-Trelleborg dana 18. rujna 2006., na 12. stranici, ponovno je upozoreno na knjigu Paula Katančiäa. O knjizi piše *Karsten Bringmark* pod naslovom: Avslöjande dagbok dömer ut invandrarprojekt / Paul Katancic berättar om slöseri med skattepengar, stöld och nonchalans s naglaskom da Paul Katančić u knjizi »otkriva rasipanje novca u svezi s promašenim projektom za useljenike«.

pribilješke »čovjeka od pravde« obavještava čitatelje, a to su ovom u slučaju hrvatski iseljenici koji žive diljem svijeta dio kojih je i Paul Katančić, da je njegova knjiga »napisana u obliku dnevnika kojega je autor vodio u razdoblju od dvije godine, od 1996. do 1998., u vrijeme kad je bio zaposlen kao predradnik pri bivšoj Upravi za doseljenike općine Malmö u tzv. projektu OPS kojim su vlasti imale namjeru zaposliti i preko posla integrirati u švedsko društvo oko 300 novopridošlih izbjeglica – doseljenika u Švedsku, ...«

Ova obavijest o knjizi Paula Katančića, rodom i podrijetlom Subotičanina, nije samo radi toga da upozorimo na još jednog našeg suzavičajnika koji živi daleko u Švedskoj, već i radi toga da spoznamo kako

SKÅNSKAN/MALMÖ Måndag 18 september 2006

Avslöjande dagbok dömer ut invandrarprojekt

Paul Katancic berättar om slöseri med skattepengar, stöld och nonchalans

MALMÖ. Paul Katancic upplevde invandrarprojektet där han var arbetsledare som ett totalt misslyckande. Nio år senare berättar han nu sin historia om OPS i en bok som han själv bekostat.
Han hoppas att Malmöpolitikerna ska läsa den, och ta lärdom.
– OPS var ett ofattbar slöseri med skattemedel.

OPS startades av dåvarande invandrarförvaltningen i mitten av 90-talet på Emilstorpsgatan 29. Syftet var att 300 nyanlända flyktingar skulle få meningsfull sysselsättning i verkstäder och snickeri.

Inte som svenskt arbete

Paul Katancic fick anställning som arbetsledare i den mekaniska verkstaden 1996, men berättar att han redan första dagen märkte att det inte stod rätt till. OPS liknade inte alls den "vanliga svenska arbetsplats", som det var tänkt.

– Här fanns ingen som helst disciplin – folk kom sent och gick hem tidigt, och man stal grejer, det var närmast en kultur att stjäla. Man stal allt, verktyg, cyklar, maskindelar, plankor och arbetskläder.

– Jag rapporterade vad jag såg, men ingen ville höra på min kritik. Jag stämplades som obekväm.

Men han är inte bara kritisk mot chefer som slog dövörat till, utan också mot invandrare som han menar var totalt ointresserade av projektet.

– Om de som ska integreras inte vill det – vad gör man då?

Själv flykting

Paul Katancic är själv politisk flykting från Kroatien, och berättar att han skottskadades när han som ung man lyckades fly till Österrike.

På OPS mötte han många som också var politiska flyktingar.

En del intellektuella var överhuvudtaget inte intresserade av jobbet i verkstäderna, påpekar han.

1998 rämnade fasaden efter ett avslöjande reportage i TV 4 om OPS, berättar han.

– Allihop i ledningen fick sparken, även jag.

Men det var inte han som tipsade, berättar han. Trots att han var kritisk till hela projektet, vågade han aldrig ta det steget.

– Jag var ju 58 år när jag började där, och hade egentligen inga andra alternativ.

Men frustrationen har han aldrig skakat av sig, och nu långt senare har han sammanställt sin dagbok från OPS.

– Det gör jag för att flumprojekt som detta måste avslutas, de leder inte till några jobb. Och sådana här projekt pågår än i dag.

KARSTEN BRINGMARK
040-660 55 61
karsten.bringmark@skd.se

Paul Katancic har själv bekostat tryckningen av sin **dagbok.** Han vill "berätta sanningen" om OPS, så att misstagen inte upprepas. Foto: Ulf Johansson

Na knjigu Paula Katančića upozoreno je i u časopisu Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu Matica, broj 3, ožujak/march 2006., str. 38. *Zlatko Šešurin* u članku Dagbok (Dnevnik) / Dvogodišnje dnevne mu je njegov urođeni osjećaj za poštenje i pravdu bio poticaj da napiše knjigu kojom je upozorio na »rasipanje novca« poreznih obveznika.

Naco Zelić

U Vinkovcima održana manifestacija »Šokačka rič«

Očuvanje i promicanje šokačkoga govora

U radu znanstvenoga skupa ove je godine sudjelovalo 19 izlagača iz cijele Hrvatske te susjedstva, Mađarske i Vojvodine

U Vinkovcima je, u kongresnoj dvorani Hotela »Slavonija«, 10. i 11. studenoga održana, četvrta po redu, manifestacija »Šokačka rič«, u organizaciji Zajednice kulturno-umjetničkih djelatnosti Vukovarsko-srijemske županije, posvećena očuvanju i promicanju šokačkoga govora, u znanosti objedinjenog nazivom slavonski dijalekt. Ponovno su se u Vinkovcima okupili znanstvenici iz cijele Hrvatske te susjedstva, Mađarske i Vojvodine, ali i ovoga puta nisu sudjelovali samo jezikoslovci, već je program bio podijeljen u tri skupine tema - Slavonski dijalekt u nastavi, Slavonski dijalekt s naglaskom na poddijalektima i Slavonski dijalekt u književnosti, filmskoj i scenskoj umjetnosti.

ZNANSTVENI SKUP: U radu znanstvenoga skupa sudjelovalo je ove godine 19 sudionika. O mjestu slavonskoga dijalekta u nastavi hrvatskoga jezika prema HNOS-u govorila je prof. *dr. Zrinka Jelaska*. Dr. *Bernandina Petrović* govorila je o šokačkoj riči u udžbenicima hrvatskoga jezika, *Jakov Sabljić* je obradio temu Šokaštvo u suvremenoj nastavi književnosti a dr. *Loretana Despot*, Slavonski dijalekt u nastavi Hrvatske dijalektologije. *Dr. Vladimir Karabalić* je iznosio njemačka iskustva o primjeni dijalekata u nastavi materinskoga jezika diljem Europe dok je dr. *Anđelko Frančić* obradio Imena u nastavi hrvatskoga jezika.

U drugoj skupini pitanja dr. *Marija Znika* je govorila o prinosima dijalektnoj leksikografiji s akcentom, nazivlja u poljodjelstvu, dr. *Mijo Lončarić* je podvukao usporedbu Slavonski dijalekt između slovačkoga jezika i čakavštine, dr. *Mira Mihalić* je govorila o frazeologiji slavonskoga dijalekta, dr. *Živko Gorjanc* o nekim svojstvima gorjanskoga govora, dr. *Željko Jozić* o metodologiji dijalektološkog istraživanja, *Helena Delaš* o obilježjima Relkovićeve i Brlićeve gramatike u svijetlu standardnoga književnoga jezika dok je dr. *Ljiljana Kolenić* obradila vrbanjski govor.

U trećoj skupini pitanja predstavljeni su radovi dr. *Marka Samardžije* Književni jezik i jezik književnosti, dr. *Milica Lukić* govorila je o Glagoljašima među Šokcima, mr. *Vlasta Ramljak* govorila je o Katančićeva tri pastirska razgovora, dr. *Anica Bilić*, domaćin skupa i pokretač ove manifestacije, govorila je o zavičajnom idiomu u proznim djelima *Josipa Crepića*, minornog pisca međuratne hrvatske književnosti iz sela Retkovaca, dr. *Jasna Melvinger* o regionalnim jezičnim obilježjima u djelima *Ilije Okrugića Sriemca*, dok se dr. *Sanja Vulić* ispričala zbog bolesti, ali je dostavila svoj rad, Slavonski dijalekt u zapisima Balinta Vujkova.

SUDIONICI IZ VOJVODINE: U prigodnome je programu sudjelovao i književnik *Petko Vojnić Purčar* iz Novog Sada. »Bilo je divno«, vidno uzbuđen govori Petko. »Pružila mi se prilika da govorim svoje stihove, bunjevačke, ikavske, da ih kazujem pred gotovo 300 sudionika i gostiju u kongresnoj dvorani hotela Slavonija i bio sam nagrađen dugotrajnim pljeskom. Ima li veće sreće za jednoga pjesnika«, objašnjava književnik.

Na znanstvenom skupu:
Jasna Melvinger i Petko Vojnić Purčar

Sudionica znanstvenog skupa dr. Jasna Melvinger kaže kako od početka sudjeluje na »Šokačkoj riči« koju vode njezine kolegice s Filozofskog fakulteta u Osijeku. »Ovo što rade Vinkovčani, a rade to jako dobro, veoma me raduje, jer prigoda je da se očuva i njeguje šokačka 'rič', ali ujedno da se pridonese i očuvanju šokačkoga govora u Srijemu, jer srijemska regija i srijemski Hrvati u njoj i nisu nikada bili predmetom stručnih i dijalektoloških istraživanja, a ova će manifestacija pridonijeti i tomu«, kaže ona.

Inače, ovogodišnjom nagradom za doprinos i znanstveno proučavanje i promicanje slavonskoga dijalekta i šokačke riči nagrađeni su akademik Dubravko Jelčić i dr. sc. Marija Znika, viša znanstvena suradnica na Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu.

Slavko Žebić

Povezivanje nekadašnjih stanovnika Jugoslavije preko internetske stanice Yuwiw-a

Yugoslavian - Who Is Who?

Iako ne jedini ove vrste, Yuwiw je jedan od mlađih site-ova to jest virtualnih mjesta na kojemu svatko može potražiti svog dragog prijatelja, rodicu, susjeda... Pokraj ponude virtualnih sadržaja, osnivači site-a svakog mjeseca u nekom drugom gradu organiziraju i Yuwiw zabave

»Sjedili smo jednom prigodom i pričali o tome kako se naša generacija razišla po bijelom svijetu uslijed, svi znamo kojih dešavanja u našoj bivšoj zemlji. Prisjećali smo se nekih doživljaja iz djetinjstva i pitali se što se desilo sa onim prijateljima s kojima smo zajedno išli u ribičiju, maturs ku večer, prve provode, pričali o prvoj ljubavi. Kad smo nabrojali gdje sve žive naši prijatelji, obišli smo zemljinu kuglu, od Australije do Francuske«, kaže *Vilmos Simon*, rođeni Novosađanin koji, danas već gotovo desetu godinu živi i radi u Budimpešti.

Početak ove priče, bez sumnje, prepoznaju mnogi ljudi od Slovenije do Makedonije. Kraj prošloga stoljeća pokazao se za žitelje tadašnje Jugoslavije kao vrijeme migracija tijekom kojih su mnogi ljudi našli nove domove u raznim dijelovima svijeta. »Bilo nam je jasno da bi bilo teško opet okupiti sve nas u iste klupe«, kaže Simon objašnjavajući kako su odlučili okupiti svoje prijatelje koristeći se metodama najnovijeg doba – internetom. Tako je nastao site Yuwiw, na kojem svako može potražiti svoje drugove iz djetinjstva, ili rodbinu sa kojom je izgubio kontakt tijekom proteklih burnih godina; otvorenim za sve ljude iz prostora bivše Jugoslavije, pa i šire.

TKO JE TKO?: Yuwiw zapravo znači kraticu od Yugoslavien – Who is Who, gdje je WIW međunarodna kratica sa značenjem Tko je Tko i izražava međunarodni karakter. Svatko je dobro došao, neovisno od vjerske, nacionalne, rasne ili neke druge pripadnosti.

Iako ne jedini ove vrste, Yuwiw je jedan od mlađih site-ova to jest virtualnih mjesta na kojemu svatko može potražiti svog dragog prijatelja, rodicu, susjeda... Za mjesec dana rada Yuwiw je po riječima Simona postao vrlo popularan što pokazuje više tisuća aktivnih članova.

»Svakim se danom povećava broj članova. Najviše ih imamo iz Hrvatske, Srbije i Makedonije, ali pojavili su se i Slovenci. Naši članovi nisu vezani za neku određenu zemlju što pokazuje veliki broj članova iz Njemačke, Francuske, Austrije, Mađarske pa čak i Australije«, objašnjava Simon. Da Yuwiw nije samo mjesto za nekadašnje žitelje Jugoslavije, kaže Simon, svjedoče članovi koji uopće i ne znaju neki od južnoslavenskih jezika, ali imaju neke veze s ex-Jugoslavijom.

SUSRETI NA ZABAVAMA: Pokraj virtualnosti ova organizacija ima i materijalnu manifestaciju jer osnivači site-a organiziraju Yuwiw zabave. Prva je bila ovog mjeseca u Budimpešti, iduća u Novom Sadu, te Zagrebu, Ljubljani, svakog mjeseca u drugom mjestu. Tako da, ako netko nađe svog prijatelja, ima priliku sresti ga i uživo na jednoj od zabava, koja mu je najbliža ili mu najviše odgovara. »Planiramo i ekskurzije i putovanja, izgleda da ćemo sljedećeg mjeseca pokrenuti natjecanje: tko pozove najviše prijatelja na Yuwiw, dobiva avionsku kartu za put u neku od europskih metropola. Međutim, željeli bismo zadržati apolitičko opredjeljenje, jer Yuwiw ne zastupa nikakvu ideologiju, ni Yu nostalgiju. Yuwiw je za povezivanje ljudi, a ne za podjelu«, izričit je Simon.

SVI SU DOBRODOŠLI: Član može postati svatko, ali samo ukoliko dobije e-mail pozivnicu. »To smo uradili s ciljem da u sustavu budu stvarne osobe, a ne osobe pod lažnim imenima i podacima. Potom član ispuni svoj profil, stavi fotografiju i počne tražiti prijatelje«, kaže naš sugovornik.

Svaki član Yuwiw-a može imati osobni profil, slati poruke prijateljima i pričati s njima na chat-u, objavljivati na zajedničkom bilbordu vijesti o sebi (taj bilbord vide samo njegovi prijatelji, tako da je privatnog karaktera), dobivati pozivnice na žurke, koncerte, festivale, organizirati zajednička putovanja, izlete i ostalo. Također, članovi site-a mogu započeti diskusije na forumu o raznim temama, a u planu je organiziranje blogova na kojima će svatko moći dijeliti svoje dnevne doživljaje s prijateljima.

Ovaj interaktivni site usavršava se i oblikuje spram potreba članova, kaže Simon, te će se kao rezultat komuniciranja, u skorijoj budućnosti pojaviti zajednički bilboard na kojem će članovi moći pisati o sebi i programima u okolici kao bi informirali sve prijatelje u istom mahu.

Riječ o Yuwiw-u širi se preko prijatelja bez ikakve reklame, što pokazuje prirodnu potrebu ljudi za povezivanjem, i pokraj povijesti koja ih je razdvojila.

Ukoliko se netko želi učlaniti, potrebno mu je svoj e-mail poslati na adresu webmaster@yuwiw.com s imenom, prezimenom, i jezikom koji želi koristiti na Yuwiwu (hrvatski, srpski, makedonski, slovenski ili engleski).

D. Popov

Mala Škola ljudskih prava i demokracije

Vijeće Europe – uspostavljanje europskog sustava zaštite ljudskih prava

Jačanje demokracije, zaštita ljudskih prava i pravne države u Europi, tri su osnovna zadatka najstarije međunarodne organizacije Starog kontinenta

Piše: Davor Marko

Najstarija kontinentalna međunarodna organizacija, Vijeće Europe, osnovana je 1949. godine, s ciljem stvaranja kontinentalnog, odnosno europskog, sustava sigurnosti i garancije osnovnih ljudskih prava i sloboda. Njen prvi i osnovni dokument je Europska konvencija o ljudskim pravima iz 1950. godine. Nakon Ujedinjenih naroda koji su se nametnuli kao globalni garant zaštite ljudskih vrijednosti i preuzeli ulogu nekoga tko će sanirati strahote Drugoga svjetskog rata i graditi novo povjerenje, Vijeće Europe je imalo više preventivnu ulogu i svoje je aktivnosti usmjerilo kao uspostavljanju sustava koji će spriječiti eventualne reprize na Starom kontinentu.

Završetkom hladnog rata, Vijeće Europe nametnulo se kao glavni politički forum za trajni dijalog i suradnju sa zemljama istočne i srednje Europe koje su izabrale demokratski oblik upravljanja državom. Ta nova uloga Vijeća Europe kao čuvara demokratske sigurnosti, potvrđena je Bečkim sastankom na vrhu održanom u listopadu 1993 godine. Danas broji 46 država članica, sa dva zahtjeva za članstvo koja su upućena iz Crne Gore i Bjelorusije. Iako to nije eksplicitno pravilo, članstvo u Vijeću Europe nužan je preduvjet za uključenje u EU. Sjedište Vijeća Europe je u francuskom gradu Strasbourgu.

OSNOVNI ZADACI: Jačanje demokracije, zaštita ljudskih prava i pravne države u Europi, tri su osnovna zadatka najstarije međunarodne organizacije Starog kontinenta. Osim promicanja tih temeljnih načela, Vijeće Europe je vrlo aktivno i u zaštiti zajedničke europske kulturne baštine. Također, djeluje i kao forum koji proučava i traži rješenja za čitav niz aktualnih društvenih problema kao što su, primjerice, socijalna isključenost, rasna, nacionalna i druga netrpeljivost, društvena integracija migranata, opasnosti za pravo privatnosti koje donosi uporaba novih tehnologija, bioetička pitanja, terorizam, tortura, trgovina drogom i drugi suvremeni problemi europskih društava. Istovremeno su utvrđena zajednička načela glede zaštite manjina, aktivne podrške procesu demokratske tranzicije i dogovoreno je jačanje mehanizma promatranja ispunjavanja preuzetih obveza u zemljama članicama. Novi prioriteti suradnje određeni su na Drugom sastanku na vrhu šefova država u Strasbourgu, u listopadu 1997., sa posebnim naglaskom na jačanju socijalne kohezije i zaštiti sigurnosti građana. U cilju promicanja zaštite ljudskih prava i ubrzavanja dotadašnje procedure koja je prolazila dva organa, Komisiju i tek onda Sud za ljudska prava koji je povremeno zasjedao, dogovoreno je osnivanje jedinstvenog stalnog Europskog suda za ljudska prava koji je počeo s djelovanjem 4. studenoga 1998.

OSNOVNI ORGANI: Osnovni organi Vijeća Europe su: Komitet ministara, Parlamentarna skupština, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, Komesar za ljudska prava, Tajništvo, i Europski sud za ljudska prava. Komitet ministara, je tijelo koji donosi glavne odluke, i čine ga ministri inozemnih poslova 46 država-članica i njihovi zamjenici koji su locirani u Strasbourgu u svojstvu veleposlanika ili stalnih predstavnika. Parlamentarna skupština, glavni je zakonodavno tijelo, i čini je 630 zastupnika nacionalnih parlamenata država-članica. Aktualni predsjedavajući je *René van der Linden* iz Nizozemske. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti je savjetodavno tijelo koje omogućava da vlade, nacionalni parlamenti te lokalne i regionalne vlasti budu zasebno predstavljene. Aktualni predsjednik je *Halvdan Skard* iz Norveške. Tajništvo Vijeća Europe broji oko 1800 službenika iz svih zemalja članica, a na čelu se nalazi glavni tajnik – tu dužnost trenutačno obnaša Britanac *Terry Davis*. Službeni jezici Tajništva su engleski i francuski.

Hrvatska je članica Vijeća Europe od 6. studenoga 1996. godine, Srbija (tada još Srbija i Crna Gora) puni je član postala 3. travnja 2003. godine, dok je Crna Gora nakon osamostaljenja podnijela zahtjev za članstvom i čeka da joj se ono odobri. ■

Zgrada EC-a u Strasbourgu

»Dan Hrvata« u Mađarskoj

Svjesni svoga hrvatskog podrijetla

Tradicionalni »Dan Hrvata« održan je u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj * Na proslavi su bili nazočni predsjednik Republike Mađarske László Sólyom i predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić

Na »Danu Hrvata« u Mađarskoj:
predsjednici Mađarske i Hrvatske László Sólyom i Stjepan Mesić

Ovogodišnji, sedmi u nizu, zemaljski »Dan Hrvata« održan je u Pečuhu 11. studenoga pod pokroviteljstvom i u nazočnosti dvaju predsjednika, predsjednika Republike Mađarske *Lászlóa Sólyoma* i predsjednika Republike Hrvatske *Stjepana Mesića*. Tradicionalni »Dan Hrvata« održan je u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj.

I dok se u pečuškoj katedrali odvijala sveta misa na hrvatskome jeziku koju je služio svećenik *Ladislav Ronta* iz Harkanja sa zborom hrvatskih svećenika i uz sudjelovanje ženskoga pjevačkog zbora »August Šenoa« iz Pečuha, u Hrvatskoj školi »Miroslav Krleža« boravio je predsjednik Mesić koji je nakon svoga dolaska obišao Hrvatsko-mađarski obrazovni centar, upoznao se s tijekom radova na zgradi te se potom obratio okupljenim zastupnicima Skupštine HDS-a, članovima Zemaljskog vijeća Saveza Hrvata u Mađarskoj, voditeljima hrvatskih ustanova, nastavnicima i učenicima.

U 16 sati i 30 minuta u hotelu Palatinus otvorena je izložba Tkalačka umjetnost podravskih Hrvata koju je priredila *Ruža Begovac*, kustosica Etnografskog muzeja u Pečuhu, dok su se dvojica predsjednika László Sólyom i Stjepan Mesić zadržali u polusatnim bilateralnim razgovorima u hotelu Palatinus, a zatim se zajedno uputili u dvoranu Béle Bartóka gdje ih je čekalo tristotinjak posjetitelja kako bi nazočili svečanosti proslave »Dana Hrvata« u Mađarskoj, svečanim govorima, ceremoniji dodjele odličja i kulturno-umjetničkom programu u izvedbi pečuškoga KUD-a »Baranja«.

STJEPAN MESIĆ U PEČUŠKOJ HRVATSKOJ ŠKOLI: Predsjednika Stjepana Mesića pjesmom su pozdravili zbor učenika hrvatske škole i školski orkestar, a potom mu se u ime hrvatske škole obratio i najsrdačnije ga pozdravio ravna-

Nazočnost dvaju predsjednika i brojnih gostiju na »Danu Hrvata« u Pečuhu veliko je priznanje hrvatskoj manjini u Mađarskoj

telj *Gabor Győrvári*. Predsjednik Mesić razgledao je obnovljeni dio hrvatske škole i pozdravio suradnju Hrvatske i Mađarske koja se ostvarila i na obnovi i izgradnji objekta pečuške hrvatske škole.

Obraćajući se nazočnima, predsjednik Mesić je naglasio radost što se nalazi u ovome moderniziranom školskom centru te rekao kako su pripadnici hrvatske manjine u Mađarskoj državljani Mađarske, ali istodobno svjesni svoga hrvatskoga podrijetla njeguju svoje tradicije i jezik, a postoji mogućnost i uporabe hrvatskoga jezika i školovanja na njemu, te je i ovaj obrazovni centar jedan od središta u kojima je omogućeno školovanje na hrvatskom jeziku. Predsjednik Mesić je istaknuo zadovoljstvo politikom Mađarske u odnosu na hrvatsku manjinu, a potvrdio je brigu Republike Hrvatske za pripadnike hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, te ukazao da i u budućnosti Hrvati u Mađarskoj mogu računati na razumijevanje, pomoć i podršku..

SVEČANI PROGRAM: Svečani program u hotelu Palatinusu započeo je pjevanjem hrvatske i mađarske himne, koje je izveo ženski pjevački zbor »August Šenoa«.

Već po običaju, u ime domaćina ovogodišnji «Dan Hrvata» prigodnim je riječima otvorio predsjednik HDS-a *dr. Mijo Karagić*. On je uz ostalo podsjetio na tradiciju »Dana Hrvata«, te pozvao na zajedništvo i očuvanje političkog jedinstva Hrvata u Mađarskoj.

Predsjednik SHM-a *Joso Ostrogonac* nazočnost dvaju predsjednika i brojnih gostiju ocijenio je kao veliko priznanje hrvatskoj manjini u Mađarskoj. Posebno je zahvalio predsjedniku Mesiću da je i ovom prigodom našao vremena za susret sa zastupnicima hrvatske manjine i da ih je poslušao, izrazivši nadu da će ovi razgovori donijeti svoj plod.

»Savez Hrvata u Mađarskoj je ove godine ostvario povijesnu ulogu, jer savjesnim radom Savez je uspio na mjesnim manjinskim izborima održanim 1. listopada 2006. godine osvojiti najviše zastupničkih mjesta, što znači da će u narednom razdoblju oblikovati najviše političko tijelo Hrvata u Mađarskoj – Hrvatsku državnu samoupravu«, rekao je Ostrogonac. Među glavnim ciljevima istaknuo je da se utemelje županijske samouprave u regijama gdje žive Hrvati, te da se uzimajući u obzir načela i odluke Kongresa održanom u Koljnofu u svibnju ove godine, ponovno osnuje i državna hrvatska samouprava. Podsjetivši da ove godine slavimo i 15. godišnjicu »Hrvatskoga glasnika«, tjednika Hrvata u Mađarskoj, zahvalio je novinarima na njihovu radu, u nadi da će Hrvati očuvati svoje glasilo, koje će ih informirati o svakodnevicama raznih grana zajedničkog nam hrvatskog stabla.

U okviru svečanog programa pročitana je i poruka predsjednice mađarskog Parlamenta *Katalin Szili*, a obraćajući se nazočnima mađarski predsjednik László Sólyom istaknuo je poseban položaj hrvatske manjine u Mađarskoj i zajedničku tisućljetnu hrvatsko-mađarsku povijest te kazao kako će u skoroj budućnosti obadvije države biti zajedno članice jedne mnogo šire zajednice - Europske unije u kojoj svaki sedmi građanin pripada nekoj manjini. Predsjednik Solyom je naglasio kako Hrvati imaju pravo na široku kulturnu autonomiju, a ravnopravnost nacionalnih i etničkih manjina je zagarantirana Ustavom. Nazočnima se obratio i predsjednik Mesić koji je zaključio: »Mađarska je već članica Europske unije, Hrvatska sigurnim koracima ide prema Uniji, a ta ujedinjena Europa je onaj opći okvir unutar kojeg svi želimo živjeti, i unutar kojega ćemo živjeti. Okvir koji nam propisuje pravila ponašanja, pa i u odnosu prema nacionalnim manjinama. Bez ikakve zadrške mogu reći da su u ovom potonjem pitanju Mađarska i Hrvatska potpuno europske zemlje«. Nakon toga je Stjepan Mesić uručio visoka hrvatska državna priznanja dr. Miji Karagiću i Antalu Heizeru.

Predsjednici HDS-a dr. Mijo Karagić i Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac predali su ovogodišnja odličja zaslužnim Hrvatima u Mađarskoj.

Uslijedio je prigodni kulturni program u kojem su okupljene zabavljali ženski pjevački zbor »August Šenoa«, gajdaš *Pavo Gadanji* i KUD »Baranja« uz plesove i pjesme hrvatskih etničkih skupina u Mađarskoj (Bošnjački plesovi, Momačko kolo, Katoljski duhovi, Lakomi utorak, Glazbeni blok, Zavidni i Bunjevački plesovi).

»Dan Hrvata« završen je domjenkom za uzvanike na kojem su sudjelovali brojni uzvanici, među njima i predsjednici dviju država.

Branka Pavić Blažetin

Ljiljana Kujundžić Ivanković, stručna suradnica za dodatno obrazovanje i obuku

Prvi efekti sajma zapošljavanja

»Za sagledavanje potpunih rezultata potrebno je sačekati najmanje 6 mjeseci, ali već sada možemo biti prilično zadovoljni«

Razgovor vodio: Dražen Prćić

Početkom mjeseca listopada održan je sajam zapošljavanja na kojemu su se, na jednom mjestu susreli poslodavci i nezaposlene osobe u potrazi za stalnim ili barem povremenim zaposlenjem. O prvim efektima i rezultatima ove prigodne burze rada, ali i nekim drugim pitanjima u svezi problematike zapošljavanja, zamolili smo *Ljiljanu Kujundžić Ivanković*, stručnu suradnicu za dodatno obrazovanje i obuku za kraći razgovor.

Kako biste ocijenili prve efekte listopadskog sajma zapošljavanja?

Treba prvo napomenuti da su, kao i na dosadašnje sajmove, tako i na ovaj listopadski, pozivani ne samo poslodavci koji su u ovom trenutku imali konkretne potrebe za kadrovima već i oni koji su pokazali želju da se na ovaj način promoviraju i pronađu u skorijoj budućnosti nove suradnike. Shodno tome, smatra se da je za sagledavanje pravih efekata sajmova zapošljavanja potrebno sačekati najmanje 6 mjeseci. Prvi pokazatelji govore kako i ovim sajmom, kao i prethodnima, možemo biti prilično zadovoljni. Podsjećamo da su na listopadskom sajmu sudjelovala 34 poslodavca iz gotovo svih djelatnosti. Na preko 200 slobodnih radnih mjesta prijavilo se 745 kandidata, a već po isteku mjesec dana oko 40 ih je dobilo posao a 13 lica je upućeno na obuku kod poslodavca kod kojih se trebaju i zaposliti.

Inače, prethodna dva sajma također su imala pozitivne efekte, primjera radi 6 mjeseci nakon prvog sajma zapošljavanja, specijaliziranog za građevinsku i poljoprivrednu djelatnost, uposleno je ukupno 65 lica, čime je realizirano više od polovice planiranih kadrovskih potreba poslodavaca.

Kakve se sve pogodnosti nude mladim osobama koje se žele zaposliti i njihovim potencijalnim poslodavcima?

U javnosti dugo najavljivana, od 1. rujna u primjeni je izmjena Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koja se osobito tiče pripravnika i mladih do 30 godina. Interesiranje poslodavaca je prilično veliko a procedura za ostvarivanje subvencije brza i jednostavna.

Također, za poslodavce koji imaju potrebe uposliti stručni kadar, osobitu pogodnost pružaju programi financiranja stručnog osposobljavanja-tzv. pripravničkog staža u svojstvu volontera. Podsjećamo da volonteri poslodavce, »ništa ne koštaju«, izuzev, naravno, vremena i truda uloženih u njihovo osposobljavanje, obzirom da prema njima nemaju nikakve financijske obveze. Volontersko angažiranje mladih stručnjaka daje mogućnost poslodavcu da realizira probni rad, da kandidata upozna i obuči prema potrebama i zahtjevima posla u svom poduzeću ili radnji. Pritom volonteri, koji su kod poslodavaca radno angažirani radi obuke, budući bez ikakve plaće, dobivaju od NSZ novčanu pomoć u mjesečnom iznosu od 6.100 dinara.

Programi volontera - praktikanata otvaraju mogućnost volontiranja radi stjecanja prakse, uz novčanu pomoć od strane NSZ, i mladima sa svršenim tzv. stručnim školama kojima je radno iskustvo također neophodno.

Sukladno tome, kakav je interes poslodavaca koji bi željeli uposliti mlađe kadrove na neodređeno vrijeme?

Najveće pogodnosti mogu ostvariti poslodavci koji se odluče primiti pripravnike u radni odnos na neodređeno vrijeme. Oni mogu ostvariti istovremeno pravo na refundiranje dijela zarade pripravnika u iznosu od 7.500, 8.500 ili 10.000 dinara, ovisno o tome primaju li lice sa srednjom, višom ili visokom školom i to u trajanju pripravničkog staža, a usporedo koristiti i mogućnost poreske olakšice i subvencije doprinosa za obvezno socijalno osiguranje, u skladu sa spomenutom izmjenom Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje..

Naravno, korištenje ove subvencije moguće je realizirati i prilikom zapošljavanja mladih koji nisu prijavljeni na evidenciji NSZ duže od 6 mjeseci što je, inače, uvjet za uključivanje u programe financiranja pripravnika i volontera. Dovoljno je da odluče uposliti pripravnika mlađeg od 30 godina, koji je prijavljen kod NSZ, odnosno, mladu osobu ispod 30 godina, bez obzira na školsku spremu, koja na posao čeka najmanje 3 mjeseca.

Važno je još spomenuti da ukoliko u toku trajanja olakšice ili u toku trajanja obveze zadržavanja u radnom odnosu, dođe do raskida ugovora o radu između zaposlenog i poslodavca, postoji mogućnost zamjene tog lica drugim koji također ispunjava uvjete za olakšicu. Ukoliko poslodavac ne želi primiti nijednog drugog kandidata, navedeni doprinos od čijeg je plaćanja bio izuzet, dužan je u roku od 30 dana uplatiti. ■

Deficitarna zanimanja

Za sljedeću godinu planirano je organiziranje brojnih prekvalifikacija i dokvalifikacija za deficitarna zanimanja poput: bolničara njegovatelja, viljuškarista, kranista, traktorista, zavarivača, ili primjerice, poslovnih tajnika. Također, gotovo uvijek se traže mladi, obrazovani i komunikativni ljudi, s znanjem stranih jezika i poznavanjem rada na računalu.

Završene 30. i 31. sjednica Skupštine Općine Subotica

Usvojen općinski rebalans proračuna

***Strategija ekonomskog razvoja skinuta s dnevnog reda * Primjenjuju se pravila građenja do donošenja detaljnih regulacijskih planova * Umjesto biste - Plato dr. Zorana Đinđića * Formirana regija za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom ***

Prijedlog preimenovanja 42 kvadratna metra javnog građevinskog zemljišta u »ostalo građevinsko zemljište« kako bi se kompletirala jedna građevinska parcela izazvalo je na protekloj sjednici subotičke Skupštine dugu raspravu uz optužbe oporbe za pokušaje manipuliranja te rezultiralo skidanjem ove i sljedeće točke o visini zakupnine i naknade za uređivanje građevinskog zemljišta s dnevnoga reda.

Uz prethodno skinutu točku, donošenja Odluke o strategiji ekonomskog razvoja Subotice te još dvije o statutima mjesnih zajednica Kertvaroš i Prozivka tako je, prošloga četvrtka, za kada je bio zakazan nastavak 30. sjednice i održavanje 31. sjednice, pet točaka skinuto s dnevnog reda.

Sjednica SO Subotica:
radno uz optužbe oporbe, na kraju ipak uspješno

Optužbe oporbe za loše pripremljen materijal i pokušaje manipulacije i ovoga puta su često navođene te je tako kritiziran i prijedlog izmjena i dopuna Odluke o donošenju Generalnog plana Subotica-Palić do 2020. kojima se, kako je predlagač obrazložio, pokušava premostiti period nedostatka detaljnih regulacijskih planova i omogućiti investitorima da grade tako što će se akt o urbanističkim uvjetima izdavati temeljem Pravilnika i pravila građenja iz Generalnog plana za svaku određenu zonu. Ova odluka, pri tome, neće se primjenjivati za zone centralnih funkcija i zaštićene prirodne zone. Oporba je, premda nije uputila takav prijedlog ranije, tijekom same sjednice zahtijevala da se ova točka skine s dnevnog reda navodeći kako se privremenim rješenjima »otvara prostor za manipulaciju« dok su predstavnici vladajuće koalicije tvrdili da bi se time onemogućile dalje investicije. Nakon duge i žučne rasprave ipak je ovaj prijedlog usvojen, kao i sljedeći o izmjeni odluke o postavljanju biste dr. Zoranu Đinđiću. Prema novoj odluci umjesto biste u ulici Vladimira Nazora uredit će se cjelokupni prostor kod »Male fontane« kao »Plato dr. Zoran Đinđić« a JP »Ravnateljstvo za izgradnju Općine Subotica« je ovlašteno za realizaciju ovog projekta koji će se financirati iz proračunskih sredstava i donacija.

Vijećnici su usvojili i izmjene i dopune odluke o osnivanju stambeno-kreditnog pronatalitetnog fonda Općine Subotica kojim se, među ostalim, utvrđuje devizna klauzula za sredstva te se omogućuje da se sredstva iz ovoga Fonda dodjeljuju i za termo ili hidro-izolaciju.

Na ovoj sjednici usvojena je i odluka o formiranju Regije za upravljanje čvrstim otpadom zajedno s općinama Bačka Topola, Mali Iđoš, Kanjiža, Čoka i Senta. U cilju upravljanja otpadom predsjednik Općine *Géza Kucsera* je najavio formiranje zajedničkog poduzeća.

Na drugoj sjednici, 31. po redu, održanoj istoga dana, usvojen je Rebalans proračuna Općine Subotica za 2006. godinu, te je dana suglasnost na izmjene i dopune Programa poslovanja JP »Zavod za urbanizam općine Subotica« o izmjenama u strukturi prihoda i rashoda ovoga poduzeća.

J. D.

Na valovima Radio-Subotice

Obrazovne emisije za poljoprivrednike

Slušatelji programa Radio-Subotice na hrvatskom jeziku, koji se emitira svakog dana od 19 do 21 sat, tijekom zimskih mjeseci moći će slušati ciklus radijskih obrazovnih emisija posvećenih poljoprivredi u tranziciji i unapređenju agro-ekonomije. Serija od dvadeset dvadesetominutnih emisija u čijoj realizaciji sudjeluju eminentni stručnjaci s Ekonomskog fakulteta u Subotici i redakcija hrvatskog programa, obradit će pojedina područja ekonomike poljoprivredne proizvodnje i organizacije poljoprivrednih gospodarstava, menadžmenta, upravljačkog informacijskog sustava, marketinga poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i računovodstva.

»Najvažnije teme u okviru ovih područja agro-ekonomske znanosti bit će predstavljene na sustavan i jednostavan način kako u radijskim emisijama tako i pratećim publikacijama, s osnovnim ciljem osnaživanja sposobnosti i vještina poljoprivrednika i povećanja njihove konkurentnosti i snalažljivosti na tržištu kroz unapređenje znanja u području agro-ekonomije«, kazala je glavna i odgovorna urednica hrvatskog programa *Ljiljana Dulić*.

Emisija će biti na programu svakoga utorka, s početkom u 20 sati, a prvu emisiju u ciklusu poljoprivrednici Sjeverne Bačke mogu poslušati 21. studenoga.

J. D.

Priopćenje za javnost subotičke podružnice DSHV-a

Naša stara stajališta odmah provesti

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, podružnica u Subotici, svojim posljednjim priopćenjem koje se odnosilo na problematičnu profesionalnost u vršenju novinarske profesije urednika i direktora »Hrvatske riječi«, nije imala namjeru da političkim nasiljem na novinarsku profesiju, kako to po tko zna koji puta u zadnje vrijeme čini *Z. Perušić* u svojemu uvodniku od 3. XI. 2006. stvarajući konstrukciju »danas DSHV sutra SKPJ«, na bilo koji način utječe na rad redakcije, niti ima namjeru to u budućnosti tražiti, već je jedino tražio objektivno, istinito i neselektivno informiranje, jer se radi o jedinom tjedniku na hrvatskom jeziku u Srbiji, koji se prema podatku iz izvješća o radu HNV-a, tiskao u ukupnoj nakladi od 136.500 primjeraka u 2005. godini.

Kako »Hrvatska riječ« nisu privatne novine glavnog urednika ili direktora ili nekakve interesne skupine, već je riječ o tjedniku koji se financira iz državnoga proračuna, pravo je svakoga, a prije svega institucija i pripadnika hrvatske zajednice, da traži i zna podatke o broju prodanih primjeraka »Hrvatske riječi«, a što još javnost nije imala prilike vidjeti, te da se zanima je li svota od 19.820,591 dinara, koliko je u prošloj godini državnog novca utrošila ova ustanova, korišten radi pravilnog informiranja pripadnika hrvatske manjine tj. jesu li njezina izdanja dospjela do čitatelja ili na otpad.

Sa žaljenjem ponovno moramo konstatirati da je i u broju od 10. XI. 2006. godine opet objavljen neistinit podatak u članku »Korak po korak do stabilnosti« u kojem stoji da je uoči posljednje sjednice HNV-a potpisana izjava o stanju u HNV, i to tako da se najprije navodi da ju je potpisala skupina od 15 vijećnika, a na kraju skupina od 20 vijećnika, u kojoj se izjavi, medu ostalim, traži i razrješenje sadašnjeg predsjednika *Josipa Z. Pekanovića*. Da je bilo koja od ovih brojki točna, ta bi izjava morala dospjeti na dnevni red sjednice, ali je svakako trebalo navesti imena tih 15 ili 20 potpisnika, sve radi pravilnog informiranja čitatelja. Ono što je točno glede »Izjave«, to je da njezin prijedlog nije dobio potrebitu većinu vijećnika pa se o njemu nije niti raspravljalo, pa tako niti o razrješenju Josipa Z. Pekanovića.

Međutim, moramo podsjetiti da se je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u svezi sa stajalištima u toj »Izjavi«, osim oko razrješenja Josipa Z. Pekanovića, permanentno zalagao i iznosio ih u javnost, ali je to od strane bivšeg Izvršnog odbora odbačeno i ocijenjeno kao miješanje u rad HNV-a. To stoji i u zadnjem priopćenju DSHV-a, dok o potrebi, primjerice gimnazije i učiteljskog fakulteta na hrvatskom nastavnom jeziku te promicanju tih ideja, »Hrvatska riječ« nažalost nije pisala. Umjesto toga, list se bavio na primjer, »mojom i ne samo mojom tvrdnjom da sadašnje vodstvo DSHV vodi pogrešnu politiku prema Bunjevcima«, kako to navodi Z. Perušić koji je bio i dopredsjednik bivšega Izvršnog odbora, kojeg držimo suodgovornim za ove propuste. Zbog toga se zalažemo da se stajališta iz rečene »Izjave«, koja su naša stara stajališta, odmah provedu, a da za propuste odgovaraju oni koji su ih učinili i koji su bili plaćeni da nešto i urade.

Nakon usvajanja Ustava Republike Srbije slijede izbori na svim razinama. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini očekuje potporu kroz istinito informiranje »Hrvatske riječi«, za što je nedvojbeno potrebno imenovati novog glavnog urednika. Zato tražimo da se odmah raspiše natječaj radi imenovanja novoga glavnog urednika »Hrvatske riječi«, posebno imajući u vidu da HNV na sjednici u Petrovaradinu nije donio nikakav zaključak o produljenju mandata sadašnjem v. d. uredniku, što se jasno vidi iz zapisnika o zaključcima s te sjednice, a čak i da jest nije smetnja da se to uradi i da direktor tog lista radi svoj posao, a glavni urednik svoj posao umjesto da se vlast, moć i novac koncentriraju u rukama jednoga čovjeka.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini
podružnica Subotica

Finale »Kupa tolerancije« u Subotici

Ovog vikenda u Subotici će se održati finale natjecanja »Kup tolerancije 2006. godine«. Ovu manifestaciju će u subotu 18. studenoga, u Dvorani sportova, u 10 sati otvoriti *Tamas Korhecz*, potpredsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine, a kako je najavljeno, očekuje se i dolazak predsjednika Srbije *Borisa Tadića*, predsjednika Skupštine IV Vojvodine *Bojana Pajtića* i predsjednika Skupštine Srbije *Predraga Markovića*.

Finalisti, učenici osnovnih i srednjih škola iz 35 vojvođanskih gradova i općina, natjecat će se u pet disciplina - košarka (muška konkurencija), košarka (ženska konkurencija), odbojka (mješovita muško-ženska konkurencija), mali nogomet (muška konkurencija) i stolni tenis (mješovita muško-ženska konkurencija).

Inače, »Kup tolerancije« se održava u okviru projekta Izvršnog vijeća AP Vojvodine »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije«. Cilj projekta je približavanje i međusobno upoznavanje i druženje pripadnika različitih nacionalnih i etničkih zajednica u Vojvodini i u tom smislu izgrađivanje i unapređenje međuetničkog povjerenja i uvažavanja kod mladih u Vojvodini. ■

O feljtonu »Politike« - »Bunjevci i Šokci u Srbiji«

Ima li neprijateljskih manjina?

Beogradski dnevni list »Politika« od 16. do 25. listopada objavljivao je feljton diplomiranog pravnika *Ostoje Milisavljevića* pod naslovom »Bunjevci i Šokci u Srbiji«. Reagiranje glavnog i odgovornog urednika programa na hrvatskom jeziku RTV Vojvodina *Dragana Jurakića* na ovaj feljton objavljeno je u istome listu, ali ne u cjelosti, 11. studenoga. Naš list objavljuje Jurakićevo reagiranje u cjelosti.

»U vrijeme Dubrovačke republike vrijedilo je jedno sveto pravilo. Nikakve važne odluke nisu donošene dok traje južina! Riječ je o vjetru koji izaziva blago depresivno, a potom i agresivno razmišljanje kod stanovništva jadranskog priobalja. Stari Dubrovčani, kao vješti trgovci i diplomate, razumjeli su pogubnost zaključivanja u uvjetima osujećene pune svijesti. I danas, sud cijeni olakotnom okolnošću djelovanje u afektivnom stanju. Zašto bi onda znanstveno promatranje povijesti bilo izuzeto od tog pravila?

Autor feljtona, diplomirani pravnik Ostoja Milisavljević, pokušao se baviti poviješću oslanjajući se na novinske naslove baš iz ratnih devedesetih godina. Prvi dokument bazira se na izjavi *Marka Peića* o poratnim odlikama CKJ iz kuta kibicera. Intervju je dat »Dnevniku« 5. prosinca 1990. godine! Doista respektabilan znanstveni metod. Ali to je tek početak.

Feljton Milisavljevića u »Politici« u nastavku poantira feljtonom »Politike« s konca te devedesete godine! Nešto zreliji čitatelji dobro pamte zvjezdane novinarske trenutke tog dijela povijesti najstarije dnevne novine u Srbiji. Navodni patriotizam bio je tad iznad istine. Što onda znanost ima s tim?

Naravno, nema znanost ničeg s tim, ali ima politička frustracija. Logika izvlači zakonomjernost iz niza jednoznačnih događaja. Za feljtonistu Milisavljevića vrijedi obrnuto načelo. Navodni slučaj jednog šokačkog sela gdje je 1899. oko 1000 odraslih duša i oko 600 djece prešlo u pravoslavlje, krunski je dokaz kako su i Šokci uz Bunjevce, bili i ostali Srbi. Stotine tisuća drugih nisu dostojan predmet pozornosti! Takvo promatranje povijesti otkrilo je neslućene mogućnosti podilaženju memorandumskoj Srbiji. Što god to loše značilo za nju.

U petom nastavku feljtona iznosi se temeljno političko ishodište autora. »Katolički kler i okorjeli Hrvati i dalje uporno tvrde da su Bunjevci i Šokci Hrvati, nastojeći da ih odvoje od Srba - pravoslavaca i okrenu protiv njih i države Srbije«. Tako je isplivao na površinu čitav problem autora i njegovih svjetonazora.

Zar doista misli da su Srbi i Hrvati neprijatelji sami po sebi? Je li u pitanju kolektivna krivica naroda ili genetska uvjetovanost? Što god da je od toga ne naslanja se na znanost. Ako nije genetika, jer bi to zvučalo kao da je iz pera fašista, kakva je to kategorija »okorjelih Hrvata«? Zar nije Ahtisaari najoštrije osuđivan od ovdašnje javnosti zbog stava o kolektivnoj krivici Srba? Znači da drugi narodi ipak imaju tu kolektivnu krivicu!? Gdje se stiže s tim stajalištem? Do suvremenog svijeta i Europe ili jazbina *Ratka Mladića*?

Pravo je svakog čovjeka da se očituje o svom nacionalnom identitetu. I ne mora, ako tako želi. Stvaranje ozračja nepoželjnosti jednog entiteta ne doprinosi njegovoj slobodi izbora. Ako se pri tom Hrvati direktno prozivaju kao bezuvjetni neprijatelji Srba i države Srbije, tad se jasno mora govoriti o organiziranom pritisku na nacionalnu manjinu! Manipulacija poviješću samo je dio te presije.

Bunjevci i Šokci dobili su jasnu poruku da njihovo hrvatsko osjećanje neprijateljski zvuči. Manji dio Bunjevca podlegao je toj stigmi! To su indirektno i priznali. U »Bunjevačkim novinama« kolovoza ove godine napisali su kako država Hrvatska i cijeli hrvatski korpus u Srbiji podstiče njihovu asimilaciju. Dnevni list »Politika« ovim feljtonom ponovno prokazuje hrvatsko nacionalno osećanje kao nedobronamjerno u Srbiji.

Posljednji, deseti dio feljtona, donio je i jednu istinitu, a malo poznatu činjenicu. Režim Slobodana Miloševića u listopadu 1996. godine formirao je Maticu bunjevaca i sklopio sporazum s njom u tri točke. Bunjevci su proglašeni narodom, a ne nacionalnom manjinom, s maticom u Srbiji. To im nije smetalo da ipak osnuju Bunjevački nacionalni savjet, poput drugih manjina. Svoje simpatizere pozivali su da glasuju za SRS, SPS i JUL. Kada su pokušali da se organiziraju u političku stranku stigli su do 500 glasova na izborima. Temeljem manjinskog statusa danas dobijaju sredstva iz Nacionalnog investicijskog plana!? Ostala je i obveza Srbije da u susjednoj Mađarskoj status Srba uvjetuje statusom tamošnjih Bunjevaca na osnovu reciprociteta!

Ovako neozbiljne igre nacionalnim osjećanjima nisu prošle u Mađarskoj. Oni su rješeni ići k Europskoj uniji. Tamo su manjine mostovi između naroda i država, a ne privremeno zlo. A kamo vodi obnova *Miloševićeve* politike podjele na neprijateljske i poželjne manjine? Nekoć se mislilo do Karlobaga i Virovitice. Valjda je danas jasno kako je riječ o stranputici.

Dragan Jurakić, glavni i odgovorni urednik programa na hrvatskom jeziku RTV Vojvodina

Golubinčani posjetili Slavonski Brod, Đakovo i Osijek

Hodočašće župljana sv. Jure

HRVATSKA – U jutarnjim satima 13. studenoga pun autobus župljana iz župe sv. Jurja iz Golubinaca krenulo je na hodočašće Gospi od Brze Pomoći u Slavonskom Brodu. Domaći župnik *Ivan Lenić* predvodio je pobožnost Gospi. Pored hodočašća Gospi od Brze Pomoći, Golubinčani su posjetili i centar Đakovačko-srijemske biskupije, đakovačku Katedralu, gdje ih je pozdravio pomoćni biskup đakovačko-srijemski *mons. dr. Đuro Hranić*. Hodočašće je završeno u Osijeku posjetom crkvi svetih Petra i Pavla te župi svetih Ćirila i

Metoda, gdje su župljani iz Golubinca sudjelovali početku trodnevnog slavlja povodom tridesetogodišnjice župe svetih Ćirila i Metoda. Misno slavlje predvodio je golubinački župnik velečasni *Ivica Damjanović*. Pored molitvi i zavjeta, što je osnovni smisao hodočašća, bilo je vremena da Golubinčani vide i malo upoznaju Slavonski Brod, Đakovo i Osijek u kojima su neki po prvi put bili. Poslije dosta prijeđenih kilometara, u kasnim satima Golubinčani su se bez znakova umora vratili zadovoljni svojim kućama.

I. R.

Sveta misa zahvalnica u crkvi sv. Lovre

Zahvala Bogu za plodove zemlje

SONTA – Veliki broj sonćanskih vjernika u nedjelju, 12. studenoga, ispunio je crkvu sv. Lovre, kako bi molitvom i pjesmom zahvalili Bogu za sve ovogodišnje plodove zemlje. Svetu misu zahvalnicu predvodio je franjevac iz Iloka pater *Flavijan Šolc*, uz koncelebraciju sonćanskog župnika *vlč. Željka Augustinova*. Osobito pozorno vjernici su pratili propovijed patera Flavijana, koji je uvijek rado viđen gost u Sonti. Pater je nadahnuto govorio o ljepoti darivanja kao simbolu vjerovanja i žrtvovanja, simbolu ljubavi prema Bogu, te o našem trudu i radu, koji uz blagoslov Gospodina svake godine daje obilne plodove.

»Sve ovo učinili smo snagom svoje vjere, pa ćemo zato sad, dok budemo izgovarali svoju molitvu, zahvaliti Bogu na tom najvećem daru što nam je dao, a to je vjera. Vjerom pronalazimo mogućnost da živimo onako kako je to Gospod zacrtao, da kroz vjeru shvatimo kolika je ljubav Božja i da tu ljubav možemo Bogu i na ovaj i na svaki drugi način, ne samo danas, nego svakog dana, kroz cijelu godinu i kroz cijeli život uzvraćati, da bismo u tome onda našli i najveću moguću životnu sreću, koja počinje već na ovome svijetu, a nastavlja se kroz čitavu blaženu vječnost« - riječi su kojima je pater Flavijan završio propovijed, poslije koje su mu ovogodišnje plodove zemlje na blagoslov prinosili članovi KPZH »Šokadija«, obučeni u šokačke narodne nošnje. Na koncu mise vlč. Željko Augustinov zahvalio se pateru Flavijanu, svim vjernicima, pjevačima, kantoru, svima onima koji su sudjelovali u uređivanju crkve, a osobito članovima i članicama »Šokadije«, koji su i pored hladnoće, na svetoj misi sudjelovali obučeni u prelijepe, starinske narodne nošnje svojega sela.

I. A.

Politika za mlade

Rokenrol na poklon

SOMBOR – U organizaciji Pokrajinskog tajništva za sport i mladež u partnerstvu s Omladinskim savjetom Vojvodine, u Sokolskom domu u Somboru u subotu 4. studenoga održan je koncert pod sloganom »Pokreni se«. Mlade Somborce su zabavljali bendovi: E-play iz Beograda, Anger Is A Gift iz Sombora i Pionir 10 iz Subotice s gošćom *Oljom Popović*.

Na štandovima je promoviran Akcioni plan politike za mlade koji definira presjek trenutnog stanja položaja mladih u Vojvodini i analizu problema sa kojima se mladi najčešće susreću, te formulira mjere za rješavanje definiranih problema mladih ljudi. Inicijalna ideja za izradu ovog dokumenta nastala je uslijed odsustva strateškog programa za omladinu, kao i zbog nepostojanja razumijevanja za mlade i problema sa kojima se ova populacija suočava. Na jednom od štandova je promoviran somborski mješoviti omladinski zbor Iuventus Cantat i sakupljan dobrovoljni prilog za spomenik profesoru glazbe *Silvesteru Hajnalu,* koji je bio voditelj ovog zbora do smrti.

Istu večer u Kazališnom klubu Godo, obrade pjesama grupe EKV je svirao odličan somborski bend Strah od letenja.

Z. G.

Godišnja Skupština HKUPD »Stanislav Preprek«

NOVI SAD – Godišnja Skupština HKUPD »Stanislav Preprek« održat će se u subotu, 18. studenoga, u Dvorani KUD-a »Šafarik« (u Karadžićevoj ulici broj 2a) u Novom Sadu. Za ovo, jedino hrvatsko kulturno-umjetničko-prosvjetno društvo u Novom Sadu, koje je osnovano prije godinu dana, protekla je godina bila vrijeme uhodavanja, upoznavanja i bazičnih istraživanja ciljeva, namjera, putanja razvoja, filtriranja ljudi i aktivnosti Društva. Od početnih 11 ljudi, osnivača Društva, za godinu dana Društvo je okupilo 65 članova, dok su neki istupili gotovo odmah nakon osnutka. Nekoliko kolektivnih sudjelovanja na kulturnim manifestacijama te samostalnih organiziranja događaja, pristupanja drugim organizacijama, osnutci sekcija, značajan broj sudjelovanja na natječajima osnovne aktivnosti Društva u protekloj godini.

Kako nalaže Statut Društva te domaćinski lijepi maniri slavljenika, Društvo priprema Godišnju Skupštinu kao centralni događaj na kojem će javno sa prijateljima načiniti svoju suma sumarum planiranog i ostvarenog, uspjeha i neuspjeha, realiziranog i nerealiziranog. Pokraj osvrta na proteklo vrijeme, sustavni dio je i planiranje budućeg, što će i Društvo prezentirati tijekom Skupštine. S obzirom da je Godišnja Skupština prvi rođendan HKUPD »Stanislav Preprek« cijeli taj događaj treba doživjeti kao proslavu, a »slavljenik« će se postarati uzvanicama i nazočnima prirediti ugodno zajedničko vrijeme...

Početak događaja zakazan je za 19 sati.

D. Po.

Pjevački zbor HKPD »Jelačić«

Veliki broj uspješnih nastupa

PETROVARADIN – U okviru HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, koje njeguje hrvatske običaje ovog dijela Srijema, pokraj Tamburaške sekcije koju vodi profesor *Stevan Mošo*, djeluje i Pjevački zbor, a u tijeku je formiranje Kazališnog odjela za djecu koji vodi *Branka Dačević*.

Pjevački zbor najduže djeluje u okviru ovog Društva, te do sada ima i veliki broj vrlo uspješnih nastupa diljem Vojvodine, ali i matične domovine Hrvatske. Zbor ima nešto preko 30 članova, gdje su većim dijelom žene i nešto manji broj muškaraca. Zbor vodi i podučava profesionalna dirigentica *Vesna Kesić Krsmanović*, koja radi i u Srpskom narodnom kazalištu u Novom Sadu.

Probe se održavaju dva puta tjedno - srijedom i petkom - od 19 i 30 sati. Članovi zbora su uglavnom iz Petrovaradina, ali ima članova i iz susjednih mjesta - Srijemske Kamenice i Srijemskih Karlovaca, te jedna članica iz Subotice. Zbor na nastupima pjeva poznate hrvatske i srijemske pjesme, autora znamenitih srijemskih Hrvata. Sa uspješnih gostovanja donijeli su veliki broj

priznanja i zahvalnica. Također, kroz ova gostovanja uspostavili su kontakte s velikim brojem hrvatskih društava i udruga diljem Hrvatske, BiH i Vojvodine, što je pomoglo zboru ali i Društvu u cjelini.

Zbor redovito sudjeluje na »Božićnom koncertu« u Petrovaradinu, a svojim nastupima uveličava i skupove koji se održavaju u sjedištu Vikarijata srijemskog u Petrovaradinu.

I. K.

Dani srpske kulture u Zagrebu

ZAGREB – U Zagrebu će se od 21. do 26. studenoga prvi put održati Dani srpske kulture na kojima će se predstaviti suvremena srpska kulturna izdanja s područja filma, glazbe, kazališta, likovne umjetnosti i književnosti, prenijela je Hina.

U organizaciji Srpskoga kulturnog društva »Prosvjeta« Dani srpske kulture ugostit će glumce, autore izložaba, redatelje i pisce, a u Velikoj dvorani ITD-a počinju predstavom »Obično veče« glumca *Milana Gutovića*, dobitnika mnogih kazališnih priznanja. Izložba »Prvi srpski rat plakatima«, sa stotinjak plakata i letaka iz međuratnog razdoblja 20. stoljeća, koji su dokument i slika jednog vremena, otvara se 23. studenoga u SKD-u »Prosvjeti«. Dan poslije na rasporedu je koncert etno-jazza »Istorija Vizantije« s *Milošom Petrovićem* na glasoviru.

Jedan od najprodavanijih srpskih suvremenih pisaca, autor romana »Kandže«, *Marko Vidojković* predstavit će se 25. studenoga u Književnom klubu »Booksi«.

Srpski film predstavljaju dva uratka *Olega Novkovića* - dugometražni igrani film »Sutra ujutro«, ovogodišnji srpski kandidat za Oscara, i dokumentarni »Rudarska opera«.

D. B. P.

Iz kuta mladih: Vedran Jegić

Grafika iznad svega

Kao rezultat mog aktiviranja u Crkvi, uskoro ću završiti web portal subotičke katedrale * Za naše je uvjete jako teško financijski pratiti nove trendove fotografske opreme, i to je ograničavajući faktor mojeg područja interesiranja * Biti voditelj grupe velika je obveza, ali tad sam se želio istaći svojim aktivizmom

Razgovor vodila: Olga Perušić

Vedran Jegić (1982.) prisutan je na skoro svim dešavanjima u hrvatskoj zajednici, pogotovo onima koji se tiču mladih. Kako ističe, do sada je bio najaktivniji u Crkvi i na poslu. Do sada je ministrirao na sv. misama i pjevao u zboru »Albe Vidaković«, a sada je član i pastoralnog vijeća crkvene općine. Kako bi doprinio svojoj župi, odlučio se više angažirati i napraviti Internet portal za prezentaciju subotičke Katedrale sv. Terezije.

»Web portal će biti namijenjen samo subotičkoj Katedrali i njenim vjernicima. Shodno tome, očekujemo i koncipiranje sadržaja portala, uključivanje mladih koji su se javili raditi na ovom projektu. Osim katedrale i druge župe mogu dati svoj doprinos, u izvještavanju i obavijestima. Na portalu www.suboticasvterezija.org.yu, naći će se povijest katedrale, raspored sv. misa, najava dešavanja i aktivnosti same župe. Samu pripremu portala potpomogao je *Jozsef Miskolci*, kao i svećenici župe. Do postavljanja portala potrebno je sazvati zainteresirane vjernike koji će doprinositi zanimljivim sadržajima«, ističe Vedran Jegić.

CRKVA: Naime, pastoralno vijeće se sastaje dva puta godišnje i tu se razgovara o svim pojedinostima vezanim za crkvenu župu, od prihoda crkve do tekućih aktivnosti. Članovi pastoralnog vijeća su uglavnom akademski građani i veoma aktivni vjernici te župe. Vijeće donosi veoma bitne odluke u svezi župe, a tu se razmatraju i smjernice za naredno razdoblje. »Katedrala je u nekim stvarima jako aktivna, pogotovo jer je tamo biskupija, a u drugu ruku sama župa bi mogla biti aktivnija, najviše po pitanju okupljanja mladih. Druge crkve u Subotici, poput crkvi Marija majka crkve i sv. Roka, imaju jako puno mladih aktivnih vjernika. Puno mladih dolazi u katedralu na nedjeljnu svetu misu, ali oni nisu animirani za druge susrete i aktivnosti. Moram napomenuti kako pri subotičkoj katedrali ima jako dobrih sportaša i mogli bi se napraviti razni susreti. Konkretno, Tribina mladih koja se održava u Katoličkom krugu je vezana samo za dvorane katedrale, ali to nije aktivnost samo moje župe. Odbor Tribine mladih se uglavnom sastaje u drugim župama, jedino što u odboru uvijek ima dva predstavnika iz naše župe. Sviđa mi se koncepcija Tribine mladih, jer mladi koji dođu mogu mnogo toga čuti i naučiti. U posljednje vrijeme tribina je oslabila, malo mladih dođe, a nakon predavanja odmah se i razilaze. Mnogo je više mladih bilo kada se slušala glazba nakon tribine i kad su mladi ostali pričati i družiti se«, kaže Vedran Jegić.

FOTOGRAFIJE: Osim aktivizma u Crkvi, Vedran voli fotografirati različita događanja i manifestacije. Po Vedranovim riječima, on ima mnogo fotografija i jako rijetko briše koju sliku. Želja mu je fotografirati životinje, prirodu i neke izuzetne detalje.

»Meni je fotografija nova stvar, jer tek sam sada bio u mogućnosti kupiti profesionalni fotoaparat. Do sada sam ulagao u mogućnosti grafičke obrade. Kada sam išao u srednju školu, tada nam je jako oskudno bilo objašnjeno, što se sve može grafički izvesti, a sad sam time toliko oduševljen da želim samo te mogućnosti izučavati. Za naše je uvjete jako je teško financijski pratiti nove trendove fotografske opreme, i to je ograničavajući faktor mojeg područja interesiranja. Umjetničke fotografije su pristupačne svima, ali samo bogati, koji nisu zaposleni i imaju vremena mogu se tome

posvetiti. Ja ne mogu reći svojoj šefici, kako sam iznajmio apartman na Zlatiboru, i kako lijepo pada snijeg idem jedan tjedan slikati. Kao i svaki radnik, kad iskoristim svoj godišnji odmor, više nema izlaska iz poduzeća«, pojašnjava Vedran Jegić.

Vedran je vrlo privržen svom poslu. Završio je za grafičkog tehničara dorade, a zanimanje mu obuhvaća knjigoveštvo i kartonažu. Obučen je za izradu kutija, brošura, knjiga, bilježnica i omotnica, radi u »Rotografici« kao majstor. Trudi se što više upoznati strojeve na kojima se radi, jer posljednjih par godina u tvrtku su stizali novi strojevi, čemu se on jako raduje. Kad stignu rabljeni strojevi, tada se i ne trudi jako upoznati ih, za razliku od novih koje upoznaje do najsitnijih detalja. Dobar temelj znanja ima glede rada na računalu i gotovo kako mu ne treba obuka, već rad i praksa pokazuju rezultate. Vedran u »Rotografici« radi od kada ona postoji u Subotici, a u tiskari radi već pet godina. Za njega je rad noću bila novina, a u ovoj tiskari do sada to nije bila praksa. U početku mu nije bilo lako navići se na noćni rad, no kada je obrnuo noć za dan, kako kaže, više ne osjeća taj umor, spava kad stigne i navikava se. I pored posla, Vedran dosta vremena provodi za računalom. Ipak, najviše se bavi dizajniranjem, a sada najčešće pravi ulaznice i plakate, za potrebe prijateljevog disko kluba. Pored surfovanja (pretraživanja) na internetu, mnogo radi u Photoshopu (računarski program za rad sa slikama), pa mu često dođu prijatelji kad im zatreba nešto grafički riješiti.

SLOBODNO VRIJEME: Vedran je počeo putovati od 2000. godine, kada je išao u Rim na susret s papom *Ivanom Pavlom II*. Nakon toga su ga predložili za animatora hodočašća, pa je vodio grupu mladih na Taize susret u Milano. Poslije obilaska Italije, Hrvatske, Njemačke, Mađarske, Francuske, Austrije, Slovenije i Bosne i Hercegovine u planu su mu nova putovanja.

»Biti voditelj grupe je velika obveza, ali tad sam se želio istaći svojim aktivizmom. Naravno, to mi je oduzimalo dosta slobodnog vremena, ali bio je dobar osjećaj kada je sve teklo u redu. Također, u lijepom su mi sjećanju ostale Hrvatske svjetske igre, u Zadru, koje su ovoga ljeta okupile preko sedam stotina mladih Hrvata iz cijeloga svijeta. Nisam bio u organizaciji igara, tj. delegacije iz Srbije, već sam se samo koncentrirao na natjecanje u stolnom tenisu i na druženje. Naša delegacija vratila se sa zlatnom medaljom, koju je osvojio *Nebojša Gabrić*, i s brončanom medaljom u parovima. Ja sam veoma zadovoljan, jer sam na tim igrama prešao kvalifikacije u stolnom tenisu i osvojio peto mjesto«, priča naš sugovornik Vedran Jegić.

Vedran se, na Hrvatskim svjetskim igrama, nije mogao natjecati u karateu, jer nije bilo dovoljno prijavljenih za taj sport. Karate je trenirao godinu dana prije odsluženja vojnoga roka i nakon toga još dvije godine. Trenirajući taj sport imao je i nezgode, primjerice kada se spremao za sportske igre grafičara na pripremama, još u Subotici, loše je skočio i slomio je skočni zglob. Tada nije išao na Igre, niti je mogao raditi neko vrijeme.

Sada jako puno svog slobodnog vremena provodi pomažući prijatelju u organiziranju dešavanja pri radu diskoteke i kaže kako uopće nije lako tako što voditi i animirati četiri i pet stotina posjetitelja na večer. Za Vedrana mnogi kažu kako skoro da i spava s biciklom, jer je veliki ljubitelj tog vida rekreacije. Prije nekoliko godina Vedran je s četiri prijatelja išao u mjesto pored Petrovaradina na proštenje »Tekijske gospe«, biciklom, i tada je prevalio stotinu dvadeset kilometara za malo više od četiri sata. Nakon toga jedno vrijeme nije mogao na noge redovno stati. Ipak, poslije nekog vremena krenuo je ponovo na put do Sombora i nazad. Koji će sljedeći grad obići i fotografirati, ostaje nam da čujemo od njega. ■

PIVO I FAST FOOD OPSJEDAJU MLADE

Većina mladih od 11 do 24 godine smatra da će piće budućnosti za mlade biti pivo ili gazirana pića, a potom alkoholni kokteli i obične mineralne vode, pokazalo je istraživanje »Planet teenager« agencije GfK. U protekla tri mjeseca pivo je pilo 6 posto mladih od 11 do 13 godina i 65 posto od 20 do 24 godine. Za »fast food« kao najdražu hranu izjasnilo se čak 50 posto onih između 11 i 13 godina. Također, istraživanje je pokazalo da mladi imaju znatnu moć kao potrošači, da imaju svoje preferencije i da znaju što žele, te da internetsku vezu ima približno njih 60 posto.

TESANJE POSLA NA RTL TELEVIZIJI

Studentica treće godine novinarstva Ana Brdarić, zvijezda RTL televizije, o tome kako je uplovila u novinarske vode:
»Sasvim slučajno. Kao brucoš na prvoj godini fakulteta morala sam sebi naći neki posao zbog novca pa sam počela raditi na OTV-u. Tamo sam u mnoštvu različitih emisija tesala posao i tek nakon dosta godina došla sam na RTL.«
Je li požalila zbog rada na TV?
»Možda da, i to zato što nisam isprobala rad u ostalim medijima, ali nikad ne bih televizijski posao mijenjala za neki drugi.«

SKANDAL U IRANU

Veliki seks skandal ovih dana uzburkava iransku javnost dok njegova glavna akterica razmišlja o samoubojstvu pritisnuta izglednom propašću karijere te brojnim osudama i pritiscima konzervativne sredine.
Mlada glumica i zvijezda sapunica Zahra Amir Ebrahimi nije niti slutila do čega može dovesti »svakodnevni« seks sa svojim dečkom. Mladi je par očito pogriješio kad je odlučio jedan svoj seksualni odnos snimiti videokamerom.
I naravno, po već »100 puta« viđenom scenariju (Seve, Paris Hilton, Jelena Veljača, Suzana Mančić), video je završio na crnom tržištu što bi mladoj glumici moglo uništiti život. I dok su popularne djevojke, spomenute u zagradi, imale sreću što žive u zapadnim zemljama pa su im njihovi uradci čak i digli popularnost, mlada Zahra će se teško moći nositi s konzervativnim razmišljanjima i stavovima u svojoj, pretežno islamskoj zemlji.
Zahra je inače poznata po ulogama visoko moralnih čistunki koje u seksualne odnose ne stupaju prije braka i drže do vjerskih načela. Iranska javnost doživjela ju je kroz njezinu ulogu, a seksi video bio im je hladan tuš. Iako se vole predstavljati moralnim čistuncima, treba li uopće i napominjati što prosječni Iranci ovih dana najviše kupuju, a ne prodaje se u trgovini?

LUCIJA OPET U GIPSU

Lucija Šerbedžija, mlada glumica Istarskoga narodnog kazališta u Puli, doživjela je prošloga tjedna prometnu nezgodu. Preko pješačkog prijelaza prelazila je cestu u blizini Kazališta kad se nepoznati motorist velikom brzinom zaletio u nju i oborio ju na tlo. Motorist je pobjegao, ne znaju se ni model

ni registracijska oznaka motora, a kako je nosio kacigu, ni svjedoci ne mogu dati korisne podatke. Lucija Šerbedžija je, kako šturim službenim jezikom kažu na policiji, od pada zadobila lakše tjelesne ozljede. To je glumici treći put da u posljednje vrijeme nosi gips, pa sama kaže kako se nada da je ovo treća sreća i da je prijelomima kraj!

ŠTO BI BILO DA JE BILO

Dokumentarna satira C.S.A.: The Confederate States of America nastala je kada se Kevin Willmott zapitao kako bi SAD izgledale da je u građanskom ratu pobijedio rasistički Jug. Iako sniman gotovo bez budžeta, film je uspio privući veliku pažnju zbog originalne priče o alternativnoj povijesti.
Film je rađen kao »britanski dokumentarac« koji predstavlja Konfederalne Američke Države (dakle KAD a ne SAD!) i povijest te države nakon što je Jug uz pomoć Engleza i Francuza dobio rat. U alternativnoj povijesti Jug pobjeđuje i ujedinjuje zemlju, ropstvo je uspostavljeno u svim američkim državama, Abraham Lincoln pokušava pobjeći u Kanadu, ali je uhvaćen. Budući predsjednik KAD s Hitlerom dogovara mir i porobljavanje Židova, a kada jedan političar (Kennedy) pokušava provesti emancipaciju – biva ubijen. Jedino što smeta razvoju KAD-a je susjedna Kanada koja je utočište liberala i crnih revolucionara, zbog čega izbija hladni rat.

HRVATSKO-SRPSKA SURADNJA

Zastava iz Kragujevca ponudila je hrvatskim kompanijama suradnju u proizvodnji dijelova i komponenti. Srpski proizvođač automobila i kamiona ponudio je suradnju za automobil zastava 10, koji se radi po licenci talijanskog Fiata. Na sastanku sa hrvatskim gospodarstvenicima u Zagrebu, direktor tvornice Zastava auto Zoran Bogdanović rekao je kako će svim potencijalnim ko-operantima biti omogućen izvoz proizvoda u Srbiju prema potrebama Grupe Zastava i da će Fiat otkupiti proizvod.

PRVI MEĐU NAJGORIMA

Zastava Koral ili popularno zvani Yugo ponovno je proglašen najgorim stranim automobilom ikad uvezenim u SAD. Listu od šest najgorih nedavno je objavila internetska stranica AskMen.com koja navodi da je Yugo neosporno najgori automobil prošlog tisućljeća. Kažu i da je taj automobil bio samo predmet ismijavanja jer je imao očajnu brzinu, loše amortizere i nepouzdane kočnice.

Proizvod kragujevačke Zastave u SAD-u je prodavan pod sloganom »Svakome je potreban jedan Yugo«, a posjetitelji stranice AskMen.com sad su ga pomalo promijenili pa glasi: »Svatko ponekad ide i kod zubara, ali ne znači da uživa u tomu«.

Drugi na listi najgorih stranih automobila je ruska Lada, a čitatelji su upravljanje tim vozilom usporedili s upravljanjem tenkom. Kažu da, s obzirom na dizajn, taj automobil nikad nije trebao biti proizveden. Nakon Lade slijedi rumunjska Dacia koja je nazvana automobilom bez ikakvog interijera.

Četvrti najgori automobil je češka Škoda (125) za koju se navodi da ima karakteristike kolica iz supermarketa, a izgleda kao loše složena igračka od lego kockica. Ukrajinski Zaporožac je na petoj poziciji, a za taj automobil stranica AskMen.com također nema previše riječi hvale:

»Taj je automobil toliko užasnih karakteristika da vjerojatno predstavlja kaznu koju su lideri bivšeg SSSR-a smislili Amerikancima. Sve je toliko loše, sve je užasno, a nikako ne smijemo zaboraviti onaj mali ventilator ugrađen na upravljačku ploču«.

Posljednje je mjesto zauzeo Moskvič za kojeg se kaže da je načinjen bez ikakvog koncepta, ali odlikuje ga niz »zanimljivih rješenja« poput upravljačke ploče načinjene od metala oštrih rubova ili opasne poluge ručne kočnice.

PROBIO SE NA HRVATSKO TRŽIŠTE

Kako smo nedavno saznali, Bojan Marović će uskoro biti prvi pjevač s prostora Srbije i Crne Gore čiji će se album i službeno pojaviti na hrvatskom tržištu.

Kako stvari stoje, Bojanu je uspjelo ono što su godinama bezuspješno pokušavali realizirati njegove starije kolege Željko Joksimović, Vlado Georgiev i mnogi drugi.

Općepoznato je da upravo njegova matična kuća »Goraton« iz Podgorice izdaje albume najpopularnijih hrvatskih pjevača za domaće tržište. Možda je malo manje poznato da su na Marovićevu albumu radili proslavljeni hrvatski kompozitori Tomislav Mrduljaš i Reni Kazinoti, koji su inače godinama unazad zaštitni znakovi Olivera Dragojevića i Zlatana Stipišića Gibbonija, pa je Bojan vjerojatno na temelju tih preporuka i dobio »zeleno svjetlo« za službeni ulazak na hrvatsko glazbeno tržište.

KONAČNO VELIKA ULOGA

Lela Margitić, negativka Karolina Kincl, koju Lela Margitić glumi u HTV-ovu serijalu »Obični ljudi«, nekadašnjoj članici zagrebačkog kazališta »Komedija« nije samo prva uloga u domaćoj sapunici nego i dosad najveća televizijska rola. U serijalu glumi ženu koja je prije dvadesetak godina ostavila tri kćeri i muža (tumači ga beogradski glumac Aljoša Vučković), s kojim se ponovno susreće na snimanju sapunice, a on, naravno, glumi njezinog supruga.

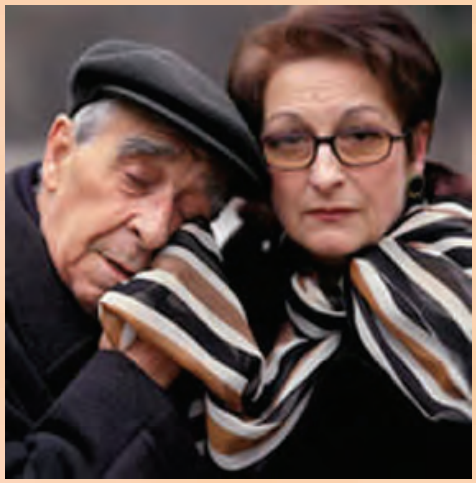

»Karolina je«, kaže 65-godišnja Lela Margitić, »moja potpuna suprotnost: glamurozna je, ali i vrlo neugodna osoba koja od svih očekuje da joj se neprestano dive, uvjerena da je najbolja i najljepša. Kako je meni već podosta godina, i doista nikad nisam bila ljepotica niti su me zapadale takve uloge, moram priznati da je mojoj taštini godilo to što su me u Avi odabrali za ovu ulogu. Uz to, Karolina ima mnogo mlađe ljubavnike i ne želi priznati koliko joj je zapravo godina.«

Nastup HKUD »Valpovo 1905« iz Valpova u Subotici

Plesovi i izvorna narodna pjesma

a

HKUD »Valpovo 1905.« gostovalo u Subotici i Srijemskoj Mitrovici

Početak suradnje

Osim folkloraca, tijekom cjelovečernjeg koncerta publici su se predstavile ženska i mješovita vokalna skupina, kao i tamburaški orkestar ovoga Društva

U subotu 11. studenoga, u Subotici je gostovalo je HKUD »Valpovo 1905.« iz Republike Hrvatske, koje se publici u velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« predstavilo cjelovečernjim koncertom. Na programu se se našli plesovi iz Valpova i njegove okolice, Bilogorski plesovi iz Velikog Trojstva, stari splitski plesovi, plesovi hrvatskog Zagorja, te plesovi iz Baranje.

Osim folklornog odjela nazočnima su se predstavile ženska i mješovita vokalna skupina, kao i tamburaški orkestar ovoga društva. Glavni koreograf HKUD-a »Valpovo 1905.« je *Milan Milešić Zečić,* dok je glazbeni voditelj *Duško Topić.*

Inače, kao gosti HKC »Srijem«, Valpovčani su se u nedjelju 12. studenoga, predstavili i publici u Srijemskoj Mitrovici, priredivši zapažen nastup u tamošnjem kazalištu »Dobrica Milutinović«.

S cjelovečernjeg koncerta u Subotici

KULTURNI PREDSTAVNICI: HKUD »Valpovo 1905.« jedan je od glavnih predstavnika kulturnog života Valpova i bliže okolice. Ovo kulturno umjetničko društvo okuplja oko 150 članova koji su raspoređeni u različite sekcije iz područja umjetničkog amaterizma. U sastavu Društva djeluju: folklorna sekcija, tamburaški orkestar s vokalnim solistima, sekcija stvaratelja poezije »Poeta« te dječji plesni i glazbeni sastavi. HKUD »Valpovo 1905.« je jedno od najstarijih sličnih društava u Slavoniji, osnovano daleke 1905. godine od kada djeluje kontinuirano sve do danas. Folklorna sekcija i tamburaški orkestar s vokalnim solistima njeguju izvornu narodnu pjesmu i ples, a kao osnovni zadatak imaju očuvanje tradicijskih umjetničkih vrijednosti hrvatskoga naroda. U programu ovih sekcija trenutno se nalazi 16 spletova narodnih plesova i plesnih običaja iz svih krajeva Hrvatske, te veliki broj narodnih pjesama i instrumentalnih skladbi.

NASTUPI I NAGRADE: Društvo godišnje izvede oko 40 nastupa širom Hrvatske, a folklorni ansambl s tamburaškim orkestrom gostovao je i u inozemstvu, u Mađarskoj, Njemačkoj, Sloveniji, Austriji, Italiji, Rumunjskoj, Nizozemskoj, Poljskoj i Srbiji. Za svoj dosadašnji rad i očuvanje folklorne baštine hrvatskoga naroda dobili su niz društvenih priznanja, kao i brojne pohvale folklornih stručnjaka. Neke od tih mnogobrojnih nagrada su: Povelja Kulturno-prosvjetnog sabora Hrvatske, Plaketa Mjesne zajednice Valpovo, dvije Nagrade oslobođenja Valpovštine, Plaketa Matije Petra Katančića, Nagrada Osječko-baranjske županije, te brojne nagrade i priznanja na folklornim festivalima.

Suradnja kulturno umjetničkih društava od velikog je značaja, kako za njihove članove, tako i za gradove iz kojih ona dolaze. Ovi susreti pridonose međusobnoj razmjeni iskustava u radu ali i upoznavanju određenog kraja, njihove kulture i tradicije.

Željka Vukov

Nastup na sceni kazališta »Dobrica Milutinović« u Srijemskoj Mitrovici

U Subotici predstavljen peti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca«

Ulijevanje rukavaca u leksikografsku maticu

»Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« nedvojbeno je ulijevanje bunjevačko-šokačkih rukavaca u bogatu i cjelovitu hrvatsku leksikografsku maticu, te može biti uzorom i drugim regionalnim zajednicama u očuvanju vlastite kulturne baštine, istaknula je Jasna Ivančić

O Leksikonu su govorili suradnici na njegovoj izradi: Naco Zelić, Jasna Ivančić i Stevan Mačković

Nakon Đurđina, Starog Žednika, te Vukovara i Vinkovaca, peti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata - Bunjevaca i Šokaca« je u petak 10. studenoga, predstavljen i u Subotici, u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Peti svezak kroz 110 članaka i 7 uputnica obrađuje osobe, pojmove, udruge i događaje s početnim slovima c, č i ć, a njegovo su tiskanje pomogli Skupština Općine Subotica, Vlada Republike Hrvatske i Ogranak Matice hrvatske Vukovar.

O ovome svesku, podsjećajući pritom i na cjelokupni dosadašnji rad na Leksikonu, govorili su suradnici na njegovoj izradi - ravnatelj Povijesnog arhiva u Subotici *Stevan Mačković* (ujedno i član Uredništva Leksikona), viša leksikografkinja iz Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« u Zagrebu *Jasna Ivančić* te umirovljeni pravnik *Naco Zelić*.

U svome izlaganju Jasna Ivančić je navela kako se u oceanu dnevnopolitičkih i žuto-senzacionalističkih informacija, leksikonska i enciklopedijska izdanja – a napose ovakva regionalna – doimaju poput otočnih oaza mira. »Ne samo da su nam ona potrebna kao vertikale čovjekova dostojanstva, nego predstavljaju jednu od mogućnosti po kojoj postajemo subjekti u višeslojnim integrativnim, često nivelirajućim europskim procesima. Jedan je to od načina da ne pristanemo na sudbinu bezličnih amorfnih objekata, nemarom potopljenih u neprozirne dubine povijesti«, naglasila je ona.

Sumirajući podatke u dosad objavljenim svescima »kako bi se stekao zorniji uvid u vrijednost ovog Leksikona«, ona je zaključila da »Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« predstavlja »nedvojbeno ulijevanje bunjevačko-šokačkih rukavaca u bogatu i cjelovitu hrvatsku leksikografsku maticu, te može biti uzorom i drugim regionalnim zajednicama u očuvanju vlastite kulturne baštine.«

Naco Zelić je, među ostalim, istaknuo kako su u odnosu na prvi, obrađene natuknice u ostalim objavljenim svescima sve kvalitetnije, sadržajnije i dokumentiranije. »Tu pripomenu treba imati u vidu pri prosudbama o obrađenim natuknicama, ali i o onome što je ispušteno, kao i glede tumačenja i opsega pojedinih natuknica«, rekao je on.

Posebice se osvrnuvši na natuknice iz prijašnjih, ali i petoga sveska, u kojima su obrađene brojne poznate osobe značajne za hrvatsku nacionalnu zajednicu u Bačkoj, on je zaključio kako Leksikon, već s ovim što je objelodanjeno, dokazuje da će biti »prava riznica znanja o nama, potrebna kao svjedočanstvo i podsjetnik, osobito mladima, ali potrebna i drugima, da bi nas lakše i bolje upoznali i cijenili prema našim stvarnim vrijednostima«.

U okviru programa nastupio je i komorni zbor »Collegium Musicum Catholicum« pod ravnanjem *Miroslava Stantića*, koji je izveo dvije skladbe subotičkog skladatelja *Milana Asića* »Domovino« i »Subotice mila«, čiji je autor teksta pjesnik *Jakov Kopilović*.

D. B. P.

Pozdravna pisma

Skupu i uredništvu Leksikona pozdravna pisma uputili su ravnatelj Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« iz Zagreba *Tomislav Ladan*, te glavni urednik Hrvatskoga biografskoga leksikona *Trpimir Macan*, koja je ovom prigodom pročitala Jasna Ivančić.

»Listajući – ali i iščitavajući – nekoliko ovih prvih svezaka Vašega Leksikona podunavskih Hrvata, s jedne strane, osjećam se ponosnim što ste se ipak održali na limesu Podunavlja, a – s druge strane ne mogu a da Vam iskreno ne čestitam na ovome vrijednome pothvatu, pa Vam u znaku toga šaljem i iskrene kolegijalne pozdrave«, navodi se u pozdravnu pismu književnika i leksikografa Tomislava Ladana.

U Zagrebu završen »Interliber«

Knjiga i učenje su »in«

Na ovogodišnjem je sajmu bilo 100.000 posjetitelja, što je do sada rekordan broj * U okviru sajma, na tribini »Hrvatski časopisi izvan Hrvatske«, predstavljena je i produkcija NIU »Hrvatska riječ«

Piše: Zlatko Žužić

Ovogodišnji 29. međunarodni sajam knjiga i učila »Interliber«, u čijem su terminu održani i »Educa plus i »Info dani«, održan je na Zagrebačkom velesajmu od 7. do 11. studenoga, pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Dokaz da je dobro odabran slogan ove najveće smotre knjiga u Hrvatskoj, koja je postala prvorazredan kulturni i gospodarski događaj - »Knjiga i učenje su in« - pokazuje brojka od 100.000 posjetitelja, što je do sada rekordan broj, čak oko 20 tisuća više nego prošle godine. Pored povećanog broja posjetitelja povećao se i broj izlagača s prošlogodišnjih 227 na 302, s više od 500 naslova, a po mišljenju organizatora, program je bio izvanredno popraćen stručnim, edukativnim i zabavnim sadržajima.

»Interliber se tradicionalno održava u dva paviljona Zagrebačkog velesajma, no zahvaljujući činjenici da je to jedini sajam knjiga u Europi prodajnog tipa i to po cijenama nižim 30 do 40 posto od onih u gradskim knjižarama, kao i da je ove godine ostvario rekordan posjet, izgledno je njegovo širenje i u ostale paviljone, pod uvjetom da se nastavi ovaj trend rasta«, izjavio je na završetku ovogodišnjeg »Interlibera« direktor *Jakša Depolo*.

ZEMLJA PARTNER: Ovogodišnja zemlja partner bila je Slovenija, koja se predstavila svojim izdavaštvom u organizaciji Ministarstva kulture Republike Slovenije. Trećeg dana »Interlibera« svoju prvu knjigu »Misli o životu i osvješćivanju« predstavio je osobno i slovenski predsjednik *Janez Drnovšek*. »Ako naučimo pravilno živjeti, loša će iskustva pomoći da čovjek raste i napreduje. Sve loše stvari koje čovjek doživljava treba shvatiti kao izazov da se pobijedi i promijeni život, a ne treba se prepustiti strahu i patnji«, iskreno je ispričao tom prilikom predsjednik Drnovšek. Pored slovenskog predsjednika uspjehu ovogodišnjeg »Interlibera« pridonijeli su i nastupi hrvatskih eminentnih osoba poput *Radmana*, *Đikića* i *Tadijanovića*.

Sudionici tribine o hrvatskim časopisima izvan Hrvatske: Milovan Miković, dr. Adolf Polegubić, Katarina Fuček, dr. Branko Franolić i Vesna Kukavica

HRVATSKE KNJIGE IZVAN HRVATSKE: U okviru bogatog programa »Interlibera« priređena je i izložba nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljeništva, zemalja u kojima žive hrvatske autonomne manjine te Bosne i Hercegovine, pod nazivom »Hrvatske knjige izvan Hrvatske«, uključujući i hrvatske časopise izvan Hrvatske, a u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i suorganizatora Uprave za hrvatske manjine, iseljeništvo i useljeništvo Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

»U vrijeme kada se na starom kontinentu na sav glas promiču manjinska prava i standardi iz Okvirne konvencije Vijeća Europe o zaštiti nacionalnih manjina i iz Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, zanimljivo je na jednom mjestu vidjeti časopise i glasila hrvatskih autonomnih manjina iz europskih zemalja koja zrcale status, kao i kulturnu te dijalektalnu raznolikost hrvatskih manjinskih zajednica. Na izložbi je prikazana revija sa 66 časopisa, a u zasebnom dijelu Matičin projekt HKH donio je pregled iseljeničkih knjiga s 216 naslova iz raznih područja ljudske djelatnosti, kako na materinskome jeziku tako i na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla u dvadesetak zemalja svijeta«, rekla je ravnateljica Hrvatske matice iseljenika *Katarina Fuček* na tribini »Hrvatski časopisi izvan Hrvatske«, održanoj 8. studenoga na glavnoj pozornici »Interlibera«. Pored ravnateljice HMI na tribini su još sudjelovali i dr. *Branko Franolić* iz Londona, dr. *Adolf Polegubić* iz Frankfurta i *Milovan Miković* iz Subotice.

»HRVATSKA RIJEČ«: Urednik časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« i urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice Milovan Miković u samom je uvodu svog

govora naglasio kako je pisana riječ osnova kulture jednog naroda i zbog toga Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ« ima veoma veliku važnost jer se kroz nju može ostvarivati praksa kvalitetne književne časopisne produkcije.

»Hrvati su u Srbiji priznati kao nacionalna manjina tek od 2002. godine, nakon čega je pokrenut jedini tjednik na hrvatskom jeziku u Srbiji 'Hrvatska riječ', ili točnije, list je obnovljen s obzirom na činjenicu da je izlazio od 1946. do 1953. godine kada mu je promijenjeno ime u 'Subotičke novine' i promijenjena koncepcija«, rekao je Miković, a potom je predstavio nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ: »Književna produkcija je zapravo kontinuitet nečega što je započelo u 18. stoljeću i do danas su djela stotinjak pisaca s razlogom objavljivana kroz sve ove godine. Nakladnička djelatnost NIU 'Hrvatska riječ' pokrenuta je krajem prošle godine i da je do sada objavljeno devet knjiga. Pored suvremenih pisaca pažnju poklanjamo i piscima koji nisu živući, pa su tako u pripremi i djela našeg *Ilije Okrugića - Srijemca*, za koja pored književnih znalaca zna vrlo mali broj ljudi i koja će pokazati svima onima koji govore da se 'tamo baš i nije govorilo hrvatski', kako se i te kako govorilo hrvatski", rekao je Miković.

KLASJE NAŠIH RAVNI: Govoreći o časopisu za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« koji je utemeljen 1935. godine u Subotici i koji nakon prestajanja izlaženja i ponovnih brojnih početaka ponovno počeo izlaziti 2002. godine, Miković je istaknuo kako je ova nova serija prepoznatljiva po kvaliteti objavljenih književnih priloga i atraktivnom vizualnom izgledu.

»Sadržajno, specifikum časopisa je predstavljanje kontinuiteta hrvatskog književnog pisma u Podunavlju, a uz uspostavu dubljeg uvida u pisanu prošlost, književna produkcija 'Klasja' omogućava čitateljima i uvid u aktualnu književnu praksu. Časopis karakterizira i objavljivanje tematskih blokova, tako da su se čitatelji mogli upoznati s opusima značajnih književnika, ali i suvremenih pisaca što je dragocjen doprinos ispitivanja kontinuiteta književnosti Hrvata u Podunavlju. Časopis 'Klasje naših ravni' važan je zbog toga što je ogledalo aktualnog književnog trenutka, ali je još važniji zbog formiranja mlađih pisaca, koji kroz časopis ulaze u književni život, što nije lak i jednostavan posao za uredništvo, jer znamo kako je umjetničko sazrijevanje i stjecanje nepatvorenog stvaralačkog profila proces koji ne traje kratko«, završio je Milovan Miković.

ODGOVOR NA NOVE IZAZOVE: U sklopu ove najveće smotre knjiga u Hrvatskoj održane su i izložbe cijeloživotnog učenja i razvoja ljudskih potencijala »Educa plus« i »Info dani«. Ovogodišnjom »Educom plusom« pokušalo se pronaći odgovore na nove izazove, a to je kako upravljati promjenama - posebice promjenama načina razmišljanja, što predstavlja temelj uspjeha svakog pojedinca, kao i tvrtke u cijelosti. Izložba je okupila izvođače i ponuđače programa za poslovno obrazovanje i praćenje razvoja ljudskih potencijala, kao i sve one čiji je interes povećanje razine znanja i vještina zaposlenika u svrhu povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

»Info dani« su održani pod pokroviteljstvom Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske, a naglasak je bio na konferencijama, stručnim radionicama i događanjima s temama s područja informacijskih tehnologija, telekomunikacija i novih medija uz izlaganje ICT tvrtki. ■

Subotičanke na Interliberu

Na završnoj svečanosti u okviru zagrebačkog sajma knjiga, sudjelovale su i dvije Subotičanke, sudionice Nacionalnog kviza za poticanje čitanja 2006. pod nazivom »U čast Nikole Tesle«.

Pobjednice kviza u Subotici - *Antonija Sudarević* iz OŠ »Sveti Sava« iz Subotice i *Marina Crnković* iz OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta - u Zagreb su putovale u pratnji knjižničarke *Katarine Čeliković*. One su se uključile u kviz preko subotičke Gradske knjižnice koja se ove godine po prvi put uključila u ovaj program.

Antoniju i Marinu je u velikoj Kongresnoj dvorani pozdravila ravnateljica Knjižnica grada Zagreba *Davorka Bastić* i darovala svakoj vrijednu knjigu. Ovom prigodom i Katarina Čeliković je uručila najnovija izdanja Hrvatske čitaonice i Hrvatskoga akademskog društva Knjižnicama grada Zagreba. Program je izvrsno tematski osmislila ravnateljica Centra za dječju knjigu *Ranka Javor* u sklopu kojega je multimedijalna umjetnica *Helena Bulaja* prikazala nekoliko filmskih izjava svjetski poznatih umjetnika o Nikoli Tesli.

Bila je ovo prigoda za posjet štandu Hrvatske matice iseljenika gdje su Subotičanke pogledale i knjige i časopise vojvođanskih Hrvata a srdačno ih je pozdravila *Vesna Kukavica*.

Tamburaši HKC »Bunjevačko kolo« bili jedni od sudionika nesvakidašnjeg koncerta u Srijemskoj Mitrovici

Pjesme ljubavi i sunca

Sicilijanski tenor i gitarist Tino Favazza i profesorica violine Snežana Nena Tintor nastupili s gostima * Nov, originalan i nesvakidašnji ugođaj za slušateljstvo bilo je izvođenje tradicionalnih sicilijanskih napjeva od strane tamburaškog orkestra

Srijemska Mitrovica je u subotu 11. studenoga, bila domaćinom renomiranih glazbenih umjetnika koji su svojim nastupom u okviru projekta »Novembarski dani« impresionirali brojnu publiku u mitrovačkom kazalištu, prvenstveno prezentirajući talijansku glazbenu baštinu te baštinu drugih europskih naroda.

Nastupili su sicilijanski tenor i gitarist *Tino Favazza* koji je napojen ljepotom i snagom svoje zemlje, pitomom plodnošću i vječitom borbom, svojom glazbom, izrazom i bojom glasa, temperamentom i transformacijama, ostvario ono što mu je iskonski namijenjeno – pjesmom iskazati životnu snagu ljubavi, davanja i ispunjenosti, ali i beskonačnost bola, jačinu čežnje, obaveze časti i pripadanja. *Snežana Nena Tintor*, profesorica violine koja je svojim umjetničkim izričajem dočarala ljepotu juga Italije, miris cvjetova

Talijanske kancone: tenor Tino Favazza i tamburaši HKC »Bunjevačko kolo«

badema i naranče, te razigranošću svoje interpretacije fascinirala brojnu publiku. Uz ovo dvoje umjetnika nastupili su i njihovi gosti: *Dragana Petković* – klavir, ansambl »Romanović« koji na poseban način njeguje izvornu narodnu i rusku cigansku glazbu, unapređujući je kroz višeglasno pjevanje i specifična harmonijska rješenja, *Marijana Petrović* – glumica, *Dejan Ranđelović* – mandolina, te tamburaški orkestar Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« pod ravnanjem prof. *Mire Temunović*. Nov, originalan i nesvakidašnji ugođaj za slušateljstvo bilo je izvođenje tradicionalnih sicilijanskih napjeva od strane tamburaškog orkestra. Uhu naviknutom na slušanje melodija sa naših vojvođanskih ravni prijala je novina – razleganje sicilijanske kancone na instrumentu specifičnom za panonsku ravnicu.

I. C.

Iz knjige »Lira naiva 2006«

Kata Ivanković

Šling šlingala

Šling šlingala bunjevačka nana
Šlingovala na pet lipi grana
Za pet naši dični velikana.
Prva je Antunović Ivana
Šareni se sva od tulipana
A na drugoj od ružice kita
Za biskupa našeg Ljudevita.
Treća grana od jesenjeg cvića
Ta će biti za Blaška Rajića.
Četvrta je sva od bilog cvića
To je grana Alekse Kokića.
Na sridini grana od nevena
Biskupu Matiši uspomena.
Sve ih nana s ljubavlju rodila
I na spomen rodu poklonila.
Sićajte se dico velikana
To vam sada želi vaša nana.

Kata Ivanković rođena je 1925. godine u Tavankutu. Jedna je od najstarijih pjesnikinja i njeguje pisanje »kraljičkih pisama«. Pjesme su joj objavljivane u kalendaru »Subotička Danica«, »Bačkom klasju« i katoličkom mjesečniku »Zvonik«. Za sedamdeseti rođendan njena djeca tiskaju prvu zbirku pjesama »Ruku mira pružam svima« (Subotica, 1995.). Pjesme su joj čitane u marijanskom svetištu »Bunarić« i na mnogim prigodnim svečanostima u subotičkim crkvama. Sudjelovala je na svim susretima »Lira naiva« a u istoimenim zbirkama nalaze se i njene pjesme.

Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku u Subotici

Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku, peta po redu, održat će se u subotu, 18. studenoga, u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici. Prema najavama organizatora, Hrvatske čitaonice iz Subotice, na smotri se očekuje oko stotinu sudionika koji će se natjecati u kategorijama osnovnoškolskog te srednješkolskog uzrasta. Početak je u 9 sati.

Premijera predstave »Fritzspiel« u Subotici

Kao drugu premijeru u novoj sezoni, Drama na srpskom jeziku subotičkog Narodnog kazališta će u petak 17. studenoga, na sceni Jadran, izvesti predstavu »Fritzspiel« po komadu hrvatskog dramskog pisca i teatrologa *Borisa Senkera*, a u režiji gostujućeg redatelja uz Hrvatske *Roberta Raponje*. Prva repriza je u subotu, 18. studenoga. Predstave počinju u 19 i 30 sati.

Obilježavanje blagdana sv. Cecilije u Subotici

Upovodu blagdana sv. Cecilije, zaštitnice glazbe, u srijedu 22. studenoga, u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske pod svetom misom u 18 sati bit će izvedena Missa de Angelis. Nastupaju Katedralni zbor »Albe Vidaković«, Komorni zbor sv. Terezije, Komorni orkestar sv. Terezije i Schola Chatedralis Suboticiensis. Ravnatelj će biti *Csaba Paskó*, Regens chori subotičke katedrale.

HGM Jazz Orchestra iz Zagreba na Novosadskom jazz festivalu

Uokviru glavnog koncertnog programa Novosadskog jazz festivala, koji je počeo u srijedu, posljednjeg festivalskog dana, u subotu 18. studenoga, u Velikoj dvorani Srpskog narodnog pozorišta, s početkom u 20 sati, nastupit će HGM Jazz Orchestra iz Zagreba pod vodstvom *Sigija Feigla*. Riječ je o orkestru koji djeluje pod okriljem Hrvatske glazbene mladeži (HGM) i okuplja najmlađi naraštaj hrvatskih jazz glazbenika, a nastao je zahvaljujući sistematskom radu na Ljetnoj jazz školi Međunarodnog kulturnog centra HGM-a u Grožnjanu koju vodi *Boško Petrović*. Inače, u okviru ove večeri nastupit će i duo *Sheila Jordan* (pjevačica) i *Cameron Brown* (kontrabasist), te nakon njih i Big band RTS-a s gostom *Curtisom Fullerom,* američkim trombonistom.

Organizator Festivala je Kulturni centar Novog Sada.

Večer folkloraca veterana u Subotici

Unedjelju 19. studenoga, održat će se tradicionalna večer, na kojoj će nastupiti folklorni veterani grada Subotice. Ove godine organizator i nositelj programa je HKC »Bunjevačko kolo«, gdje će se u Velikoj dvorani Centra ovaj koncert i održati. Početak programa je u 19 i 30 sati, a ulaznice se mogu nabaviti u prostorijama Centra, po cijeni od 150 dinara.

Predstavljanje knjige »Svršetak vražjeg stoljeća« u Zagrebu

Večeras, u petak 17. studenoga, u prostorijama Udruge prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata (Avenija Vukovara 235) bit će predstavljena knjiga »Svršetak vražjeg stoljeća« *Vladimira Bošnjaka*. Osim autora, o knjizi će govoriti urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković,* povjesničar i književnik *Đuro Vidmarović*, mr. sc. *Stjepan Rendulić* i pjesnik *Ivan Bonus*. Početak je u 18 sati.

Dani Matice hrvatske u Bačkoj

»Dani Matice hrvatske u Bačkoj«, koje organizira ogranak Matice hrvatske u Subotici, počinju u ponedjeljak 20. studenoga, svečanim otvorenjem u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo«, s početkom u 19 i 30 sati, nakon čega će uslijediti koncert Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*.

U utorak, 21. studenoga, s početkom u 19 i 30 sati, u čitaonici Gradske knjižnice bit će održano predstavljanje ogranka Matice hrvatske iz Osijeka, u okviru koga će biti priređena književna večer pisaca iz Osijeka te predstavljen časopis »Književna revija«.

Idućeg dana, u srijedu, 22. studenoga, u vestibilu Gradske kuće, s početkom u 19 sati, bit će otvorena izložba akvarelista *Vladimira Džanka* iz Osijeka.

Program Dana nastavlja se u subotu, 25. studenoga, kada će u Hrvatskom domu u Somboru biti predstavljena biblioteka »Stoljeća hrvatske književnosti« Nakladnog zavoda Matice hrvatske. U predstavljanju će sudjelovati *Ivo Pranjković, Nedeljko Mihanović, Joško Ševo* i *Ivan Janjić*.

U ponedjeljak, 27. studenoga, u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici, s početkom u 19 i 30 sati, o značaju rukopisa »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« *dr. Matije Evetovića,* govorit će ravantelj Povijesnog arhiva u Subotici *Stevan Mačković* i književnik *Milovan Miković.*

O daljnjem programu »Dana Matice hrvatske u Bačkoj« bit ćete obaviješteni u idućem broju »Hrvatske riječi«.

Godišnji koncerti folkloraca HKC »Bunjevačko kolo«

Članovi folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo« najavljuju godišnje koncerte, koji će se, za prvi reprezentativni sastav održati u subotu 25. studenoga u velikoj dvorani Centra, dok će dječji godišnji koncert biti 3. prosinca u Dvorani sportova u Subotici. Ulaznice za oba koncerta se mogu nabaviti u pretprodaji, u uredu HKC »Bunjevačko kolo« po cijeni od 300 dinara za koncert prvog sastava, a 200 dinara za koncert dječjeg ansambla.

Laura Peić Sagmeister s jednom od svojih slika, naslovljenom »Dva druga«

U Subotici otvorena izložba slika i crteža Laure Peić Sagmeister

Djela nabijena arhaičnim zanosom

Slikarica se predstavila s dva ciklusa, kako je u katalogu izložbe zapisala Olga Kovačev Ninkov, arhaičnim zanosom nabijenih slika

»U vremenu nagle ekspanzije digitalnih foto-aparata, skenera, glazbenih spotova, DVD-a, kompjutorskih programa i sličnog, slike Laure Peić Sagmeister govore o bitnoj razlici između 'tih slika' i umjetnosti«, istaknula je povjesničarka umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov* otvarajući izložbu slika i crteža *Laure Peić Sagmeister,* koja se u Salonu Moderne galerije »Likovni susret« može pogledati do 10. prosinca.

Na svojoj prvoj samostalnoj izložbi u ovom reprezentativnom secesijskom zdanju (inače, ukupno trećoj samostalnoj u Subotici), akademska se slikarica predstavila s dva ciklusa, kako je u tekstu kataloga zapisala Kovačev Ninkov, arhaičnim zanosom nabijenih slika. Jedan od ciklusa čine tzv. mape (u kombiniranoj tehnici), u čijoj je realizaciji umjetnica kao predloške, a na nagovor književnika *Ottóa Tolnaija* (koji je sudjelovao u otvorenju ove izložbe), koristila mape Europe i bivše Jugoslavije. Kako sama kaže, ove su slike proizvod njezina shvaćanja »onih godina koje smo proživjeli.« »Premda su ove slike subjektivne, pretpostavljam da ih i drugi ljudi mogu doživjeti kroz slične asocijacije«, objašnjava slikarica.

Veći broj izloženih radova pripada ciklusu s motivima praživotinja koji je, prema riječima autorice, u svezi s radovima na kojima je kao motiv koristila drveće. Navedene slike (nastale u tehnici ulja na platnu) inspirirane su, kako ističe, doživljavanjem prirode i čovjekovim odnosom prema njoj »na dublji način«.

U okviru izložbe predstavljeni su i crteži, koji su većim dijelom vezani za cikluse, ali ima i onih, kako ističe Peić Sagmeister, koji stoje za sebe.

Laura Peić Sagmeister rođena je 1969. godine u Subotici. Godine 1999. diplomirala je slikarstvo na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu, u klasi prof. *Jovana Rakidžića*. Zvanje DLA (Doctor of Liberal Arts) stekla je 2003. godine, na Umjetničkom odsjeku Fakulteta znanosti u Pečuhu. Ovo je njezina deveta samostalna izložba, a sudjelovala je i na brojnim skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu, među ostalim, i na Izložbi likovnih umjetnika Hrvata, koja je 1998. priređena u Subotici i u Klovićevim dvorima u Zagrebu. Trenutačno živi u Kanjiži i radi kao profesorica likovnog odgoja u osnovnoj školi.

D. B. P.

Jedan od radova iz ciklusa mapa

Film »Prestiž«, redatelja Christophera Nolana

Poput mađioničarskog trika

Premda mu je naslov »kratak i jasan«, film »Prestiž« nije ni kratak ni jasan – i to je njegova najveća vrlina. Izuzetno je teško napisati tekst o dugom i nejasnom (u najboljem smislu te riječi) filmu, a da ljudima koji ga nisu pogledali ne pokvarite dojam. Ipak, pokušat ću, budući da je malo filmova s tolikim vremenskim trajanjem koji su u stanju od početka do kraja zaokupiti pozornost gledatelja.

Kraj i početak filma su malo »labavi« i ne drže se tako čvrsto za sredinu, istina to ne remeti gledateljevu pažnju, ali je lošu strukturu potrebno naglasiti, iz prostog razloga što je cijeli film koncipiran kao mađioničarski trik. E, jesam li rekao da je film o magiji...

KARIJERA MAĐIONIČARA: Film zapravo govori o dva mlada čovjeka koji tek započinju karijeru u magiji – izvodeći svoje trikove i asistirajući iskusnijim mađioničarima. U vremenu »velikog intelektualnog avanturizma, i ogromnih promjena u društvu koje se i danas mogu osjetiti u ljudskom razvoju – druga industrijska revolucija; rođenje elektriciteta; rođenje filma i fotografije; razvoj teorije evolucije«, kako opisuje *Christopher Nolan*, redatelj ovog novog trilera. Kako se navodi u filmu svaki mađioničarski trik ima tri dijela: zavjet, preokret, i prestiž. Kako to objašnjava scenarista filma *Jonathan Nolan* (brat Christophera Nolana): »Na početku, mađioničar vam se zavjetuje da je ovo stvaran svet; da nema trikova i da će izvrnuti zakone prirode i učiniti nešto što nikada niste vidjeli. Preokret je tijelo trika, tu vi ulazite u igru. Uzmete stvar i nekako je promijenite tako da to izgleda protivno prirodnim zakonima. Učinite da nestane, na primjer, a onda to ili vratite na nekom drugom mjestu ili ga vratite kao neku drugu stvar. Posljednji dio je, naravno, Prestiž«. Autori su isto pokušali uraditi sa strukturom filma. Djelomice su u tomu uspeli, ali vjerujem ne u svim pravcima u kojima su željeli. Iako je film o magiji, često ćete se dovesti u situaciju zapitati se je li baš tako. To je dio igrarija i obmane koju su nam autori pripremili, ali ako ne znate ili barem nećete da otkrijete temu, kako onda pravite uvod, razradu i zaključak… pa teško.

TEHNIČKA STRANA: S tehničke strane film je savršen, ali zaista savršen. Zvuk (prvenstveno glazba) i slika urađeni su da vam se sledi koža. Režija je standardno dobra (misli se na raniji Nolanov opus), u nekim trenutcima čak i iznenađujuće inovativna. Jedinstvo vremena je u potpunosti razbijeno, i to u onom narativno linearnom smislu, što nije ništa novo, ali način na koji je to učinjeno je za pet zvjezdica. Vidi se da se redatelj svojski potrudio u radu sa glumcima, ali je dobra gluma možda i posljedica činjenice da je ova slična, ako ne i ista ekipa, uradila već nekolicinu filmova skupa (posljednji u nizu prije »Prestiža« bio je »Betmen počinje«). *Hugh Jackman, Christian Bale, Michael Caine, David Bowie* prosto se otimaju za najbolje ostvarenje u filmu i prosto vam nije jasno tko je bolji (ukoliko se desi da počnete navijati za nekog garantiram vam da ćete bar tri puta tijekom filma promijeniti mišljenje). Ako njima pridodamo i fenomenalne epizode *Andy Serks* i *Scarlett Johansson*, mislim da nema dileme koliko je ovaj film dobar. I zaista film je jako dobar, ako prihvatite neke uvjetovanosti kao i u svakom triku. Primjerice, činjenicu da je Nikola Tesla (tumači ga fenomenalni David Bowie) kao jedan od likova koji se pojavljuje u filmu (film nije povijesni), uspio napraviti replikator – mašinu za pravljenje identičnih kopija svega i svačega u veoma kratkom vremenskom roku. Postoje još neki problemi koji smetaju i ostavljaju »čudan okus u ustima«, ali nažalost kada bi se njima bavili pokvarili bi film.

A to bi bila šteta, jer je definitivno fenomenalan, čak i poučan – što se uglavnom ne priznaje američkim filmovima. Ono što ćete naučiti u ovom filmu je ponešto o trikovima i dosta stvari o… vidjet ćete čemu, da ne kvarimo.

M. Šokčić

Sveta Elizabeta Ugarska slavi se 17. studenoga

Grofica velikog srca

Već s 15 godina postala je majka, rodivši prvoga sina, u 17-toj godini rodila je kćerku, a u 20-toj godini još jednu kćerku * Svima koji bi tražili milostinju, darežljivo je dijelila dobročinstvo ljubavi

Elizabeta je bila kćerka ugarsko-hrvatskoga kralja *Andrije II*. Rodila se 1207. godine u Ugarskoj, no, već kad su joj bile tek 4 godine, zaručili su je za turingijskog grofa *Ludovika*.

Vjenčanje s njim obavljeno je kad joj je bilo 14 godina, a njemu 20. Unatoč tome što su bili tako mladi, njihov je brak bio ipak sretan. Sama je Elizabeta priznala svojoj vjernoj sluškinji *Isentrudi*: »Ako ja toliko ljubim jedno smrtno stvorenje, koliko više moram ljubiti Gospodina, koji je besmrtan i gospodar sviju!«.

PREZRENA ZBOG JEDNOSTAVNOSTI: Među plemićkim damama Turingije grofica Elizabeta zbog svoje jednostavnosti u odijevanju, čednosti i skromnosti, u životu je bila prezirana. Ona se na dvorcu Wartburgu nije razlikovala mnogo od sluškinja jer je i sama neprestano radila, a malo se zabavljala. Uostalom, ona je za zabave imala malo vremena, jer je već s 15 godina postala majka, rodivši prvoga sina, u 17-toj godini rodila je kćerku, a u 20-toj godini još jednu kćerku, no, Elizabetin bračni život je trajao kratko. U ljeto 1227. godine Ludovik je pošao u križarsku vojsku, a Elizabeta je tada pod srcem nosila i očekivala porod svoga trećeg djeteta. Tri mjeseca kasnije jedan joj je glasnik donio vijest da je grof Ludovik u Italiji umro. Postavši udovica i nezaštićena, oboriše se na nju pohlepa i zavist, bila je potjerana s dvorca Wartburga, oduzeli su joj djecu, a ona se njima u prilog odrekla baštine. Kao franjevačka trećoredica prihvatila je u potpunosti evanđeosko siromaštvo. Umrla je 17. studenoga 1231. godine, a samo četiri godine kasnije *papa Grgur IX.* proglasio ju je svetom.

SVRATIŠTE ZA BOLESNE I NEMOĆNE: U jednom pismu duhovni vođa svete Elizabete, *Konrad Marburški*, koji ju je jako dobro poznavao, ovako opisuje njezin život: »Elizabeta je odmah započela obilovati krepostima. Tijekom života tješila je siromahe, a onda je započela sasvim ishranjivati gladne, jer je zapovjedila da se sagradi svratište u koje je prihvatila veći broj bolesnika i nemoćnih. Svima koji bi ondje potražili milostinju, darežljivo je dijelila dobročinstvo ljubavi. To nije činila samo tu, već po svim krajevima i dokle god dopiraše vlast njezina muža. Sve je svoje zalihe iz četiri kneževine svoga muža do te mjere potrošila da je naredila da se za potrebe siromaha proda svaki ukras i sva skupocjena odjeća. Imala je običaj da dva puta na dan, jutrom i navečer, osobno obiđe sve svoje bolesnike. Neke je hranila, drugima prostirala, neke na svojim ramenima prenosila i obavljala mnoge druge usluge. Nakon smrti svoga muža, zamolila me je da joj dopustim da prosi od vrata do vrata. Na sam Sveti petak, kad su oltari bili razotkriveni, stavila je ruke na oltar u jednoj crkvici svoga grada kamo je dovela malu braću. U prisutnosti nekih odrekla se svoje volje, svih odličja svijeta i onog što je Spasitelj savjetovao u Evanđelju da treba ostaviti. Kad je to obavila i vidjevši da je može progutati buka svijeta i svjetska slava one zemlje u kojoj je za muževog života slavno živjela, otišla je u Marburg. Tu je u gradu sagradila jedno utočište, okupljala je bolesne i slabe, a bijedne i najprezrenije je postavljala za svoj stol«. U času svoje smrti u srcu nije imala drugo do plamena svoje ljubavi kojim je izgarala za svoga Boga i sebi slične: za savršenstvo ljubavi, koja je najveće blago, svega drugoga bila je lišena«. Sveta Elizabeta Ugarska zaštitnica je kršćanskoga Caritasa.

Priredila: Željka Vukov

Stvarati zajednicu obasjanu suncem

Novi grad

Piše: vlč. dr. Andrija Kopilović

Riječ Božja, koja nam obasjava putove i daje temelj naših stavova, ne želi biti kodificirana u nekim »izričajnim istinama« nego želi biti utjelovljena u životima. Tako je i u Tamnogradu sunce zasjalo onda kada su se ljudi okrenuli i počeli pomagati jedni drugima

Teško je doživljavati prozivanja, dozivanja, žigosanja, svrstavanja, prihvaćanja, odbacivanja… Ovih dana sam, spremajući ovaj tekst imao pred sobom knjigu Mladena Hercega, koji je za meditaciju pokupio stare priče, pa se i ja, evo služim jednom, s kojom želim iz svoga ugla gledati ovaj trenutak našega života. Priča govori o jednom gradu, a glasi ovako: Taj grad se nalazi u zemlji Svugdje i Nigdje. Grad se zove Tamnograd. A gdje se nalazi zemlja Svugdje i Nigdje?... Ne može se naći ni na jednoj zemljopisnoj karti, ali može postojati »svugdje«, i ovdje, kod nas. Stoga se može i grad Tamnograd svugdje naći. Dakle, čujte priču o gradu Tamnogradu. Jednoga dana dođe neki stranac u taj grad. U njemu je bila potpuna tama. Samo par svjetiljki bacalo je blijedo svjetlo na ulice i na trg pred vijećnicom. Ljudi Tamnograda hodali su namrgođenih lica. Svaki je išao svojim putem. Nitko nije pitao za želje drugoga. Svatko je mislio samo na sebe. Svi su se jedni drugih bojali, jer je svaki od drugoga očekivao samo zlo.

Susretali su i stranca s nepovjerenjem, kad ih je pitao gdje im je sunce. »Ne poznajemo nikakvo sunce. Kod nas je uvijek kao danas: mračno, žalosno i loše«, rekoše. Onda im je stranac pripovijedao o suncu: »Ono je veliko i toplo nebesko svjetlo. Kad sja, njegovo svjetlo preplavljuje ulice i ljudi se raduju suncu...« Da, sve to pripovijedao je čovjek ljudima Tamnograda, a oni su pozorno slušali. Na trgu pred vijećnicom skupilo se mnogo svijeta. Željeli su čuti što stranac pripovijeda o suncu. Jedan drugom su govorili: »Kako mora biti lijepo na suncu.« Sljedećeg dana stranac je otputovao. Ljudi Tamnograda sanjali su o velikom i lijepom nebeskom svjetlu. Sanjali su o cvijeću, nasmijanoj djeci i o radosnim ljudima. Sada su o tome međusobno razgovarali i jedan drugome pomagali, ako bi nekome trebala pomoć. I onda se dogodilo ovo: iznad krovova svoga grada ugledaše najedanput kako se na nebu penje velika zlatno sjajna kugla. Ljudi su trčali odasvud, gledali prema nebu i vikali: »To mora da je sunce!« Pljeskali su rukama, grlili se, smijali i radovali. Sjetili su se riječi stranca i uvidješe da stvarno postoji Sunce, koje sve osvjetljuje i grije. Tako dođe Sunce u Tamnograd.

OKRENUTI SE BLIŽNJEMU: Možda taj grad sada zaslužuje neko drugo ime... Nadam se da smo razumjeli da bi i svoja sela i gradove mogli nazvati tim novim imenom, da se već konačno okrenemo od samih sebe i okrenemo bližnjemu, te da stvaramo zajednicu koja je obasjana suncem, a ne opterećena pogreškama i »grijesima« pojedinaca i zajednice. Ovih dana ćemo u Adventu zapjevati »Sini Sunce…«. Ne vjerujem da to možemo bez Boga i njegove Riječi, koja je »Sunce s neba koje obasjava svakoga čovjeka«. No, bojim se da i nama u Crkvi ta riječ Božja ne prođe kao u dnevniku *Fridolina Stiera*, koji propovijeda priču koja se zove: »Riječ Božja dolazi u grad«. Iznenada se pronio glas gradom da stiže riječ Božja... Crkveni listovi su upozoravali: Neka se nitko ne vara! Riječ Božja uopće ne može doći, ona je došla, davno je došla. Posjedujemo je u svetim knjigama i imamo stručnjake koji ih za »laike«, tumače, prilagođuju, priređuju… Ali riječ Božja ipak dođe u grad… Bijaše nedjelja. Riječ Božja dođe u gradsku crkvu. Svećenici joj prirediše svečan doček. Bijaše za nju pripravljeno prijestolje, i riječ Božja zauzme mjesto. Za nju je zapaljen tamjan. I tada započe propovjednik slaviti riječ Božju, govoreći kako riječ Božja govori jezikom koji treba protumačiti. Zato riječ Božja posuđuje jezik propovjednika, kako bi bila svima razumljiva. I tako je on govorio samo o tome, a da riječ Božja sama nije došla do riječi. Ljudi su to zapazili. Propovjednikov govor bio im je dosadan i u srcu su počeli tražiti samo Riječ. Ali riječ Božja već ne bijaše u Crkvi. Otišla je dalje. Na prijestolju, mjesto Riječi, ostala je stara knjiga.

RIJEČ BOŽJA: Tada riječ Božja dođe nekom poznatom bibličaru, čija je knjiga »O biti i djelovanju riječi Božje« trebala uskoro izići. »Baš ste dobro došli«, reče profesor, »vjerujem da ste nešto naučili iz moje knjige? Rado bih vam pročitao nešto od toga.« Riječ Božja odgovori potvrdno: »Čitajte, gospodine profesore, sva se pretvaram u uho.« On je čitao, a ona je šutjela. Kad je sve pročitao i odložio rukopis, podiže oči i susretne pogled... Nije se usudio pitati. Napokon progovori riječ Božja: »Maestralno, gospodine profesore, moj kompliment! Ali, razumijete li? Znate, promatrana, ispričana i opisana kao objekt, nekako mi je čudno pri srcu, upravo kao da vidim pred sobom svoj leš. Jednom ste rekli, i to mi se čini vrlo ispravnim, da ja prvotno nisam željela objaviti istinu (istinu koju treba smatrati istinitom, rekli ste), naprotiv, da sam željela same ljude. To bi bilo to, gospodine profesore!« I to bijaše ponovno onaj pogled. Riječ Božja se digne i pođe prema vratima. »Što hoćete od mene?«, poviče profesor za njom. »Vas želim«, reče riječ Božja, »vas!« Upravo to. Riječ Božja, koja nam obasjava putove i daje temelj naših stavova, ne želi biti kodificirana u nekim »izričajnim istinama« nego želi biti utjelovljena u životima. Tako je i u Tamnogradu sunce zasjalo onda kada su se ljudi okrenuli i počeli pomagati jedni drugima. Kada se više ne budemo bavili temom tko nam je što rekao i tko nas je »kako uvrijedio«, osjetit ćemo da je Riječ u nama našla svoje prijestolje, a našem životu dala novi smisao, koji će onda ljudi primijetiti da nije samo propovijedana i tumačena, nego da je i življena. Dok god riječ Božja ne bude vidljiva kao jedno od najboljih rješenja naših problema, ostat ćemo u Tamnogradu. A ja bih tako volio da se naš grad drugačije zove!

■

Vračare

Trave vračara

Biljke koje su hasnirali su i likovite ako ji dotični zna hasnirat, al ako pritira o »doziranju« onda mogu nanet i štetu po zdravlje

Piše: Alojzije Stantić

Vračara ima i danas al su vračanje podesile prema ovom vrimenu. Danas je malo čeljadi koja viruju vračarama, al kako lakovirni nikad neće nestat tako neće nestat ni vračare, imaće posla. Ovom vrimenu su se podesile i vračare, pa sad rade nuz pomoć savrimeni »pomagala«. Prija nikoliko miseci vidio sam na velikom topolskom vašaru ženu koja je navišćivala budućnost iz kompjutera: vračara iz čeljadetova dlana pogodi slova i tastere, čeljade na računaru tim redom ispripuša pucad (slova), a onda štampač odtrukuje (odštampa) sudbinu za misec dana el više, prema tom koliko se plati. No, zato još uvik ima i vračara koje gledaje u »čarobnu kuglju«, u zrna grava, u talog kafe el »bacaje karte« i sl., al zdravo ritko bilo koja hasnira (koristi) kojekake trave.

Kadgod, a najviše do II. svickog rata, kad su vračare imale »pune ruke posla« da »mušteriji« unaprid proreknu šta triba da joj se desi el ne desi, a da to bude lakše, davale su i kojekake trave za teju (čaj), kojeg će malo nalit izabranom čeljadetu u čorbu, mliko i sl. Med njima su bile i take koje su onom ko ji je hasniro donekle i pomogle u nakani, al je bilo i takog da je dotični popio malko tog pića el ga drukčije hasniro pa je pritiro i zauvik osto faličan (s umnom manom).

HASNIRANJE BILJKI: Biljke koje su hasnirali su i likovite ako ji dotični zna hasnirat, al ako pritira o »doziranju« onda mogu nanet i štetu po zdravlje.

Med svikolikim biljkama naši stari su za kojekake namine hasnirali biljke:

Bunika (lat. *Hyoscyamus niger* L.) je likovita i otrovna biljka. I danas često mož čut da za čeljade koje bulazni (pripovida nesuvislo) kažu da se »naijo bunike«.

Kadgod su poniki momci, koji nisu tili ić u vojsku, prija vistacije (regrutacije) gricali bunikin list kako bi prid komisijom divanili koješta i da ji zato proglase nesposobnim za vojsku. Dešavalo se da je dotični pritiro u »dozi«, »naijo se bunike« tj. napio teje i osto dosmrtno bolestan, ko da se pobunio (umno obolio). U to vrime su regruta odneli da služi vojsku što dalje od rodnog mista, a na osustvo su ga kući puštili posli najmanje godinu dana. Na priliku kad sam početkom pedeseti godina onog vika narukovo, našem drugaru je umrla mater al ga nisu tili puštit kući na ukop. U Austro-Ugarskoj pa i malko posli, dugačko odsustvo od kuće teško su podnosili momci, jel se onda većina nije makla dalje od salaša el svog naselja, pa njim je nuz surovu zapt (stegu, disciplinu) teško palo dugačko osustvo iz svog kraja. Kadgod je taka bila vojska.

Procvatala tatula (bik)

Dešavalo se da su i za bolesno čeljade sa velikom vrućicom (velikom vatrom, temperaturom) kad je bunco (u teškoj bolesti govorio ko u snu) kazali da divani ko da se »naijo bunike«. Da ga izliče od te bole ujtru prija izlaska sunca, a najbolje na prvi dan Uskrsa, odneli su ga pod »križ od groznice«[1] i tamo molili Boga da ozdravi.

Dok su patekari (farmaceuti) u pateki spravljali likove po recepisu (receptu) doktora (liječnika), da bolnom ublaže nesnosnu bolu, pravili su lik da su morfin (morfijum) izmišali s bunikom.

Još u sridnjem su viku svatili da čeljade koje se mazalo s mašćom izmišanom s bunikom da mu se činilo (halucinirao je) da ne dodiruje zemlju, ko da je cio u ajeru (zraku). Zato su kadgod vištice, posli vračare, u svoju mast mišali i buniku da posli halucinacije pripovidaje »korisniku usluge« šta su doživile.

SAMLIVENO SIME: Tatula (datura, bik, bikonja, bičina, bilint, trava od sipnje, lat. *Datura stramonium* L.) je biljka od koje su teju hasnirali za ličenje astme. Tatuli su nadili ime bik i zato jel su njezino sime kadgod mišali bikovima u ranu da budu »bikovitiji«, jači med bikovima; a davali su je i kravama da se vode (da traže bika). Samliveno sime tatule metnili su u teju i sasuli je u grlo sipljivom konju (konj kašlje, friško se zamara, manje je radno sposoban) prija neg su ga odveli prodat na vašaru (sajmu). Konj se za tri-četri dana okanio kašljanja, ak kad ga prošo lik jopet je kašljo. Kadgod je to bila tzv. »sudska falinga«, pa je privaren kupac mogo gazdi vratit konja, a ovaj je bio dužan da mu vrati novce. Rđavo je prošo privaren kupac ako je konja kupio na vašaru od nepoznatog čeljadeta.

Vračare su (pro)davale samliveno sime tatule čeljadetu koje je rad talovanja (nasljedstva), el bilo čeg drugog, tilo koga što prija otpravit na onaj svit. Samliveno sime tatule je ugasne (tamne) boje i njeg je lako usut u udrobljeno mliko, el u kiselnu (kiselo mlijeko), el u zaprženu čorbu i u svako drugo ilo di ga ne mož uočit, a kažu da i ne odaje sagu (miris).

Mene i toliku salašku i seosku dicu su kadgod stariji svitovali da »bika« ne vaćamo rukom, jel će nam posli bit rđavo. Ovo najviše zato jel »bik« ima lip bili cvit, a kako dica vole uzbrat i lipo cviće zato su ji od malena svitovali da ne diraje »bika«. Naši stari su znali da se čeljadetu štogod mož desit el dat na zlo ako golim rukama vaća bika el pije teju (čaj) od njegovog simena.

Velebilje (lat. *Atropa belladonna* L) su travari i u našem kraju hasnirali za ličenje stomačni bola, astme, kašlja, epilepsije, histerije itd. Ova biljka je iz iste familije ko i bunika, al je manje opasna.

* * * * *

[1] Križ od groznice je »Blaškov križ« na somborskom putu i drugi koji stoje na takom mistu (na priliku križ prid crkvom sv. Jurja i dr.). O »križu od groznice« istraživanja je obavio *Marko Kopunović* prid II. svicki rat, al nije napiso koji križ mož bit taki. Tribalo mi je tušta vrimena dok nisam procunjo koji mož bit »križ od groznice«. ■

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (133.)

Protivnici raspada Jugoslavije

U svibnju 1989. godine osnovan je Hrvatski socijalno liberalni savez, prva politička stranka u Hrvatskoj nakon Drugoga svjetskog rata, čime je počeo pokret stvaranja višestranačja u Hrvatskoj

Piše: Zdenko Samaržija

Jugoslaviju su nastojali očuvati srpski nacionalisti i jugoslavenski orijentirani centralisti, čije je uporište bilo u Savezu komunista te u jugoslavenskoj vojsci (Jugoslavenska narodna armija – JNA). Časnici, pretežito Srbi, raspadom Jugoslavije izgubili bi brojne povlastice.

Srpski su nacionalisti u Ustavu iz 1974. godine vidjeli prijetnju gospodarskome i nacionalnom napretku Srba, i onih u Srbiji i onih koji se živjeli u drugim republikama. U razdoblju sve snažnije gospodarske i političke krize, srpski su intelektualci okupljeni u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti izradili Memorandum, tekst koji priziva oživljavanje koncepcije Velike Srbije kroz očuvanje Jugoslavije. Srbi su, prema Memorandumu, u Jugoslaviji ugroženi, osobito oni na Kosovu, u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Srbija je u socijalističkoj Jugoslaviji zapostavljena, gospodarski zaostaje, opljačkana je, opustošena i politički rascjepkana.

OSTVARENJE MEMORANDUMA: Za ostvarenje plana iz Memoranduma nije bilo pogodnije osobe od srpskog političara *Slobodana Miloševića*. Tijekom 1988. godine, ubrzo nakon što se učvrstio na čelu srpskog Saveza komunista, srušio je mitingaškim pokretima brojne političke protivnike i smijenio vodstva Vojvodine, Kosova i Crne Gore. Godine 1989. istim je metodama destabilizirao vlast u ostalim jugoslavenskim republikama koristeći se Srbima koji žive izvan Srbije.

Pogodan za sprovođenje Memoranduma: Slobodan Milošević

BLOKADA SLOVENIJE: Krajem 1989. godine pokušao je destabilizirati i Sloveniju, no nakon odlučnog odgovora slovenskoga državnog vrha Srbija je uvela ekonomsku blokadu Slovenije te mnogim hrvatskim tvrtkama zaplijenila imovinu koja se nalazila u Srbiji i Crnoj Gori.

Potom je uspio sazvati izvanredni kongres Saveza komunista Jugoslavije na kojem se nadao podršci svojim nastojanjima. Međutim, slovenski i hrvatski komunisti su nakon niza nasrtaja napustili rad kongresa što je značilo raspad Saveza komunista Jugoslavije.

Čvrsto za očuvanje Jugoslavije: Veljko Kadijević

MITINGAŠENJE: Na Kosovu je 1989. godine obilježena 600-ta obljetnica Kosovske bitke. Središnji događaj te proslave bio je govor Slobodana Miloševića koji je navijestio što se od njega i njegove politike može očekivati u nadolazećim godinama.

»Šest vekova kasnije, danas, opet smo u bitkama i pred bitkama. One nisu oružane, mada i takve još nisu isključene. Ali bez obzira kakve da su, one se ne mogu dobiti bez odlučnosti, hrabrosti i požrtvovnosti.« Tijekom 1988. i 1989. godine dotadašnja vodstva Vojvodine i Crne Gore zamijenjena su Miloševićevim pristašama. Izglasan je novi Ustav Srbije kojim je ukinuta autonomija Vojvodine i Kosova. S četiri glasa u federalnim tijelima (Crna Gora, Kosovo, Srbija i Vojvodina) Milošević je krenuo u napad na Ustav iz 1974. godine.

Komuniste u Hrvatskoj predvodio je: Ivica Račan

RASPAD SKJ: U takvoj zaoštrenoj situaciji bio je neodrživ pasivni stav (tzv. »hrvatska šutnja«) hrvatskog vodstva. U hrvatskoj se javnosti sve slobodnije govorilo o Miloševićevim prijetnjama. Tražile su se promjene u društvu, uvođenje višestranačke demokracije i tržišnoga gospodarstva.

U svibnju 1989. godine osnovan je Hrvatski socijalno liberalni savez, prva politička stranka u Hrvatskoj nakon Drugoga svjetskog rata, čime je počeo pokret stvaranja višestranačja u Hrvatskoj. Pokret je dosegnuo vrhunac 10. prosinca 1989. godine kada su novostvorene hrvatske stranke na Trgu Republike (danas Trg bana Jelačića) prikupljalo potpise kojima su tražile raspisivanje višestranačkih, slobodnih izbora. Trg je bio osvijetljen tisućama svijeća. Iste je večeri objavljena odluka Centralnog komiteta SKH o raspisivanju prijevremenih općih izbora.

Već sutradan počeo je Kongres hrvatskih komunista na kojem je izabrano novo vodstvo s *Ivicom Račanom* na čelu. To je vodstvo na 14. kongresu SKJ, suočeno s agresivnim zahtjevima srpske strane za prevlasti u SKJ, napustilo kongres slijedeći slovenske komuniste. Time je činom Savez komunista Jugoslavije prestao postojati. Uskoro će sudbinu uskoro doživjeti i Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija. ■

Završen još jedan specijalizirani sajam u Novom Sadu

Investicije u budućnost

Na sajmovima je nastupilo oko 160 sudionika iz Austrije, Hrvatske, Crne Gore, Češke, Italije, Mađarske i Srbije, a izloženi eksponati bili su još iz Francuske, Njemačke, Norveške, SAD-a, Španjolske i Švicarske

Od 7. do 10. studenoga održan je još jedan specijalizirani Sajam, i to financija, informatike, elektronike, telekomunikacija i energetike, te logistike i poduzetništva pod motom »Investicije u budućnost«. Po prvi puta organiziran je i sajam investicija na kojem se predstavilo više od 50 lokalnih samouprava i gradova, a također i domaći i strani investitori.

Na Jesenskim specijaliziranim sajmovima nastupilo je ukupno 160 sudionika iz Austrije, Hrvatske, Crne Gore, Češke, Italije, Mađarske i Srbije, a izloženi eksponati bili su još iz Francuske, Njemačke, Norveške, Sjedinjenih Država, Španjolske i Švicarske.

SAJAM INVESTICIJA: Na Prvom sajmu investicija »Investexpo«, predstavnici lokalnih samouprava i gradova promovirali su potencijale svojih regija kako bi omogućili financiranje lokalne infrastrukture. Predstavili su se Bačka Palanka, Novi Sad, Šid, Bečej, Kikinda, Kula, Novi Pazar, Sombor, Subotica, Temerin, Titel, Vrbas, Vršac...

Na Sajmu su sudjelovali i Biznis park »Lafarge BFC« iz Beočina, koji su doveli investitore iz Francuske. Također su sudjelovali i Vojvođanski fond za promocije i investicije, Regionalna agencija za razvoj malih i srednjih poduzeća »Alma Mons« s talijanskim investicijskim fondovima i gospodarskom komorom, Američka donacijska agencija, te kompani-

ja »Mikrogrupa« iz Hrvatske koja se bavi razvojnim i investicijskim konsaltingom na području Jugoistočne Europe. Slovenski gospodarstvenici predstavili su se kolektivnom izložbom, a također i mađarski na isti način.

SAJAM FINANCIJA: Međunarodni sajam financija FINMAR, po šesti put, nastojao je pridonijeti afirmaciji poslovanja bankarskog sektora i jačanju financijskog tržišta. Tu su se predstavili Alpha banka, AIK banka, Agro banka, ERSTE banka, HVB banka, Banka Intesa i Metals banka. Banke su prezentirale kreditne linije za lokalnu samoupravu, te kreditiranje malih i srednjih poduzeća.

Softverska i aplikativna rješenja, kao i oprema, bili su ponuđeni na sajmovima informatike i energetike, elektronike i telekomunikacija. Sudjelovali su: NIS, »Telekom«, »Telenor«, »Eunet«, »Siemens«, »Fujitsu«, »IBM«, »Canon« i drugi. Sajam informatike omogućio je IT kompanijama da približe tržištu svoj rad, usluge i proizvode. Prvi put u regiji, u okviru Sajma energetike, elektronike i telekomunikacija, održala se i priredba Consumer Electronics Show »NSfair CES«.

Među sudionicima Sajma poduzetništva predstavljena su poduzeća iz Slovenije, Grčke, Hrvatske, Italije, Francuske i Mađarske. Ove je godine po prvi puta priređena izložba zavarivanja i izložba žice i žičanih proizvoda.

Tijekom ova četiri dana u Kongresnom centru održan je niz predavanja, kao i prezentacija više sudionika sajamske manifestacije.

I. Kušeta

Sanela Stantić, V. a, OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

Amadeja Kolar, I. h, OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Martina Vajhand, I. c, OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

Davor Pančić, I. h, OŠ »Matko Vuković«., Subotica

Vladimir Knežević, VI. a,
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

HRCKOVA SVEZNALICA

Biljke mesožderi su biljke opremljene organima za hvatanje i probavu malenih životinja. Ukoliko je ulov kukac, što je najčešće, nazivaju se i kukcožderi. Ove biljke ne mogu proizvesti tvari neophodne za život procesom fotosinteze. Kako uobičajeno rastu na područjima posebice siromašnim nitratima, taj problem rješavaju iskorištavajući nitrate iz životinjskih bjelančevina. One listovima na aktivan ili pasivan način love svoj plijen. Ono po čemu su jedinstvene su njihovi mehanizmi koji im omogućuju da privuku kukca, uhvate ga, ubiju, razlože i apsorbiraju kao proteinsku hranu. Atraktivna boja cvijeta privuče kukca koji se nađe uhvaćen u klopci. Njihova životna staništa su tresetišta, močvare i karbonatne stijene. Obilne kiše i malo hranjivih sastojaka su razlog zašto su ove biljke adaptirane na ishranu kukcima. Proteini dobiveni ovim putem osiguravaju životni ciklus mesoždera.

Venerina muholovka

Venerina muholovka je najpoznatija biljka mesožder na svijetu. Otkrivena je na prijelazu 18. na 19. stoljeće u Sjevernoj i Južnoj Karolini, u SAD-u. Biljka je sastavljena od dvije polovice (zaklopca) koje na rubovima nose čvrste čekinje (zupce), koje su povezane glavnim rebrom i mogu se brzo zaklopiti i tako uloviti kukca koji se kreće po unutarnjoj strani klopke. Biljka privlači kukce slatkim sokom (nektarom) koji se izlučuje na rubovima klopke i crvenkastom bojom lista-klopke. Kad kukac sleti na klopku, ona se neće odmah zatvoriti. Potrebno je da kukac hodajući dodirne i time podraži dvije od tri osjetne dlačice, koje se nalaze u sredini svakog zaklopca, blizu glavnog rebra. Tek tada se klopka brzo zatvori i ulovi kukca. Proces probavljanja traje od 4 do 10 dana. Važno je znati da biljka ne ovisi o ovakvoj prehrani, ona je autotrofna zelena biljka, kao i druge obične biljke. Nakon probave klopka se otvori, neprobavljene ostatke kukca ispere kiša ili otpuše vjetar i klopka je ponovo spremna na lov. Svaki list može nekoliko puta probaviti ulovljenu životinju i nakon toga se osuši.

Priredio: Zoltan Sič

Elizabeta Nađ Kanas, plivačica

Mala sirena iz Kera

Zbog brojnih školskih i ostalih obveza za trening plivanja mogu izdvojiti samo četiri dana u tjednu

Razgovor vodio: Dražen Prćić

Usamo godinu dana aktivnog bavljenja plivanjem Elizabeta Nađ Kanas (1992.) već je uspjela, svojim prvim rezultatom i pobjedom na školskom natjecanju, skrenuti pozor na sebe. U svom prvom razgovoru za novine govori o sportu kojim se bavi i planovima u svezi buduće plivačke karijere.

Vaš uspjeh na nedavno školskom natjecanju subotičkih škola predstavlja izravan povod za ovaj razgovor. Kakav ste rezultat uspjeli ostvariti na ovom plivačkom natjecanju?

Koncem listopada održano je školsko natjecanje i uspjela sam, u disciplini prsno, osvojiti prvo mjesto u ovoj konkurenciji. Na osnovu zabilježenog rezultata kvalificirala sam se za nastup na Republičkom natjecanju, kojemu će domaćin biti Niš.

Obzirom da se plivanjem bavite relativno kratko, samo godinu dana, pojasnite nam kako je uopće počelo vaše zanimanje za ovaj bazični sport?

Plivanjem sam se, isprva, počela baviti rekreativno u tzv. Drugoj kategoriji plivača na gradskom bazenu u Dudovoj šumi. U biti, dvoumila sam se oko izbora sporta, jer su moje želje bile podijeljene između plivanja i tenisa, na koncu je prevagnulo plivanje. Danas, nakon godinu dana aktivnog treniranja, kada sam prešla u prvu kategoriju, jedino mi je žao što sam malo zakasnila s početkom i nastojim ubrzano nadoknaditi propuštene godine.

Koliko često trenirate i kako naporne plivačke treninge uspijevate uskladiti s drugim svakodnevnim obvezama?

Prema tjednom planu trening imamo šest puta u sedam dana, ali upravo zbog nagomilanih školskih i ostalih obveza za plivanje mogu izdvojiti samo četiri dana. Ipak, prema riječima moga trenera *Milana Jovanovića*, u ovom stadiju treniranja i natjecanja to je posve dovoljno za kvalitetnu pripremu.

Koja je vaša omiljena plivačka disciplina?

U biti, najviše volim plivati kraul, ali se tako dogodilo, pa sam na školskom natjecanju plivala prsnim stilom. Na koncu je ispalo odlično i pobjedom sam izborila nastup na smotri najboljih plivača u državi.

Uspjeh na prvom natjecanju zasigurno je otvorio određene sportske apetite i namjeravate li se i u budućnosti baviti ozbiljnije plivanjem?

Voljela bih, ukoliko za to bude mogućnosti, baviti se aktivno ovim lijepim sportom i, nadam se, nastaviti s uspješnim rezultatima između natjecateljskih traka u bazenima.

Spomenuli ste brojne obveze, uslijed kojih, ponekad niste u mogućnosti odgovoriti onim sportskim. O kakvim se dopunskim, mimo obveznih školskih, obvezama radi?

Uz odličan školski uspjeh, pohađam osmi razred OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice, određena sam za školskog medijatora i često odlazim u druge škole predavati medijaciju, pohađam dodatnu nastavu hrvatskoga jezika kao izbornog predmeta i trenutačno pripremam Božićnu pjesmu koju ću izvesti na prigodnoj blagdanskoj priredbi. Uz to imam želju nastupiti na ovogodišnjem natjecanju recitatora i trenutačno sam u potrazi za nekom lijepom recitacijom.

Kako provodite trenutke stvarnog slobodnog vremena kada niste opterećeni sportom ili brojnim navedenim aktivnostima?

Pored svega nabrojanog ne ostaje previše stvarno slobodnog vremena, ali kada se ti trenuci dogode najradije ih provodim slušajući omiljenu glazbu ili čuvajući mlađeg brata i sestru, jer zbog obveza mojih roditelja ponekad ih moram zamjenjivati. No, to mi nije uopće teško, jer volim se igrati s *Antunom* i *Kristinom*. ■

Marija Sivić

Tavankutska čipka

U trenucima odmora najradije vrijeme provodi uz igle i konac, a plod vrijednog rada su lijepe, unikatne rukotvorine

Razgovor vodio: Dražen Prćić

Nepuna tri decenija Tavankućanka *Marija Sivić* zaposlena je na šalteru zdravstvenog osiguranja u subotičkom Socijalnom, obavljajući godinama savjesno referentsku dužnost u svakodnevnoj komunikaciji s brojnim strankama. No, kada se poslije radnih obveza vrati u svoj kraj, gdje poznatija pod nadimkom *Giza*, trenutke odmora najradije voli provoditi uz igle i konac, izrađujući lijepe i unikatne čipke.

‣Kako je počelo vaše druženje s iglama i koncem, te kada su nastale vaše prve čipke?

Izradom čipke počela sam se baviti još, danas davnih, sedamdesetih godina prošlog vijeka, na sekciji domaćinstva u OŠ »Matija Gubec« u rodnom Tavankutu. Za moju ljubav prema čipki najzaslužnija je bila profesorica matematike *Aranka Serenče*, koja je vodila ovu sekciju, učeći nas osnove ove lijepe tehnike ručnoga rada.

‣Što vas je privuklo baš čipkarenju, a ne nekoj drugoj tehnici ručnoga rada?

Odmah mi se dopala potrebita preciznost, neophodna za izradu zahtjevnijih radova, te mogućnost raznovrsnih končanih kreacija. Naučivši osnovne poteze poput stupića, lančića ili petlje, odmah sam znala kako se više nikad neću moći odvojiti od igala i konca.

‣Kakav konac najčešće koristite u svom radu i koliko ga je potrebno za izradu pojedine rukotvorine?

Prilikom izrade čipkanih rukotvorina, ovisno o modelu i veličini koji se rade, koristi se tanji ili deblji konac. Osobno najviše volim raditi s debljim koncem, posebice kada izrađujem, primjerice, veliku plahtu (prekrivač za stol op. a) za koju mi je potrebno minimum 8 kalemova od 50 grama. Opet za manje radove poput recimo tzv. miljea budu dovoljna 2 kalema tanjeg konca.

‣Koliko vam je vremena potrebno za izradu većeg komada čipke?

Nedavno sam dovršila jednu veliku plahtu za koju mi je, kada se zbroji sve vrijeme utrošenog rada, bilo potrebno oko četrdesetak sati. Manje modele i kreacije uspijem dovršiti već za 2-3 sata efektivnog rada.

‣Je li Vas, iako ga radite u trenucima odmora, ručni rad ponekad zamara?

Ne. Uvijek kada uzmem iglu i konac u ruke osjećam se izvrsno, jer sam u prilici istodobno odmarati se i raditi nešto što najviše volim. Istina, s godinama, oči malo stradaju, ali mi zato rutina često pomaže u radu i u većini slučajeva ne moram ni gledati u predmet koji izrađujem. Također, heklanje ima jednu veliku prednost, jer se zahvaljujući vještini usporedo može i gledati televizija ili razgovarati u društvu ukućana ili gostiju.

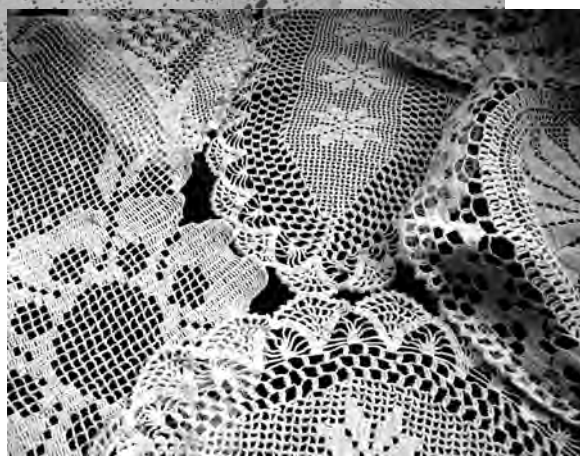

‣Dogodili se, ponekad, da i pogriješite prilikom ovakvog rada »na slijepo«?

Naravno, ali u heklanju to nije ništa strašno jer se odmah zamijeti pogreška i samo se treba vratiti na mjesto pogreške i rasparati nepravilan dio, i potom nastaviti dalje...

‣Izrada končanih rukotvorina postala je već odavno dio izvorne autohtone narodne umjetnosti i svojevrstan način očuvanja tradicije. Tko se još u vašoj obitelji bavio heklanjem?

Moja mater se nije bavila ovom vrstom ručnoga rada, ali je zato majka *Terezija* bila pravi majstor ne samo heklanja, nego i šlinganja i to je još jedan dodatni razlog zbog kojega sam i sam zavoljela ovu lijepu narodnu umjetnost izrade predmeta od konca. ■

Mogućnost zarade

U današnje vrijeme svaki dodatni izvor zarade uvijek dobro dođe, pa se tako za jednu veću plahtu može dobiti i 3000 dinara, ali ja još nikada nisam prodala niti jedan izrađeni komad, jer ih gotovo uvijek radim u namjeri darivanja svojih najbližih...kaže Marija Sivić.

VIJESTI

Tenis

Poraz i pobjeda

Na svom drugom nastupu na Mastersu osam najboljih tenisača svijeta, koji se igra u Shangaju (Kina), *Ivan Ljubičić* startao je porazom protiv Amerikanca *Roddicka* (4:6, 7:6, 1:6) u prvom susretu svoje skupine koju dijeli s Švicarcem *Federerom* i Argentincem *Nalbandianom*. U drugom susretu, posle velike borbe svladao je Nalbandiana (5:7, 7:6, 7:5) i zadržao šanse za plasman u polufinalu.

Rukomet

Pobjeda za Kup kupova

Pobjedom protiv makedonskog Metalurga (32:24), rukometaši Zagreba su osvojili treće mjesto u skupini D, i europska natjecanja nastavit će u Kupu kupova. Nakon domaćeg poraza od Flensburga postojala je još teorija za prolaz, ali su Nijemci poraženi na gostovanju kod Čehovskih Medvjeda i tako su se ove dvije momčadi plasirale u nastavak natjecanja Lige prvaka.

HNL

15. kolo, 11. studenoga

Zagreb – Hajduk 3:0
Cibalia – Osijek 3:0
Kamen I. – Varteks 1:4
Rijeka – Slaven B. 2:0
Pula – Šibenik 1:1
Međimurje – Dinamo odg.

Tablica: Dinamo 35 (-1), Hajduk 35, Varteks 26, Zagreb 25, Rijeka 22, Međimurje 22 (-1), Šibenik 21, Pula 17, Slaven B. 17, Osijek 16, Cibalia 10, Kamen I. 7

Gimnastika

Bronca za Seligmana

Najbolji hrvatski gimnastičar *Robert Seligman* nastavlja s odličnim rezultatima ove sezone, a posljednji vrijedan rezultat ostvario je na natjecanju Svjetskog kupa u Glazgowu (Škotska). U svojoj disciplini vježbi na konju s hvataljkama osvojio je treće mjesto i samo potvrdio nastup na finalu Svjetskog kupa kojemu će biti domaćin Sao Paolo (Brazil).

Skijanje

Jelušić četvrta u slalomu

Vozeći prvi slalom ovogodišnje sezone Svjetskog kupa, *Ana Jelušić* (1:46:92) je u Leviju (Finska) zabilježila odličan

rezultat osvajanjem četvrtog mjesta i potvrdila svoj skijaški potencijal. Prvo mjesto osvojila je Austrijanka *Schield* koja je bila brža za sekundu i 26 stotinki.

ABA NLB

9. kolo, 11. studenoga

Cibona – C. Zvezda 83:70
Partizan - Slovan 82:55
Hemofarm - Split 85:76
Zadar FMP - 86:67
Široki – Zagreb 91:84
Budućnost - Bosna 101:79
Domžale - Olimpija 73:69

Tablica: Partizan 16, Cibona 16, FMP 16, Hemofarm 16, Zadar 14, Budućnost 14, C. zvezda 13, Zagreb 13, Olimpija 13, Široki 12, Bosna 12, Split 11, Slovan 10

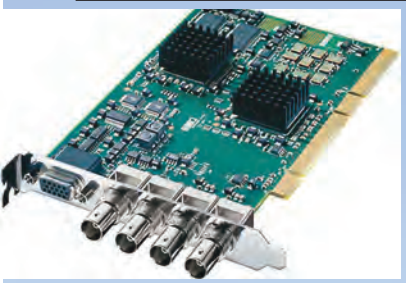

Blackmagic lntensity

Iz tvrtke Blackmagic Design dolazi nam PCI Express x7 kartica za HDMI editiranje. Kartica lntensity omogućuje korisnicima transfer video-materijala sa kamkordera na računalo bez gubitaka i bez kompresije. Sliku je moguće direktno sa CCD osjetila proslijediti na računalo preskačući ugrađeni kompresioni mehanizam. lntesity omogućuje izravno prebacivanje između razlučljivosti 1080 i 720p HDTV, isto tako i između PAL i NTSC video-standarda. lako je namijenjena prije svega kamkorderima, na karticu se može prikopčati bilo koji uređaj sa HDMI priključkom. Moguć je i prikaz editiranog materijala izravno na HDMI televizorima uz dodatne efekte.

Igre manje zahijevne

Tvrtka Allegorithmic je na londonskom Game Developers Conference-u demonstrirala praktičnu uporabu smanjivanja tekstura u igrama. Programi ProFX i MaPZone2, za koje se nadaju da će postati novi standard, uspjeli su veličinu tekstura smanjiti za 70 posto bez gubitaka u kakvoći. Ovoliko smanjenje znači da teksture zauzimaju manje mjesta na diskovima i da se brže učitavaju. Pokraj toga, u buduće, igre bismo mogli brže skidati s Interneta, a buduće teksture bile bi još bogatije. Na konferenciji je prikazan demo koji koristi Unreal 3 Engine sa teksturama koje su zauzimale samo 280 KB. Ipak, uspjeh ove tehnologije ovisi od toga hoće je razvojni timovi prihvatiti.

Wibree

Još uvijek vodeći proizvođač mobitela Nokia predstavio je novi bežični standard kratkog dometa. Wibree je izravan takmac standardu Bluetooth. Nokia je ovaj standard razvijala tijekom posljednjih pet godina zajedno sa još nekoliko proizvođača telekomunikacijske opreme. Karakteristike su: doseg do deset metara, prijenos podataka oko 1 Mb/s, rad na frekvenci od 2,4 GHz za

razliku od Bluetootha koji radi na 6 GHz. Wibree je od starta optimiziran za malu potrošnju i najviše podsjeća na LAN namijenjen malim uređajima. Prvi se uređaji očekuju tijekom prve polovice naredne godine, a svi uređaji nove generacije u prvo vrijeme imat će i Wibree i Bluetooth.

Za nestrpljive

Još jedna tehnologija tiskanja natpisa i slika na optičkim medijima dolazi nam iz Memorexa. Predstavljen je novi tip medija InkJet, a smislili su i tehnologiju AquaGuard za tisak. Za razliku od postojećih medija, površina na kojoj se ostavlja otisak kod ovog je potpuno bijela, otporna na vodu i omogućuje odličnu reprodukciju boja i slika. Nanočestice iz ink-jet printera se ravnomjerno zadržavaju na površini, a za tisak nije potreban poseban printer - svi postojeći (koji imaju držač za ove medije) mogu tiskati na ovim medijima. Najzanimljivije je to što nije potrebno čekati na sušenje boje. Preporučana cijena za diskove s kutijama je 15 dolara za 10 CD-ova odnosno 10 dolara za 5 DVD-ova.

MSI Crystal 945

MSI je razmišljao da li napraviti barebone ili računalo u zaslonu. Na kraju, napravio je Crystal 945, računalo koje objedinjava oba koncepta. To je 17-inčni TFT zaslon koji iza displeja ima cio kompjutor. Procesor čak bira sam korisnik, ali jedino je ograničen na Intelove modele jer je pozadi ploča sa čipsetom 945G (integrirana grafička, zvučna i mrežna kartica, mini PCI slot za ekspanziju), a pozadi su još i 7-u-l čitač memorijskih kartica, napajanje, zvučnici... Debljina ovog računala je samo 10 centimetara. Za sada još uvijek nije poznata cijena.

Priređuje: Siniša Jurić

Gastronomski Kutak

Svinjska maramica

Sastojci:

- 1 svinjska maramica
- 5 – 6 kuvanih jaja
- malo masti
- sol, vegeta, papar
- konop, čačkalice

Priprema:

Maramica se skida sa malog sala, glatka strana ide unutra i namaže se vegetom a spoljna masnija strana se namaže soljom. Skuvaju se jaja i cijela se poređaju uzduž na maramicu, savije se u rolat, sastavi se čačkalicom i izveže se konopom.

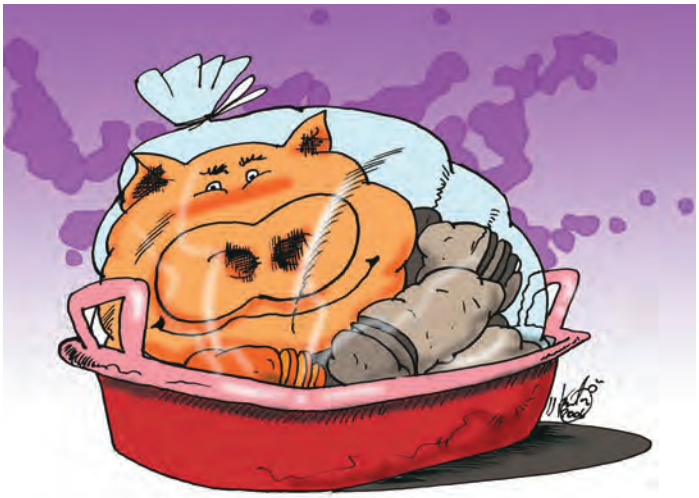

Stavi se malo masti u tepsiju, bez vode i peče se na 180 do 200 stepeni.

Kad je gotovo malo se prohladi i siječe na kolutove.

Branko Ivanković, novi trener »Dinama«

Najljepši mogući povratak u hrvatski klupski nogomet

Poslije osam godina izbivanja iz HNL poziv iz Dinama jednostavno nisam mogao odbiti

Razgovor vodio: Dražen Prćić

Poslije prvog ovosezonskog Dinamovog poraza, na gostovanju u Šibeniku (1:2), uprava aktualnog prvaka Hrvatske odlučila je sporazumno raskinuti ugovor s dosadašnjim strategom *Josipom Kužeom* i na mjesto prvog trenera momčadi angažirati *dr. Branka Ivankovića.* Posljednje četiri godine radio je na mjestu izbornika reprezentacije Irana, s kojom je izborio nastup na SP u Njemačkoj.

‣Posljednje četiri godine bili ste angažirani na mjestu izbornika Irana i na određeni način izbivali iz hrvatskog nogometa. Kako, u poziciji prvog stratega Dinama i povratnika u domaće nogometne vode, vidite aktualnu situaciju u HNL?

Poslije osam godina izbivanja ponovno se vraćam u hrvatski nogomet, ali je jasno je da sam sve proteklo vrijeme pozorno pratio sve aktivnosti vezane uz hrvatski nogomet i nacionalnu reprezentaciju. Mogu, također, dodati kako sam izvrsno informiran i posjedujem kvalitetne informacije i saznanja o svim relevantnim pojedinostima vezan uz moj novi posao u hrvatskom nogometu.

‣Neposredno prije preuzimanja Dinama, prema novinarskim saznanjima, bili ste u kombinaciji za jedno atraktivno trenersko mjesto u Aziji. Što je za Vas značio poziv Dinamove uprave?

Nakon Dinamovog poziva sve drugo je postalo nevažno, jer takav poziv se jednostavno ne odbija. Istina je kako sam imao pozive i s Dalekog i Bliskog Istoka, obzirom na moj petogodišnji rad na mjestu izbornika Irana, s kojim sam ostavio jedan dobar stručni rad i profesionalni dojam. Razmišljao sam o ponuđenim kombinacijama, ali poslije ovakvog raspleta situacije u svezi budućeg rada u Dinamu, nisam uopće razmišljao i prihvatio sam mjesto na klupi zagrebačkih »modrih«.

‣Iako je još uvijek rano za bilo kakve konkretne dojmove, kako bi ste ocijenili perspektivu kluba koji ste nedavno preuzeli?

Mislim da je jasno kakve su Dinamove ambicije i kakve su želje, i one se apso-

Životopis

Dr. Branko Ivanković rođen je 28. veljače 1954. godine u Čakovcu, a uz trenersku diplomu posjeduje i doktorat na polju tjelesnog obrazovanja.

lutno poklapaju i s mojim profesionalnim željama i viđenjem stvari. Sretan sam što sam došao u jedan klub koji je apsolutno organizacijski sređen i posjeduje sve potencijale i mogućnosti da treneru omogući dobar, kvalitetan rad i da, uz sve navedeno, isti taj trener, skupa s ljudima zaposlenim u klubu omogući ispunjenje želja i ambicija navijača i svih onih koji su angažirani u njegovom radu.

‣Kako komentirate posljednje poraze vodećih momčadi prvenstva i smatrate li kako sve veća rezultatska izjednačenost u duelima HNL momčadi doprinosi boljitku i napretku hrvatskog ligaškog nogometa?

Ovakve utakmice, poput ove između Zagreba i Hajduka (3:0) su jamačno dobitak za hrvatski nogomet, posebice jer dokazuju kako nema apsolutno nedodirljiv momčadi i da svatko može pobijediti svakoga, što je i konačno Šibenik pokazao pobijedivši Dinamo. Smatram kako su ovakvi rezultati iznimno važni za dodatni interes gledateljstva, ali mi ćemo u Dinamu sve napraviti da takvih rezultatskih posrtaja više ne bude ili ih bude što manje.

‣Hoće li Dinamo pod vašim vodstvom doživjeti neke promjene u igračkom kadru i sustavu igre?

Još uvijek je prerano govoriti o nekim promjenama u igračkom kadru, no zasigurno kako će ih jamačno biti, jer to je jedan posve normalan proces u velikim momčadima poput Dinama. Glede promjena u sustavu i formaciji igre njih će također biti, ali naravno ne preko noći nego se prvo moraju stvoriti određeni uvjeti i konkretne situacije. Mogu reći kako ćemo već sada krenuti s jednom novijom postavkom igre i razmišljanjima u svezi nje, što će se, vjerujem, odraziti i na novi stil igre Dinamove momčadi. U tom smjeru ćemo u budućnosti dovoditi isključivo nogometaše koji odgovaraju traženom profilu i potrebama momčadi.

‣Postoji li mogućnost da Dinamo dođe na naše vojvođanske prostore i odigra jedan prijateljski susret na radost brojnih vjernih navijača iz ovog dijela dijaspore?

U ovom momentu, naravno, ne mogu vam ništa konkretnoga reći u svezi takove mogućnosti, jer je to vezano uz klupski program koji će se za sljedeću sezonu tek raditi i konačno formirati u sljedećih petnaestak dana. Osobno ne vidim razloga da se tako nešto i ne ostvari, ako se poklope termini i vrijeme neophodni da se jedan takav susret i realizira.

Profesionalna karijera

Tijekom aktivne nogometaške karijere 12 sezona je nastupao za »Varteks« iz Varaždina, za koji je odigrao 263 susreta i postigao 31 pogodak. Trenersku karijeru započeo je u matičnom klubu (1991.-95.), potom je radio u »Segesti« (Sisak), Rijeci, dok je u sezoni 1999.-2000. vodio Hannover 96 (Njemačka). Bio je asistent *Miroslavu Blaževiću* na SP u Francuskoj 1998. godine i *Mirku Joziću* u kvalifikacijama za plasman na SP u Japanu i Koreji 2000. godine, kada je i preuzeo nacionalni tim Irana.

‣Kao donedavni stručnjak na izborničkom mjestu Iranske reprezentacije, kako iz kolegijalne pozicije gledate na trenutačne šanse Hrvatske da izbori plasman na EP 2008. godine?

Sve nas vesele uspjesi Hrvatske nogometne vrste, jedan sjajan start i obzirom kako Dinamo daje trećinu sadašnje reprezentacije, svi mi u klubu smo vrlo ponosni na tu okolnost. Mislim da će ovaj susret protiv Izraela (razgovor je vođen dva dana prije, op. a) biti veliki iskorak reprezentacije na putu željenog cilja i ostvarenja plasmana na Europsko prvenstvo. Također, realne šanse za plasman postoje i vrlo su aktualne, pogotovu poslije odličnih igara protiv Rusije i Engleske, što bi objektivno, uz dobar rezultat u jednoj od ključnih susreta u Tel Avivu, moglo značiti veliki iskorak prema Austriji i Švicarskoj.

‣Na koncu, vezano uz istu tematiku, imate li i dalje ambicija, u bližoj ili skorijoj budućnosti ponovno sjesti na izbornički stolac ili je klupski rad vaš dugotrajnija profesionalna orijentacija?

Još prije SP u Njemačkoj sam napomenuo kako nakon Mundiala napuštam izborničku funkciju i imam namjeru posvetiti se isključivo klupskom radu. Sretan sam što sam se u klupski nogomet vratio na najljepši mogući način i moja ambicija je minimalno sljedećih pet godina raditi u klubu. Uželio sam se svakodnevnog rada i akcije, i nastojat ću s Dinamom napraviti što više mogu na rezultatskom planu. ■

Atentan u Dallasu

Priredio: Zdenko Samaržija

15. studenoga 1492. *Kristofor Kolumbo* zapisao je u dnevnik da i muškarci i žene hodaju s nekim upaljenim zavijutkom u ustima i da su od toga sasvim obavijeni dimom. Duhan su Europljani upoznali dvadesetak godina kasnije, i to najprije Portugalci, koji su ga uzgajali kao ukrasnu biljku s mnogim ljekovitim svojstvima. Francuski diplomat na portugalskom dvoru *Jean Nicot* poslao je sjemenke duhana u Italiju i to pravo *Katarini Medici*. U 17. stoljeću papa *Urban VIII*. izopćio je pušače iz Katoličke crkve, no ni ta zabrana, kao ni potonje, nisu umanjila strast Europljana za pušenjem.

15. studenoga 1891. godine rodio se njemački feldmaršal, vođa Afričkoga korpusa, *Erwin Rommel*, Pustinjska lisica. Nakon neuspjeloga atentata na Hitlera i otkrivene zavjere, Hitler mu je postavio ultimatum te se Rommel ubio 14. listopada 1944. godine.

15. studenoga 1916. godine umro je *Henryk Sienkiewicz*, poljski književnik i nobelovac. Rođen je 5. svibnja 1846. godine. Najvažnija djela su Ognjem i mačem, Quo vadis te Kroz pustinju i prašumu.

16. studenoga obilježava se međunarodni Dan tolerancije.

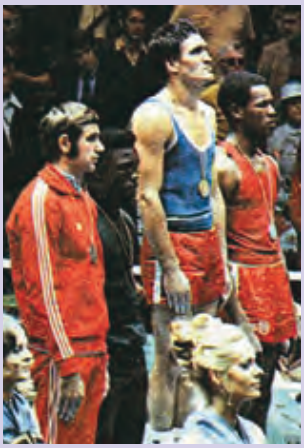

16. studenoga 1948. godine rođen je *Mate Parlov*, hrvatski sportaš, olimpijac te europski i svjetski profesionalni boksački prvak svijeta.

16. studenoga 1910. u Vinkovcima je od tuberkuloze umro Ivan Kozarac, hrvatski književnik. Počeo je objavljivati u Vijencu 1903. godine koristeći pseudonim Kerepov. Za života objavio je zbirku novela Slavonska krv, a posthumno su izašle Izabrane pripovijetke te roman Đuka Begović

16. studenoga 1242. godine datirana je Zlatna bula, povelja hrvatsko-ugarskog kralja *Bele IV.*, kojom je Gradec, odnosno Zagreb, postao slobodnim kraljevskim gradom.

17. studenoga 1796. godine u Carskom selu je umrla ruska carica *Katarina II. Velika*. Podupirala je znanost, umjetnost te razvoj tehnologije i nastojala europeizirati Rusiju.

17. studenoga 1869. godine otvoren je Sueski kanal. Kanal je izrađen po zamisli francuskoga inženjere *Ferdinanda de Lessepsa*.

17. studenoga 1857. u Kuni na poluotoku Pelješcu rođen je *Mato Celestin Medović*, hrvatski slikar i franjevac. Naslikao je Splitski sabor, Dolazak Hrvata, Krunjenje Ladislava Napuljskog i Zaruke kralja Zvonimira, te portrete mnogih Zagrepčana. Nakon povratka na Pelješac slika pejzaže. Umro je u Sarajevu 20. siječnja 1920. godine. Pokopan je u rodnom mjestu.

18. studenoga 1664. godine nesretnim slučajem u lovu poginuo je *Nikola Zrinski*, hrvatski i mađarski književnik i političar te vojni teoretičar.

18. studenoga obilježava se dan pada Vukovara.

20. studenoga 1952. Staljinovi su monstruozni procesi dosegli vrhunac. na suđenju *Rudolfu Slanskome*, dotadašnjem generalnom sekretaru Komunističke partije Čehoslovačke i skupini njegovih suradnika. Komunistički su režimi bili najokrutniji u obračunu sa svojim najodanijim suradnicima. Kad se poslije Drugoga svjetskog rata očekivalo da će popustiti staljinistička strahovlada, sovjetski je diktator pokrenuo val čistki u istočnoeuropskim zemljama u manijakalnoj potrazi za navodnim »prezrenim izdajnicima«, »slugama imperijalizma« i pristašama odmetnutog titoizma. Na tom je suđenju pred upaljenim kamerama i očima cijele svjetske javnosti Slanski sam sebe optužio najgorim riječima. Tom sudskom farsom upravljalo se izravno iz Moskve. Istražitelji i organizatori procesa bili su sovjetski agenti koji su fizičkom torturom prisilili optuženike, pa i Slanskoga, da napamet nauče »svoje grijehe« i poslušno ih izrecitiraju pred sudom. Jer, osobno se priznanje u komunističkim redovima smatralo jedinim pravim dokazom krivnje. Poslije je, dakako, slijedio odlazak na vješala.

21. studenoga 1916. u bečkom dvorcu Schoenbrunnu umro je austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj *Franjo Josip I.* Bio je simbol jedne cijele epohe: vladao je 68 godina, najdulje u tisućugodišnjoj povijesti Habsburgovaca, i u tome razdoblju prošao je najveći mogući preobražaj – od apsolutističkog monarha do liberalnog vladara u parlamentarnoj demokraciji.

22. studenoga 1963. u Dallasu je ubijen američki predsjednik *John Fitzgerald Kennedy*. Pucnji što su 22. studenoga 1963. odjeknuli u Dallasu, glavnom gradu države Texas, uzdrmali su Sjedinjene Države, a njihov odjek munjevito je prostrujio svijetom. Točno u 12 sati i 30 minuta, dok je kolona vozila prolazila ulicom, odjeknuli su pucnji. Svjedoci su kasnije tvrdili da su čuli tri eksplozije. Dva zrna pogodila su predsjednika Kennedyja u glavu i vrat, a treće je ranilo guvernera države Texas *Connallyja*.

Tridesetak minuta nakon atentata predsjednik je podlegao ranama. Za to vrijeme ulicama Dallasa počela je velika potjera. Četrdeset pet minuta nakon atentata uhićen je i optužen za zločin *Lee Harvey Oswald*. Nije prošlo ni 48 sati i on je bio ubijen. Tajna ubojstva predsjednika Kennedyja ostala je nerazjašnjena.

SASTAVIO STJEPAN HORVAT	POJEDINI DIJELOVI NEKOG ZAKONA, ČLANCI	STARO-GRČKI BOG SUNCA	BEZ RUKE ILI NOGE, KLJAST	TRENUTAK, ČASAK, HIP	RIJEDAK (LAT.)	VIROVITICA	AUSTRIJA	VRLO UKUSNA RIJEČNA RIBA						
RIBIČ KOJI LOVI PASTRVE														
NAPRAVA, UREĐAJ, STROJ							„AMPER“ / ZARAVAN NA PLANINI							
POBORNIK ROCK GLAZBE						„PRIMJER“ / NISU DOBRI ZA JELO, GNJILI								
PRIJEVOJ NA VELEBITU					ZEMLJIŠTA, TERENI / TVARI ZA PREHRANU				SASTAVNI VEZNIK	POEZIJA	SULTANOVA NAREDBA	DIO PRUGE, TRAČNICA	BILJARSKI ŠTAP, KE	STRUČNJAKI U ENERGETICI
PRIPADNIK GERMAN. NARODA				MJESTO GDJE SE HRANI RIBA / SVRŠECI, KONCI										
„RAČUN“			ČVRSTI, NEPOMIČNI / VRSTA PŠENICE						DIO NOVE GVINEJE / GLUMICA KOLESAR					
PRVO SLOVO ABECEDE		DRVENI PLUG / SUPROTNI VEZNIK						ŽITELJKE PERZIJE / NASTAMBA ZA STOKU						
PLEMENITA PERNATA DIVLJAČ							POGODAK U ALCI / VESTI (NJEM.)						„RADIJUS“ / BRIGA O KOMU, SKRB	
NOGOMETNI TRENER LONČAREVIĆ						PAKIRANJE CIGARETA / MOĆ, SILA (MN.)						SLAVKO GOLUŽA / FILMSKA ROLA		
SVAKOG 3. I 18. U MJESECU OSMO-SMJERKA	NAZIV, NASLOV / RIBA BRZIH VODA				NARODNO ŽENSKO IME / GRČKO SLOVO						JAPANSKE KRATKE PJESME / VUNENO SUKNO			
FOSFOR		ŠIROKA GRADSKA ULICA / IGRAČ KARTAMA								PRIBOR ZA RAD / POLJSKI RADNICI				
„ATLETSKI KLUB“			ODISEJEV OTOK / ŽITELJI EUROPSKE DRŽAVE						PROSTORI ZA STOKU, TOROVI / PROIZVODITI TKANINU					
SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE (USA)				STAROTUR. UGLEDNIK / PRITOKA MISOURIJA U SAD				ČOVJEK U POTRAZI / PRKOSI						
GREDA, POTPORANJ					ZNANOST O MORALU / POPUT						RUSKO ŽENSKO IME / GOSPODARI			
BORAC U PRVIM REDOVIMA						NA DRUGI NAČIN, DRUKČIJE / ISTA SLOVA						ERBIJ / PROŠIRENJE ŽLIJEZDE LOJNICE		
ČEŠKO MUŠKO IME							GRČKI POLUOTOK / SALO, MAST (LAT.)						RIMSKI: 1 / SEOSKI STARJEŠINE (TURC.)	
VOLJETI SE, MILOVATI SE										OTILIJA OD DRAGOSTI / ZADNJA RIJEČ U MOLITVI				VRSTA KONJSKOG HODA
„DIDIM“									ANTIČKI GRAD U KARIJI / RIJEKA U ZAIRU					
„EAST“								NEČUDOREĐE / OLIVER TWIST						
NOVIJI JUNACI DJEČJIH ČITIĆA														
NARODNO MUŠKO IME, STANKO, STANISLAV														

PETAK 17. 11. 2006.

HRT 1

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Der Arzt und die Verstralten Kinder in Basra, dokumentarni film
10.55 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija
11.45 - TV kalendar
12.00 - Vijesti
12.20 - Zora, serija
13.10 - Radni ručak
14.00 - Siska 7., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Vrijeme danas
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Znanstvena petica
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.25 - Vijesti
17.33 - Vrijeme sutra
17.35 - Znanstvene vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
20.02 - Sport
20.06 - Vrijeme
20.15 - Idemo u Ameriku
21.05 - Down With Love (K vragu i ljubav), američki film
22.50 - Vijesti
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Den of Lions, američki film
00.50 - Vijesti dana
01.00 - Cover Story, kanadski film
02.35 - Proximity, američki film
04.00 - Reprizni program
07.25 - Zora, serija

HRT 2

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomin, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - 10 minuta
09.55 - Kokice
10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.30 - Vijesti na drugom
13.35 - Rusty: A Dog's Tale / Rusty: The Great Rescue, američki film
15.00 - Alias 4., serija
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Večera za prijatelje, dokumentarna serija
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 8. - humoristična serija
17.40 - Život je lijep
18.10 - Županijska panorama
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Svemirska pustolovina: Crna rupa - prijetnja, dokumentarna emisija
19.45 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.10 - Genijalci
20.45 - Večernja škola
21.20 - Vijesti na drugom
21.35 - Apsolutna moć 2., humoristična serija
22.10 - Malice Aforethough, mini-serija
00.40 - Alias 4., serija
01.25 - Pregled programa za subotu

nova

06.40 Princeza Sissi, crtana serija
07.05 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.30 Šaljivi kućni video
08.10 Svi vole Raymonda, serija
09.20 IP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Sudnica Melani Vukmirice, court show
13.00 Vijesti
13.25 Mr. Bean, serija
14.10 Vrtlareva kći, serija
15.10 Oluja, serija
16.10 Zemlja strasti, serija
17.10 Vijesti Nove TV
17.20 Zemlja strasti, serija
18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Mornarički tuljani, igrani film
22.05 Dvoboj, talk show
23.15 Vijesti Nove TV
23.25 Seinfeld, serija
23.55 National Geographic report: NLO - Posjet zemlji
00.00 Gospodari lutaka, igrani film
01.45 Istraga, kriminalistički magazin
03.15 Dva metra pod zemljom, serija
04.10 Dnevnik Nove TV
04.55 Kraj programa

RTL

05.20 Čarolija, dramska serija (R)
06.10 Battle B'Daman, crtana serija
06.35 Medvjedići dobra srca, crtana serija
07.00 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
07.30 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.40 Puna kuća, humoristična serija (R)

08.10 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.40 Bračne vode, humoristična serija (R)
09.05 Roseanne, humoristična serija
09.35 Sudnica, show (R)
10.30 Exploziv, magazin (R)
10.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.30 Vijesti, informativna emisija
11.35 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.40 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
22.20 Tata od formata, igrani film, komedija
23.55 Vijesti, informativna emisija
00.05 Big Brother, reality show
00.15 Kraj svijeta, igrani film, horor
01.45 Faktor zaleđivanja, igrani film, komični triler (R)

SUBOTA

HRT 1

07.00 - TV raspored
07.05 - TV kalendar
07.15 - Idemo u Ameriku
08.00 - Vijesti
08.05 - Kinoteka - filmovi Billyja Wildera: The Major and The Minor, američki film
09.45 - TV kalendar
09.55 - Prijenos iz Vukovara
12.00 - Vijesti
12.10 - Prijenos iz Vukovara
12.30 - Vukovar: Misa, prijenos
14.00 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.15 - Fotografija u Hrvatskoj
14.25 - TV raspored
14.30 - Vijesti
14.45 - Oprah Show
15.35 - Reporteri: Kako iz Iraka
16.45 - Vijesti
17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.40 - Slonovski dnevnici - ostati siroče tek je početak
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Studio 10
21.35 - Emisija opće prakse
22.40 - Vijesti
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Divlji u srcu, američki film
01.00 - Vijesti dana
01.10 - Plavi baršun, američki film
03.10 - Twin Peaks: Fire Walk With Me, francusko-američki film
05.20 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
05.40 - Reporteri: Kako iz Iraka
06.45 - Oprah Show

HRT 2

08.00 - TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
08.20 - TV raspored
08.25 - Obični ljudi, serija (repriza tri tjedne epizode)
10.55 - Kućni ljubimci
11.25 - Briljanteen

18. 11. 2006.

12.15 - Nulti sat
13.15 - O.C. 3., serija
14.00 - Automagazin
14.35 - Optužen bez dokaza, američki film
16.15 - Kulturni magazin
16.35 - Gilmoreice 6., serija
17.25 - Peteov Meteor, irski film
19.05 - Simpsoni 16., humoristična serija
19.30 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.00 - Hrvatska nogometna liga - emisija
20.10 - HNL - prijenos utakmice
22.05 - Hrvatska nogometna liga - emisija
22.45 - Sportske vijesti
22.55 - Deadwood 1., serija
23.45 - Zločinački umovi, serija
00.30 - Šaptačica duhovima, serija
01.15 - Pregled programa za nedjelju

nova

06.30 Tri sestre, serija
07.00 Ninja kornjače, serija
07.50 Atom, crtana serija
08.15 Power Rangersi S.P.D.,serija
08.40 Bratz, crtana serija
09.05 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija

10.05 Nova lova, TV igra
12.15 Moja ekipa, serija
12.45 Čarobnice, serija
13.45 Smallville, serija
14.45 Navigator, nautički magazin
15.15 Automotiv, auto moto magazin
15.45 Engleska nogometna liga, uvodna emisija
15.55 Engleska nogometna liga, 1. poluvrijeme, prijenos
16.50 Vijesti Nove TV
17.00 Engleska nogometna liga, 2. poluvrijeme, prijenos
17.50 Goalissimo
18.15 Kviskoteka, kviz
19.15 Dnevnik Nove TV
19.55 Sport Nove Tv
20.00 Vrijeme Nove Tv
20.05 Cimmer fraj, serija
20.40 Zuhra light show, zabavna emisija
21.50 Dani groma, igrani film
23.45 Prljavi plavci, igrani film
01.40 VIP DJ, glazbena emisija
02.15 Krvava isplata, igrani film
03.50 Dvoboj, talk show
05.00 Dnevnik Nove TV
05.45 Kraj programa

RTL

06.40 Lud za tobom, humoristična serija
07.10 Nikola, humoristična serija (2 epizode)
08.05 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (3 epizode) (R)
08.45 Jagodica Bobica, crtana serija
09.10 Trollz, crtana serija
09.30 SpužvaBob Skockani, crtana serija
10.00 Lijepe žene, dramska serija
10.45 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
13.20 Everwood, dramska serija
14.10 Rudnici kralja Solomona, avanturistička mini serija (prvi dio)
15.40 Big Brother, reality show (R)
17.40 Zvijezde Extra: Lude devedesete, zabavna emisija (drugi dio)
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Žuta minuta, zabavna emisija
20.05 Domino Day, obiteljski show
22.00 Big Brother, reality show
23.05 Prvi pucanj, igrani film, akcijski
00.35 Big Brother, reality show
00.45 Playboy: Jedan na jedan, igrani film, erotski
02.35 Tata od formata, igrani film, komedija (R)
04.05 Kraj svijeta, igrani film, horor (R)

NEDJELJA 19. 11. 2006.

HRT 1

07.30 - TV raspored
07.35 - TV kalendar
07.45 - The Adventures of Pinocchio, američki animirani film
09.30 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha
09.55 - Lilo i Stitch, crtana serija

10.15 - Vijesti
10.25 - Poirot 10., serija
12.00 - Vijesti
12.15 - TV kalendar
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Vijesti
15.20 - Planeti: Terra firma
16.15 - Svirci moji (7/8)
17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.40 - Policijska akademija, američki film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Priča iz Hrvatske, hrvatski film
22.50 - Vijesti
23.00 - Lica nacije
00.00 - Vijesti iz kulture
00.10 - CRNO-BIJELO U BOJI
01.45 - Vijesti dana
01.50 - Vrijeme ljubavi, serija
03.30 - Obitelj Soprano 6., serija
04.25 - Plodovi zemlje
05.15 - Nedjeljom u dva
06.15 - Rijeka: More

HRT 2

08.00 - TV vodič, panorame turističkih središta Hrvatske
08.25 - TV raspored
08.30 - Obični ljudi, serija (repriza dvije tjedne epizode)
10.00 - TV raspored
10.05 - Opera Box
10.35 - Skica za portret
10.50 - Biblija
11.00 - Borovo naselje: Misa, prijenos
12.00 - TV raspored
12.05 - Vrijeme ljubavi, serija
13.50 - Mir i dobro
14.20 - Općinjena Mjesecom, američki film
16.00 - Sportski program
17.25 - Plivački miting Mladost 2006., prijenos
18.30 - Arena
19.30 - Magazin nogometne Lige prvaka
20.05 - Obitelj Soprano 6., serija
21.00 - Post scriptum
21.50 - Promet danas
21.55 - Shpitzza
22.40 - Sportske vijesti
22.50 - Evergreen - ciklus velikih ekranizacija: Opasne veze, američko-britanski film
00.45 - Pregled programa za ponedjeljak

nova

07.00 Tri sestre, serija
07.30 Ninja kornjače crtana serija
08.20 Atom, crtana serija
08.45 Power Rangersi S.P.D., serija
09.10 Bratz, crtana serija
09.35 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
10.35 National Geographic report: NLO-Posjet zemlji
10.40 Krletka, igrani film
12.45 Neispisani ček, igrani film
14.20 Dani groma, igrani film
16.15 Cimmer fraj, serija
16.55 Vijesti Nove TV
17.05 Pevecov kutak
17.10 Naša mala klinika, serija
18.10 Red Carpet, zabavna emisija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Nad lipom 35, humoristično glazbeni show
21.05 Epicentar, talk show
22.05 Danielle Steel: Jednom u životu, igrani film
23.40 Njena tajna, igrani film
01.10 Zuhra light show, zabavna emisija
02.05 VIP DJ, glazbena emisija

NEDJELJA

02.40 Dnevnik Nove TV
03.25 Kraj programa

RTL

07.45 Nikola, humoristična serija (2 epizode)
08.40 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (2 epizode) (R)
09.05 Looney tunes, crtana serija
09.30 Trollz, crtana serija
09.55 SpužvaBob Skockani, crtana serija

10.20 Od Zemlje do Mjeseca, dramska serija
11.05 Cijena savjesti, dramska serija (2 epizode)
12.40 Ludo zaljubljen, dramska serija
13.30 Rudnici kralja Solomona, avanturistička mini serija (drugi dio)
15.05 Domino Day, obiteljski show (R)
17.00 Salto, zabavna emisija
18.05 Exkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Big Brother, reality show
20.05 CSI, kriminalistička serija
21.00 Invazija, dramska/ znanstveno-fantastična serija
21.55 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
22.55 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
23.45 Autopsija, dokumentarno - kriminalistička serija
00.20 Big Brother, reality show
00.30 Playboy: Jedan na jedan, igrani film, erotski (R)
02.15 Prvi pucanj, igrani film, akcijski (R)

PONEDJELJAK 20. 11. 2006.

HRT 1

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija, dokumentarna serija
10.30 - Nogometna akademija, dokumentarna serija
10.55 - Riječ i život, religijski program
11.45 - TV kalendar
12.00 - Vijesti
12.20 - Zora, serija
13.10 - Radni ručak
14.00 - Siska 7., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Vrijeme danas
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Eko zona
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.30 - Vijesti
17.38 - Vrijeme sutra
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Latinica (1. dio)
21.05 - Latinica (2. dio)
21.40 - Na posebnom zadatku
22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Na rubu znanosti
00.30 - Vijesti dana
00.35 - Dobro ugođena večer: Principi interpretacije - Vladimir Krpan
01.35 - Siska 7., serija
02.35 - CSI: Las Vegas, serija
03.20 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
03.40 - Na posebnom zadatku
04.10 - Direkt
04.40 - Latinica
06.00 - Zora, serija

HRT 2

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomin, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Na glasu
09.55 - Kratki spoj
10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade
10.45 - Fantastična četvorka, crtana serija
11.05 - Twelfth Night, britansko-američko-irski film
13.15 - Vijesti na drugom
13.20 - Mali veliki Cezar, francuski film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Maja, talk-show
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 8. - humoristična serija
17.40 - Direkt
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Svemirska pustolovina: Hoće li naša galaksija preživjeti, dokumentarna emisija
19.45 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.10 - CSI: Las Vegas, serija
20.55 - Luda kuća 2., serija
21.35 - Vijesti na drugom
21.50 - Odabrani, američki film
00.00 - Bad Lieutenant, američki film
01.35 - Alias 4., serija
02.20 - Pregled programa za utorak

nova

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.50 Šaljivi kućni video
08.15 Svi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Sudnica Melani Vukmirice, court show
13.00 Vijesti
13.25 Mr. Bean, serija
14.00 Vrtlareva kći, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Istinite priče, talk show
21.50 Uvod u anatomiju, serija
22.50 Vijesti Nove TV
23.00 Medij, serija
00.00 Seinfeld, serija
00.30 Dnevnik jednog košarkaša, igrani film
02.10 Red Carpet, zabavna emisija
03.00 Na rubu zakona, serija
03.50 Dnevnik Nove TV
04.35 Kraj programa

RTL

05.15 Čarolija, dramska serija (R)
06.05 Battle B'Daman, crtana serija
06.30 Medvjedići dobra srca, crtana serija
06.50 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
07.20 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.35 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.05 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
09.00 Roseanne, humoristična serija
09.25 Sudnica, show (R)
10.25 Exkluziv, magazin (R)
11.00 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.35 Vijesti, informativna emisija
11.40 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.35 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
21.05 Invazija, dramska/ znanstveno-fantastična serija
22.00 Najbolji od najboljih 2, igrani film, akcijski
23.45 Vijesti, informativna emisija
00.00 Big Brother, reality show
00.10 CSI, kriminalistička serija (R)
01.05 Invazija, dramska/ znanstveno-fantastična serija (2 epizode) (R)
02.45 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
03.35 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (R)

UTORAK 21. 11. 2006.

HRT 1

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija, dokumentarna serija
10.30 - Nogometna akademija, dokumentarna serija
10.55 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
11.45 - TV kalendar
12.00 - Vijesti
12.20 - Zora, serija
13.10 - Radni ručak
14.00 - Siska 7., serija
15.00 - Vijesti
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Potrošački kod
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.25 - Vijesti
17.33 - Vrijeme sutra
17.35 - Znanstvene vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Kontraplan
21.40 - Poslovni klub
22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Prevareni, dokumentarna emisija
00.00 - Vijesti dana
00.10 - Ponoćna antologija: Al massir(Sudbina), egipatsko--francuski film
02.25 - Siska 7., serija
03.25 - Dr. House, serija
04.10 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
04.30 - Globalno sijelo
05.00 - Poslovni klub
05.30 - Umnjak
06.00 - Zora, serija

HRT 2

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomin, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Abeceda EU
09.55 - Promjene: Kraljicom zabiti gol, slovenski dokumentarni film
10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade
10.45 - Fantastična četvorka, crtana serija
11.05 - Fantastična četvorka, crtana serija
11.30 - Život u laži, američki film
12.55 - Vijesti na drugom
13.00 - Revolution, britansko-američki film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Maja, talk-show
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 8. - humoristična serija
17.40 - Umnjak, znanstveni magazin
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
19.40 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.05 - Neka jedu kolače, humoristična serija
20.40 - Nogometna Liga prvaka: Celtic - Manchester UTD, prijenos
22.40 - Vijesti na drugom
22.55 - Dr. House, serija
23.40 - Sažeci nogometne Lige prvaka
00.20 - Alias 4., serija
01.05 - Pregled programa za srijedu

nova

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.50 Šaljivi kućni video
08.15 vi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Sudnica Melani Vukmirice, court show
13.00 Vijesti
13.25 Mr. Bean, serija
14.00 Vrtlareva kći, serija
14.50 Oluja, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Naša mala klinika, serija
21.00 Djevojke s Beverly Hillsa, igrani film
22.45 Vijesti Nove TV
22.55 Seinfeld, serija
23.25 JAG, serija
00.20 Rat prodavača, igrani film
02.05 Epicentar, talk show
03.05 Na rubu zakona, serija
03.55 Dnevnik Nove TV
04.35 Kraj programa

RTL

05.20 Čarolija, dramska serija (R)
06.10 Battle B'Daman, crtana serija
06.35 Medvjedići dobra srca, crtana serija
07.00 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
07.30 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.45 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.10 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.40 Bračne vode, humoristična serija (R)
09.05 Roseanne, humoristična serija
09.35 Sudnica, show (R)
10.30 Exploziv, magazin (R)
10.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.30 Vijesti, informativna emisija
11.35 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.35 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
21.20 Nepodnošljivi gnjavator, igrani film, komedija
22.55 Vatreni dečki, dramska serija
23.55 Vijesti, informativna emisija
00.10 Big Brother, reality show
00.20 Najbolji od najboljih 2, igrani film, akcijski (R)
01.55 Vatreni dečki, dramska serija (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija, dokumentarna serija
10.30 - Nogometna akademija, dokumentarna serija
10.55 - Treća dob, emisija za umirovljenike
11.45 - TV kalendar
12.00 - Vijesti
12.20 - Zora, serija
13.10 - Radni ručak
14.00 - Siska 7., serija
15.00 - Vijesti
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Glas domovine
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.20 - Vijesti
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Obični ljudi, serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Piramida, zabavni program
21.15 - Sudski poziv
21.55 - Otvoreno (+Vijesti)
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Drugi format
23.55 - Vijesti dana
00.05 - Festivalski filmovi: Šest gangstera u Chicagu, kanadsko-britanski film
01.40 - Siska 7., serija
02.40 - Galactica 1., serija
03.25 - Slobodna zona, kratki dokumentarni film
03.35 - Drugi format
04.30 - Glas domovine
05.00 - Sudski poziv
05.30 - Euromagazin
06.00 - Zora, serija (12)

HRT 2

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomin, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Športerica
09.55 - Iznad crte

SRIJEDA 22. 11. 2006.

10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.30 - Vijesti na drugom
13.35 - Uzbuna na krstarenju, američki film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Sasvim obični ljudi
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 8. - humoristična serija
17.40 - Euromagazin
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
19.45 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.10 - Emisija
20.35 - Inter - Sporting, prijenos
22.35 - Emisija
22.55 - Vijesti na drugom
23.10 - Galactica 1., serija
23.55 - Sažeci nogometne Lige prvaka
00.35 - Alias 4., serija
01.20 - Pregled programa za četvrtak

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.50 Šaljivi kućni video
08.15 Svi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Sudnica Melani Vukmirice, court show
13.00 Vijesti
13.25 Mr. Bean, serija
14.00 Vrtlareva kći, serija
14.50 Oluja, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Kviskoteka, 8. ep.
21.05 U sridu, društveno politički magazin
22.15 Vijesti Nove TV
22.25 Novac, business magazin
22.55 Seinfeld, serija
23.25 Will i Grace, serija
23.55 National geographic report: NLO-Posjet zemlji
00.00 JAG, serija
00.50 Dvostruka prijevara, igrani film
02.20 U sridu, društveno politički magazin
03.20 Na rubu zakona, serija
04.10 Dnevnik Nove TV
04.55 Kraj programa

05.15 Čarolija, dramska serija (R)
06.00 Battle B'Daman, crtana serija
06.25 Medvjedići dobra srca, crtana serija
06.50 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
07.20 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.35 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.00 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
08.55 Roseanne, humoristična serija
09.25 Sudnica, show (R)
10.20 Exploziv, magazin (R)
10.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.20 Vijesti, informativna emisija
11.25 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.40 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
21.05 Kosti, kriminalistička serija (dvije epizode)
22.50 Vatreni dečki, dramska serija
23.50 Vijesti, informativna emisija
00.05 Big Brother, reality show
00.15 Nepodnošljivi gnjavator, igrani film, komedija (R)
01.50 Vatreni dečki, dramska serija (R)

ČETVRTAK

06.40 - TV raspored
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Peta dimenzija, dokumentarna serija
10.30 - Nogometna akademija, dokumentarna serija
10.55 - Trenutak spoznaje, znanstveno-obrazovna emisija
11.45 - TV kalendar
12.00 - Vijesti
12.20 - Zora, serija
13.10 - Radni ručak
14.00 - Siska 7., serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Vrijeme danas
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Protestanti: Reformacija u Hrvatskoj, dokumentarna serija
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.30 - Vijesti
17.38 - Vrijeme sutra
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Brisani prostor
22.05 - Pola ure kulture
22.45 - Otvoreno (+Vijesti)
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Transfer
00.25 - Vijesti dana
00.30 - Todo sobre mi madre (Sve o mojoj majci), španjolski film
02.10 - Siska 7., serija
03.10 - Američka predsjednica 1., serija
03.55 - CSI Miami 3., serija
04.40 - Pola ure kulture
05.10 - Brisani prostor
06.00 - Zora, serija

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Moomin, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Navrh jezika
09.55 - Glazbeceda
10.20 - Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
13.25 - Vijesti na drugom
13.30 - Ratni pas Chips, američki film
15.00 - Alias 4., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Sasvim obični ljudi
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 8. - humoristična serija
17.40 - Znati živjeti
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Zemlje-ljudi-pustolovine, dokumentarna serija
19.45 - Nitko nije savršen 3., humoristična serija
20.10 - Američka predsjednica 1., serija
21.00 - Vijesti na drugom
21.15 - CSI Miami 3., serija
22.05 - Film
23.45 - Alias 4., serija
00.30 - Pregled programa za petak

07.00 Princeza Sissi, crtana serija
07.25 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.50 Šaljivi kućni video
08.15 Svi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Sudnica Melani Vukmirice, court show
13.00 Vijesti
13.25 Mr. Bean, serija
14.00 Vrtlareva kći, serija
14.50 Oluja, serija
16.00 Zemlja strasti, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Zemlja strasti, serija
18.15 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Istraga, kriminalistički magazin
21.35 Forenzičari u potrazi za istinom, serija

23. 11. 2006.

22.30 Vijesti Nove TV
22.40 NAVY CIS, serija
23.40 Seinfeld, serija
00.10 JAG, serija
01.00 Krvava tajna, igrani film
02.50 Novac, business magazin
03.20 Na rubu zakona, serija
04.10 Dnevnik Nove TV
04.55 Kraj programa

RTL

05.20 Čarolija, dramska serija (R)
06.10 Battle B'Daman, crtana serija
06.35 Medvjedići dobra srca, crtana serija
07.00 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
07.30 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.40 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.10 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.40 Bračne vode, humoristična serija (R)
09.05 Roseanne, humoristična serija
09.35 Sudnica, show (R)
10.30 Exploziv, magazin (R)
10.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.30 Vijesti, informativna emisija
11.35 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.40 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
21.05 Ne vjeruj strancima, igrani film, triler
22.30 Vatreni dečki, dramska serija
23.30 Vijesti, informativna emisija
23.45 Big Brother, reality show
23.55 Kosti, kriminalistička serija (dvije epizode) (R)
01.40 Vatreni dečki, dramska serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskome jeziku TV Tjednik emitirat će se u petak 17. studenoga u terminu od 22 i 30 sati na programu YU ECO televizije. Repriza ove emisije je u nedjelju 19. studenoga u 10 i 30 sati

FILM TJEDNA

ODABRANI

američki film

(STATE OF GRACE, 1990.)

HRT 2, ponedjeljak 20.11.2006., 21.50

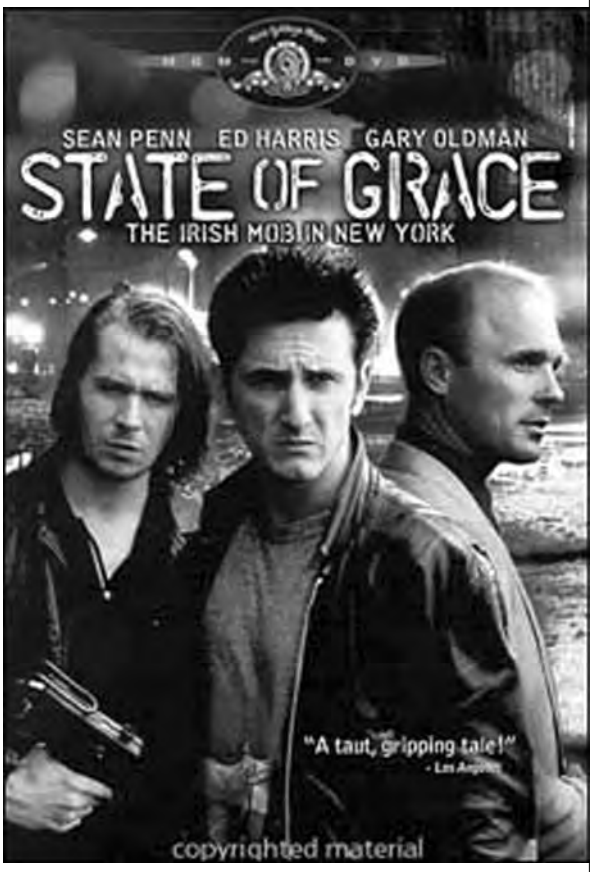

Triler. Terry Noonan (S. Penn) nakon deset godina vraća se u irski dio zloglasne newyorške četvrti Hell's Kitchen, na mjesto gdje je odrastao i gdje se bande danonoćno bore za prevlast nad prljavim ulicama i sumnjivim lokalima. Njegov najbolji prijatelj, Jackie Flannery (G. Oldman), još je uvijek tamo, kao i staro društvo, ali svi su upleteni u poslove bandi i organizirani kriminal. Jackiejev stariji brat, ambiciozni i beskrupulozni Frankie (E. Harris), vodi najveću irsku bandu u četvrti, kojoj se Terry priključuje. Kathleen (R. Wright), sestra ove dvojice gangstera i Terryjeva prva ljubav, pokušava se izvući iz mraka i beznađa četvrti i nastaviti život s prave strane zakona. I dok Frankie nastoji proširiti svoj utjecaj i sklopiti savez s najjačom i najutjecajnijom bandom u četvrti, talijanskim mafijašima, njegov poludjeli brat žali za prošlim vremenima i boji se da će Talijani preuzeti irski teritorij. Jackie hladnokrvno ubije trojicu Talijana koji su došli u irski lokal i time na sebe navuče gnjev mafijaškog šefa, ali i svoga brata. Da izbjegne rat bandi u kojem bi Irci bili uništeni, Frankie se obvezuje da će smiriti Jackieja na jedini mogući način – metkom. Istodobno, Terry priznaje Kathleen da njegov iznenadni povratak kući nije slučajnost. On je policajac čiji je tajni zadatak uvući se u Frankiejevu bandu i razbiti je iznutra. Rastrgan između prijateljske odanosti i služenja zakonu, Terry shvaća da će uskoro morati izabrati stranu…

Vrhunska gluma i sjajno nadopunjavanje trojice glavnih glumaca, Joanuouva fantastična režija i sugestivna glazbena kulisa starog majstora Ennija Morriconea izdižu ovaj film iznad mora sličnih sa srodnom tematikom. Divlji, hiperkinetički stil Garyja Oldmana savršeno se nastavlja na Harrisov tihi, no ništa manje dojmljiv nastup, a Sean Penn uobičajeno je izvrstan u ulozi dobrog momka koji je žrtva loših okolnosti. Iskren i izravan, film prikazu ratova bandi pristupa gotovo dokumentaristički, pa se čak i akcijske scene doimaju realistično, ogoljene i lišene spektakularnih efekata i kaskaderskih intervencija. Svaki trenutak života glavnih likova odiše sumornim raspoloženjem, no to film ne čini ništa manje napetim niti usporava njegov tempo. Štoviše, daje mu osebujnu privlačnost. Oscilacija gangsterskih sukoba kulminira iznimno dojmljivom završnom sekvencom koja podsjeća na onu iz Eastwoodovog neo-vesterna »Nepomirljivi«.

Uloge: Sean Penn, Ed Harris, Gary Oldman, Robin Wright, John Turturro, John C. Reilly, R. D. Call, Joe Viterelli

Scenarist: Dennis McIntyre

Redatelj: Phil Joanou

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

SWIFT: VBUBCS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: CS73355000002029242
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog jedna.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33
- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202
Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu
Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.
Trg žrtava fašizma br. 1
PREDUZEĆE ZA PRODAJU POGREBNE OPREME PREVOZ I CEREMONIJAL SAHRANE
Tel.: 024/558-011
Cvećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:
- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA–TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Zlatna medalja za kvalitetu 2005.

S PREDSTAVLJANJA PETOG SVESKA "LEKSIKONA PODUNAVSKIH HRVATA - BUNJEVACA I ŠOKACA" U SUBOTICI